

ОСНОВНА ШКОЛА „МИРКО ТОМИЋ“ – ОБРЕЖ

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА I, II, III И IV РАЗРЕД**

ШКОЛСКА 2022/2023. ГОДИНА

Основна школа „Мирко Томић“
Број: 609
30.12.2022. година
Обреж

На основу члана 61. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ 88/2017, 27/18,10/19, 6/20 и 129/21), Школски одбор ОШ „Мирко Томић“ у Обрежу, на седници одржаној дана 30.12.2022. године, разматрао је Школски програм за 2022-2026. године и донео је следећу

ОДЛУКУ

Усваја се **Школски програм** ОШ „Мирко Томић“ у Обрежу за период од 2022-2026. године.

Образложење

На седници Школског одбора ОШ „Мирко Томић“ у Обрежу, директор школе Драгана Антић, је упознала чланове Школског одбора са предлогом Школског програма за период од 2022. до 2026. године.

Сматрајући да предложени програм испуњава захтеве и одговара потребама школе, Школски одбор је одлучио да га усвоји.

Зам. председника Школског одбора

М. Пејковић
Мирослав Пејковић

Садржај

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ.....	1
ЗА I, II, III И IV РАЗРЕД.....	1
УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	6
СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	7
<i>ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПРОГРАМА</i>	<i>8</i>
ПРВИ РАЗРЕД	10
<i>ОБАВЕЗНА НАСТАВА.....</i>	<i>10</i>
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	11
СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	19
МАТЕМАТИКА.....	28
СВЕТ ОКО НАС.....	31
ЛИКОВНА КУЛТУРА	37
МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	45
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	50
ДИГИТАЛНИ СВЕТ	56
<i>ОБАВЕЗНА ИЗБОРНА НАСТАВА.....</i>	<i>60</i>
ВЕРСКА НАСТАВА	61
<i>ДОПУНСКА НАСТАВА.....</i>	<i>65</i>
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	66
МАТЕМАТИКА.....	70
ДРУГИ РАЗРЕД.....	74
<i>ОБАВЕЗНА НАСТАВА.....</i>	<i>74</i>
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	75
СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	80
МАТЕМАТИКА.....	89
СВЕТ ОКО НАС.....	94
ЛИКОВНА КУЛТУРА	100
МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	105
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	110
ДИГИТАЛНИ СВЕТ.....	114
<i>ОБАВЕЗНА ИЗБОРНА НАСТАВА.....</i>	<i>120</i>

ВЕРСКА НАСТАВА	121
<i>ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ</i>	123
<i>ДОПУНСКА НАСТАВА</i>	125
СРПСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА.....	126
МАТЕМАТИКА – ДОПУНСКА	129
ТРЕЋИ РАЗРЕД.....	132
<i>ОБАВЕЗНА НАСТАВА</i>	132
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	133
СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	137
МАТЕМАТИКА.....	146
ПРИРОДА И ДРУШТВО	150
ЛИКОВНА КУЛТУРА	157
МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	160
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	163
ДИГИТАЛНИ СВЕТ	167
<i>ОБАВЕЗНА ИЗБОРНА НАСТАВА</i>	172
ВЕРСКА НАСТАВА	173
<i>ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ</i>	176
<i>ДОПУНСКА НАСТАВА</i>	177
СРПСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА.....	178
МАТЕМАТИКА – ДОПУНСКА НАСТАВА	181
ЧЕТВРТИ РАЗРЕД.....	184
<i>ОБАВЕЗНА НАСТАВА</i>	184
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	185
СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	248
МАТЕМАТИКА.....	255
ПРИРОДА И ДРУШТВО	276
ЛИКОВНА КУЛТУРА	304
МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	318
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	344
<i>ОБАВЕЗНА ИЗБОРНА НАСТАВА</i>	368
ВЕРСКА НАСТАВА	369
<i>ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ</i>	372
<i>ПРОЈЕКТНА НАСТАВА</i>	375
<i>ДОДАТНА НАСТАВА</i>	378

ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА	379
ДОДАТНА НАСТАВА – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	382
<i>ДОПУНСКА НАСТАВА</i>	387
ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК.....	388
ДОПУНСКА НАСТАВА МАТЕМАТИКА	390
ДОПУНСКА НАСТАВА – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	393

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Према члану 69. Закона о основама система образовања и васпитања Школски програм доноси орган управљања, у складу са наставним плановима и програмима.

Школским програмом обезбеђује се остваривање наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе.

Школски програм садржи обавезни, изборни и факултативни део.

Обавезни део наставног плана и програма садржи основне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике одређеног нивоа и врсте образовања.

Изборни део наставног плана и програма обухвата изборне предмете и садржаје програма по нивоима и врстама образовања од којих ученик обавезно бира један или више предмета према својим склоностима. Један од обавезних изборних предмета је верска настава или грађанско васпитање.

Ученик који се определио за један од два изборна предмета верску наставу или грађанско васпитање, изабрани предмет задржава до краја стицања средњег образовања и васпитања.

Факултативни део наставног плана и програма обухвата предмете којима се задовољавају интересовања ученика у складу са могућностима школе, као и садржаје и облике слободних активности.

Школски програм, према члану 73. Закона о основама система образовања и васпитања, садржи:

назив, врсту и трајање школског програма

сврху, циљеве и задатке школског програма

обавезне и изборне наставне предмете и њихове обавезне и слободне садржаје

факултативне наставне предмете и њихове садржаје

трајање и основне облике извођења програма

фонд часова за сваки разред

фонд часова за сваки предмет

начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма

врсте активности у образовно-васпитном раду

програмске садржаје и активности којима се остварује факултативни део школског програма

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

СВРХА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА

- Квалитетно образовање и васпитање које омогућава стицање знања кроз обавезне, изборне и факултативне предмете и њихове обавезне и слободне садржаје.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене и друштвене потребе и интересе у складу са савременим тенденцијама модерног друштва и доприноси демојратском, економском и културном развоју друштва.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- Развој интелектуалних капацитета и знања ученика неопходних за разумевање себе, природе, друштва и самог света у коме живе, а све у складу са развојним потребама, могућностима и интересовањима.
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности ученика.
- Оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења.
- Оспособљавање за самостално и одговорно донођење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот.
- Развијање свести о националној и државној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина.
- Омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања.
- Развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине.
- Усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толератног друштва.
- Уважавање плурализма вредности и изградња сопственог система вредности и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све.
- Развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост.
- Поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.
- Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

Школским програмом обезбеђује се остваривање наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе. Школски програм садржи ОБАВЕЗНИ, ИЗБОРНИ и ФАКУЛТАТИВНИ део.

Обавезни део наставног плана и програма садржи основне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике одређеног нивоа и врсте образовања.

Изборни део наставног плана и програма обухвата изборне предмете од којих ученик обавезно бира један или више предмета. Један од обавезних изборних предмета је верска настава или грађанско васпитање. Ученик који се определио за један од ова два предмета изабрани предмет задржава до краја започетог циклуса.

Факултативни део наставног плана и програма обухвата предмете којима се задовољавају интереси ученика у складу са могућностима школе, као и садржаје и облике слободних активности.

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПРОГРАМА

1. ЗАКОН О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ (Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 55/2013)
2. ЗАКОН О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник РС“ бр. [72/2009](#), [52/2011](#) и 55/2013)
3. ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник СРС-Просветни гласник“ бр. 4/90, 2/91, 2/92, 13/93, 1/94, 5/95, 6/96, 8/97, 14/97, 19/98, 19/98, 2/00, 4/01, 4/03, 7/03, 4/04, 9/04, 12/04, 7/05, 8/05).
4. ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ЗА ПРВИ И ДРУГИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник РС –Просветни гласник“ 10/2004, 20/2004, 1/2005, 3/2006, 15/2006-др. правилник, 2/2008-2/2010, 7/2010, 3/2011, 7/2011, 1/2013, 4/2013 и 14/2013).
5. ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ЗА ПРВИ, ДРУГИ, ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ РАЗРЕД НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник РС –Просветни гласник“ 1/2005, 15/2006-др. правилник, 2/2008 - др. правилник, 2/2010, 7/2010, 3/2011, 7/2011 и 1/2013
6. ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник РС –Просветни гласник“ бр. 3/2006, 15/2006 - др. правилник, 2/2008 - др. правилник, 3/2011, 7/2011 и 1/2013).
7. ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА И НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник РС –Просветни гласник“ бр. 62/03, 64/03 - исправка, 58/04, 62/04 - исправка, 79/05 - др. закон и 101/05 - др. закон).

8. ПРАВИЛНИК О ИЗМЕНАМА ПРАВИЛНИКА О НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 1/2009).

ПРВИ РАЗРЕД
ОБАВЕЗНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Српски језик Недељни број часова: 5 Годишњи број часова: 180			
Разред:	Први			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из	Почетно читање и писање Глас и слово; штампана и писана словаћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују/текстов и предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима . Језичке игре. Аналитичко - синтетичка вежбања;	Ученик ће бити у стању да: - разликује изговорениглас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; - влада основном техником читања и писања ћириличног текста; - разуме оно што прочита. Ученик ће бити у стању да: - активно слуша и разуме садржај књижевно - уметничког текста којим се чита; - препозна песму, причу и	-Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду - Обезбеђивање корелације са сродним предметима -Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностимаодељења - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације -Појединачно шчитавање и логичко читање - Читање хорски, само повремено (у циљу подстицања ученика који	Обрада: 53 Утврђивање: 34 Укупно: 87

<p>српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.</p>	<p>лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат). Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ћ; ц, ч; ј, љ).</p> <p>Књижевност ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма „Ја сам чудо видео“ Јован Јовановић Змај „Зимска песма“ Војислав Илић „Пролетња зора“/ Воја Царић „Пролеће“/ Мира Алечковић „Ветар сејач“ Десанка Максимовић „Првак“; „Хвалисави зечеви“; „У гостима“;</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - активно слуша и разуме садржај књижевно - уметничког текста којим се чита; - препозна песму, причу и драмски текст; - одреди главни догађај, време и место дешавања у вези са прочитаним текстом; - уочи ликове и</p>	<p>заостају у савладавању читања) - Гласно читање уз аналитичку и критичку процену;</p> <p>-Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду-Обезбеђивање корелације са сродним предметима -Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Обрада: 37 Утврђивање: 29 Укупно: 66</p>
---	--	--	---	--

	<p>„Ливадскозвонце“ Гвидо Тартаља „Китова беба“; „Мрави“; „Постеља за зеку“ Бранко Топић „Јежева кућица“ (читање у наставцима) Душан Радовић „Јесења песма“; „Срећна Нова година“ Љубивоје Ршумовић „Ау што је школа згодна“; „Дете“; „Деца су украс света“ Стеван Раичковић „Цртанка“/ Бранислав Лазаревић „Сликара“ Перо Зубац „Добар друг ти вреди више“ Драгомир Ђорђевић „Није лако бити дете“ Проза Народна прича „Свети Сава и ђаци“ Народна прича „Деда и репа“; „Голуб и пчела“ Народна басна „Лисица и гавран“ Доситеј Обрадовић „Два јарца“; „Две коза“ Лав Николајевич Толстој „Два друга“ Драган Лукић „Јоца вози</p>	<p>прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; - изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; - препозна загонетку и разуме њено значење; - препозна басну и разуме њено значење.</p>		
--	---	--	--	--

	<p>тролејбус“/ Игор Коларов „Дум – дум Оливер и његов бубањ“ Ђуро Дамјановић „Дан када је јутро било слово“/ Весна Ћоровић Бутрић „Ноћни ћошак“ Избор из народних и ауторских загонетки (Десанка Максимовић „Загонетке лаке за прваке ђаке“/ „Загонетке“ Григора Витеза и Бране Цветковића) Драмски текстови Гвидо Тартаља „Зна он унапред“ Душан Радовић „Тужибаба“ Александар Поповић „Неће увек да буде први“ Бора Ољачић „Први дан у школи“ Популари и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика,</p>			
--	--	--	--	--

	<p>књижевности и културе (Свети Сава, Вук Стефановић Караџић, знаменита завичајна личност и др.); Милан Шипка „Буквар“ ДОМАЋА ЛЕКТИРА Јован Јовановић Змај „Песме за децу“ (избор) Избор из басни и сликовница за децу Књижевни појмови: - песма - прича - догађај; место и време збивања - књижевни лик; изглед, основне особине и поступци - драмски текст за децу - шаллива песма - басна – загонетка</p> <p>Језик Реченица; реч, слово Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи Реченице као обавештење, питање и заповест Велико слово на почетку реченице, у</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: – разликује слово, реч и реченицу; – правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са</p>	<p>-Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду - Обезбеђивање корелације са сродним предметима -Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Обрада: 3 Утврђивање: 3 Укупно: 6</p>
--	--	---	---	---

	<p>писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа. Правилно потписивање (име, презиме). Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици.</p> <p>Језичка култура</p> <p>Вођени и слободни разговор Говорни предлози Усмена порука Причање, препичавање и описивање Казивање књижевног текста Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација Сценско извођење текста (драмско и луткарско) Богађење речника; лексичке и</p>	<p>одговарајућом интонацијом односно интерпункцијом ким знаком на крају; – правилно употреби велико слово.</p> <p>Ученик ће бити у стању да: - учтиво учествује увођеном и слободном разговору; - обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено прича према слици и о доживљајима; - усмено описује ствари из непосредног окружења; -</p>	<p>- Уувјежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама - Реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке) - Примењивати правописне вежбе: диктат, аутодиктат, вежбе допуњавања и правилног избора речи - Кроз игровне активности, посебно кроз језичке и ситуационе игре, неговати језичку културу говора - Реализовати говорне вежбе у функцији изграђивања доброг језичког укуса, елоквентности и флуентности у изражавању. - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>	<p>Обрада: 6 Утврђивање: 15 Укупно: 21</p>
--	--	---	--	---

	<p>синтаксичке вежбе Разговорне, ситуационе и језичке игреСтварне и симулиране ситуације Слушна порука Аудио -визуелни записи Игре за развијање слушне пажњеПитања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту Писана порука Краћа текстуална целина; о сопственом искуству, о дживљају, о сликама, поводом књижевног текста Реченице/ кратак текст погодан за диктирањеКњижевни текстови Текстови са практичном наменом; позивница, упутство, списак за куповину и др. Нелинеарни текстови; текст у табели, распоред часова, стрип, улазница идр. Информативни текстови: 1. уџбенички:</p>	<p>бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; - напапет говори краће књижевне текстове; - учествује у сценском извођењу текста; - гласно чита, правилно и саразумевање м; - тихо чита (у себи) са разумевањем прочитаног; - пронађе информације експлицитно изнете у тексту; - примењује основна правописна правила; - пише читко и уредно; – писмено одговара на постављена питања; – спаја више реченица у краћуцелину; – пише реченице по диктату</p>		
--	--	---	--	--

	<p>Милан Шипка, „Буквар“; текстови о знаменитим личностима српске културе 2. вануџбенички: о правилима учтивог понашања (бонтон); о месту у којем ученици живе; о животињама итд.</p>			
--	---	--	--	--

СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава				
Предмет:	Енглески језик			
Разред:	први			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом	<p>ПОЗДРАВЉАЊЕ ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА</p> <p>РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА</p> <p>ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА</p> <p>ЧЕСТИТАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства; - представи себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; - разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - даје кратка и једноставна упутства и налоге; - разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; - разуме кратке и једноставне молбе и 	Програм предмета страни језик у првом циклусу основне школе усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да	(2 часа недељно, 72 часа годишње, 10-12 часова по темама)

<p>језику и културном наслеђу.</p>	<p>ОПИСИВАЊЕ ЖИВИХ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА</p>	<p>реагује на њих;</p> <ul style="list-style-type: none"> - упути кратке и једноставне молбе; - искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упути једноставне честитке; - препозна и именује жива бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе живих бића, предмета и места; - опише жива бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; - разуме једноставна 	<p>оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане, делимично и оне невербалне), формално и садржински централну позицију програма заузимају управо комуникативне функције (нпр. поздрављање; представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима; разумевање и давање једноставних упутстава и налога; позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој игри; исказивање молби, захтева, захвалности, планова, намера, саглашавања, противљења, допадања, недопадања, жеља, потреба и сл.). На основу комуникативних функција дефинисане су језичке активности помоћу којих се оне могу остварити, а које укључују постепено усавршавање способности</p>	
------------------------------------	--	--	--	--

		<p>обавештења о положају у простору и реагује на њих;</p> <ul style="list-style-type: none"> - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору; - разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; - разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима. 	<p>разумевања говора, разумевања писаног текста (од трећег разреда), интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери реализације, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности</p>	
--	--	--	--	--

			<p>за вербалну реализацију комуникативних функција.</p> <p>Комуникативна настава посматра језик као средство комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује.</p> <p>Табеларни приказ наставника постепено води од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену.</p> <p>Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:</p> <ul style="list-style-type: none">- циљни језик употребљава се у учioniци у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње;	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације; - битно је значење језичке поруке; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања <p>проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;</p>	
--	--	--	--	--

			<p>- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног (од трећег разреда) кода и њиховог међусобног односа;</p> <p>- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.</p> <p>Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:</p> <p>- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;</p> <p>- поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности;</p>	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> - наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја; - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - наставни материјали представљају један од извора активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (запажање, анализа, закључивање итд.); - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на nižем узрасту треба користити 	
--	--	--	--	--

			<p>интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.</p> <p>Технике/активности</p> <p>Током часа препоручује се динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.</p> <p>Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши - од трећег разреда, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.)</p> <p>Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.)</p> <p>Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.)</p> <p>Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове</p>	
--	--	--	---	--

			<p>сlike, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)</p> <p>Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).</p> <p>Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).</p> <p>Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.</p> <p>„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.</p> <p>Заједничко прављење илустрованих и писаних (од трећег разреда) материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).</p>	
--	--	--	---	--

МАТЕМАТИКА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Математика Недељни број часова: 5 Годишњи број часова: 180			
Разред:	први			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења предмета математика је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да</p>	<p>Геометрија Предмети у простору и односи међу њима Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, троугао, правоугаони к, квадрат. Линија и област Права, крива и изломљена линија. Затворена и</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - одређује међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упоређује предмете и бића по величини; - уочава и именује геометријске облике предмета из непосредне околине - именује геометријска тела и фигуре; - групише предмете и бића са заједничким својством; - сложе/разложе фигуру која се састоји од познатих облика; - разликује: криву, праву, изломљену, затворену и</p>	<p>- Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду - Обезбеђивање корелације са сродним предметима - Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - Стваралачке игре с циљем одређивања положаја објекта према себи - Концима у боји, лењиром уочавати, а затим цртати линије и спајати тачке - Цртање линија кредом по табли,</p>	<p>Обрада: 5 Утвеђивање 7 Укупно: 12</p> <p>Обрада: 4 Утвеђивање 6 Укупно: 10</p>

<p>формира основ за даљи развој математичких појмова.</p>	<p>отворена линија Тачка и линија. Дуж. Класификација предмета према својствима Предмети истих и различитих облика и боја. Поређење по висини, дужини и по ширини</p> <p>Скуп природних бројева Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. Упоредивање бројева. Редни бројеви. Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева</p>	<p>отворену линију; -црта праву линију и дуж помоћу лењира; упоређује и групише предмете са заједничким својством</p> <p>Ученик ће бити у стању да: - броји унапред и уназад са прескоком; - чита, записује, и упоређује и уређује бројеве прве стотине и приказује их на бројевној правој; - користи редне бројеве; - разликује парне и непарне бројеве, одреди најмањи и највећи број, претходника и следбеника; - користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањи лац, разлика; - сабира и одузима два једноцифрена</p>	<p>бојицама по папиру, фломастером по фолији</p> <p>-Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду - Обезбеђивање корелације са сродним предметима - Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Обрада: 3 Утврђивање 4 Укупно: 7</p> <p>Обрада: 54 Утврђивање: 90 Укупно: 144</p>
---	---	---	---	--

	<p>до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом. Динар,кован ице и новчанице до 100 динара.</p> <p>Мерење и мере Мерење дужине нестандардн им јединицама мере.</p>	<p>броја не записујући поступак; - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - раставља број на сабирке и примењује замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; - решава текстуални задатак са једном операцијом; - разликујеновчане апоене до 100 динара и упоредињихову вредност; - уочава правило и одређује следећи члан започетог низа; -чита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; -</p> <p>Ученик ће бити у стању да: -мери дужину задатом, нестандардном јединицом мере; -пресликава тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатаког упутства.</p>	<p>-Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета - Коришћење е-уџбеника и др.</p>	<p>Обрада: 2 Утврђивање: 5 Укупно: 7</p>
--	--	--	---	---

СВЕТ ОКО НАС

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Свет око нас Недељни број часова: 2 Годишњи број часова: 72			
Разред:	први			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења предмета Свет око нас јесте да ученици упознају себе ,своје окружење и развију способности за одговоран живот у њему.	ЈА И ДРУГИ Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне отребе (дисање ,храна,вода ,спавање и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу ,старости ,способностима и интересовањима. ПОРОДИЧНИ ДОМ , ШКОЛА Групе људи:породица,школск а заједница ,разред,одељење,суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања	Ученик ће бити у стању да: -Препознаје и исказује радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; - правовремено и примерено ситуацији исказује своје основне животнепотребе за храном, водом и одласком у тоалет; -се понаша тако да уважава различитости својих <i>вршњака</i> и других људи; Ученик ће бити у стању да: -придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; -сарађује са вршњацима у заједничким активностима;	- Посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видљивих карактеристика); - Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; - Праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су	Обрада: 6 Утврђивање: 3 Укупно: 9 Обрада: 7 Утврђивање: 7 Укупно: 14

	<p>појединаца и групе. Празници: породични, школски.</p> <p>ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, природних непогода).</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; Чува своју и школску имовину и имовину других; Прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; Својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; Примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; Чува своју и школску имовину и имовину других; Прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; Својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог</p>	<p>самосталнији у раду - Обезбеђивање корелације са сродним предметима - Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Обрада: 5 Утврђивање: 3 Укупно: 8</p>
--	---	---	---	---

	<p>ОРЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице:напредназад,лево-десно,горедоле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана,обданица и ноћ,дани у недељи,пре,сад,псле,јуче данас,прекјуче,преко сутра.</p>	<p>непосредног окружења; Примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице. Ученик ће бити у стању да: -снађе се у простору помоћу просторних одредница напред – назад,леводесно,горе-доле и карактеристичних објеката; - одреди време својих активности помоћу временских одредница:делови дана,обданица и ноћ,дани у недељи,пре,сад,после ,јуче,данас,прекјуче, прекосутра.</p>	<p>-уважавање искуства и знања које је ученик изградио ван школе, -повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог у свакодневном животу - илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; - описивање – вербално или ликовно изражавање; - бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; -играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; - активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација. - упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа Коришћење еуџбеника и др</p>	<p>Обрада: 8 Утврђивање: 6 Укупно: 14</p>
--	---	--	--	--

	<p>ЧОВЕК СТВАРА Човек ради и ствара(материјали и средства за рад,производи људског рада). Материјали за израду предмета(дрво,камен,метал,стакло,гума,пластик а,папир,ткаина)и њихова својства(тврдомеко,провидно,непровидно,храпаво глатко).</p>	<p>Ученик ће бити у стању: -посматрањем и опипавањем предметаодреди својства материјала:тврдомеко,провидно,непровидно,храпаво глатко; - учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене; -разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења;</p>	<p>- интегрисање садржаја у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета; - неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање; - илустровање појава и процеса из свакодневног живота - навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; - бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; - описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; - упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама - коришћење еуџеника и др.</p>	<p>Обрада: 2 Утврђивање: 2 Укупно: 4</p> <p>Обрада: 10</p>
--	---	---	--	---

	<p>РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег. Облици појављивања воде у природи. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта: равница, брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност. Карактеристичне биљке и животиње у непосредном окружењу. Изглед и делови тела биљака. Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, исека та. Човеково тело - делови</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; - препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равнице, брда, планине. - идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; - препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; - препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења; - штеди воду и одлаже отпад на одређеном месту; - се понаша тако да не угрожава и животиње у непосредном окружењу; -</p>	<p>- Посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видљивих карактеристика); - Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; - Описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; - Експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; - Истраживање – испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа; - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду - Обезбеђивање корелације са сродним предметима - Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења -</p>	<p>Утврђивање: 13 Укупно: 23</p>
--	---	---	--	--

	<p>тела(глава,труп,руке и ноге)и чула(вида,слуха,укуса,м ириса и додира). Значај воде,ваздуха,земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака ,животиња и човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде,одлагање отпада на одређена места,брига о бињкама и животињама).</p>	<p>повезује резултате учења и рада са уложеним трудом.</p>	<p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	
--	---	--	---	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Ликовна култура Недељни број часова: 1 Годишњи број часова: 36			
Разред:	први			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.</p>	<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ Читање визуелних инфомација. Илустрација у дечијим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани анимирани филм - традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови,) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката и облицима из природе и окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; - користи материјал и прибор у складу са инструкцијама; - изрази, материјалом и техником по избору, своје</p>	<p>- Примена модификоване активности уз примену огледа - Испитивање својстава материјала у циљу одабира одговарајућег - Примена различитих облика и метода рада - Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; - Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања - Коришћење уџбеника и др.</p>	<p>Обрада: 2 Утврђивање: 1 Укупно: 3</p>

	<p>Изглед места и ликова. Знак. Графучки знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучник знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Мантомима, игре перформанс. Читање визуелних инфомација. Илустрација у дечијим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани анимирани филм - традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови,) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графучки знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучник</p>	<p>замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - повеже одабрану установу културе са њеном наменом; - поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посетеустановама културе .</p>		
--	--	---	--	--

	<p>знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Мантомима, игре перформансПростор. Отворени и затворени простор, природа и простр који је човек обликовао. Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења постора у којем ученик борави. Уметничка занимања и продукти. Слика - слика, вајар - скулптура, фотограф - фотографија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Установе културе (биоскоп, музеј, галерија,</p>			
--	--	--	--	--

	<p>позориште, библиотека...).</p> <p>Правила понашања и облачења у различитим установама културе, договорена правила понашања.</p> <p>ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ</p> <p>Облици. Облици из природе, облици које је створио човек, правилни и неправилни облици. Својства облика (цело, део, велико, мало, високо, ниско, краће, дуже, уско, широко, светло, тамно, обојено, безбојно, једнобојно, шарено, меко, тврдо, глатко, храпаво, обло, рогљасто). Положај облика у простору и у равни (горе, доле, између, испод, у, на, испред, иза, усправно, положено, косо, лево, десно). Кретање.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу предмета и облицима из окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; - користи материјал и прибор ускладу са инструкцијама а- изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; - црта на различитим подлогама и форматима папира; - обликује једноставне фигуре од меког</p>	<p>- Примена модификоване активности уз примену огледа - Испитивање својстава материјала у циљу одабира одговарајућег - Примена различитих облика и метода рада - Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре;</p>	<p>Обрада: 12</p> <p>Утврђивање: 9</p> <p>Укупно: 21</p>
--	---	--	--	---

	<p>Покретни и не покретни облици. Кретање бића и машина. Смер кретања облика (налево, надесно, нагоре инадоле). Безбедност у саобраћају - илузија величине покретних и непокретних објеката у односу на удаљеност од посматрача. Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености у току дана. Изглед облика и сенке у зависности од осветљењ</p> <p>ОБЛИКОВАЊЕ Материјал и пробор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором.</p>	<p>материјала; - одабере самостално, начин спајања два материјала; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - преобликујесам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену.</p> <p>Ученик ће бити у стању да: - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу предмета и облицима из окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у</p>	<p>- Примена модификоване активности уз примену огледа - Испитивање својстава материјала у циљу одабира одговарајућег - Примена различитих облика и метода рада – Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Коришћење еуџбеника и др.</p>	<p>Обрада: 2 Утврђивање: 4</p> <p>Укупно: 6</p>
--	---	---	--	--

	<p>Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала. Обликовање цртежа. Врсте линија (отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка, непрекинута, испрекидана, груба, незна, спирална, таласастна, степенаста...).</p> <p>Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор. Обликовање слике. Боја природних облика и поја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор. Преобликовање. Предмети иматеријал погодни за преобликовање</p>	<p>простору и уравни; - користи материјал и прибор у складу са инструкцијама а- црта на различитим подлогама и форматима папира; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - доживљаје, утиске, сећања и опажања; - преведе једноставне појмове и информације.</p>		
--	--	---	--	--

	<p>(оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...). Различите информације као мотивација за стваралачки рад. Природа и непосредно окружење, машта и стварни догађаји, приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела...).</p> <p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ Читање визуелних информација. Илустрација у дечијим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани анимирани филм - традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови,) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу предмета и облицима из окружења;</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Обрада: 4 Утврђивање: 2 Укупно: 6</p>
--	--	---	---	---

	<p>Изглед места и ликова. Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучник знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Мантомима, игре перформанс.</p>			
--	--	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Музичка култура Недељни број часова: 1 Годишњи број часова: 36			
Разред:	први			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Музичка игра – Иде маца поред тебе; Мачка Ен, тен, тини – Обрада бројалице; Звук – тон ; Коњ има чет’ри ноге – З. М. Васиљевић , обрада песме по слуху ; Две ручице – обрада песме по слуху Ушо меда у дућан – обрада бројалице; Ситна је киша падала – Народна из Шумадије, обрада</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: - изговара у ритмуузпокретбројалице; - певапослухупесмеразличитогсадржаја; - певапослухуузпокретнароднепесме, музичкеигре; - примењујеправиланначинпевања и договоренаправ -илапонашања у групномпевању и свирању; - свирапослухузвучнеономатопеје и илустрације, рит - мичкупратњуузбројалице и песме, једноставнеаранж -мане, свирачкедеонице у музичкимиграма; - повезујепочетнетоновепесама и једноставнихнаменскихпесамасабојам а, ритамсаграфичкимприказом; - објашњава својимречимадоживљајсвог и туђегизвођења; - учествује у</p>	<p>- ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања музике - повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона ње корелације са сродним предметима</p>	<p>Обрада: 16 Утврђивање: 8 Укупно: 24</p>

<p>свога и других народа.</p>	<p>песме по слуху Обрада темпа, брзо – споро; Зец копа репу – обрада песме по слуху Музички квиз; Жеж – Народна песма, обрада песме по слуху; Пада снежак – П. Коруновић, обрада песме по слуху Авантуре малог Јују – П. Бергамо, обрада песме по слуху Дошла ми бака – Народна песма, обрада песме; Ој, бадњаче – Народна, обрада песме по слуху Химна Светом Сави, обрада песме по слуху Брате Иво – Непознати аутор, Обрада песме по слуху ; На крај села жута кућа – Народна песма, обрада песме по слуху; Ми идемо преко поља –</p>	<p>школским приредбама и манифестацијама.</p>		
-------------------------------	---	---	--	--

	<p>Народна, обрада песме по слуху Висибаба – В. Астрарцие ва обрада песме по слуху Музичка игра, Саобраћаја ц – Н. Хиба Плива патка преко Саве, обрада бројалице; Киша пада – Народна, обрада песме по слуху Престај, престај, кишице – обрада песме по слуху Ластавица – обрада бројалицеМузичка игра Рибар – В. Томерлин; Сол ми дај – Народна из Србије, обрада песме по слуху Лептир и свет – обрада бројалице;</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање</p>	<p>Ученикћебити у стањуда: - објаснисвојимречимаутиске о</p>	<p>обрађују све области; - користити мултимедијалне садржаје; - примена различитих</p>	<p>Обрада: 2 Утврђивање: 5 Укупно: 7</p>
--	--	---	--	---

	<p>музике;Сл ушање музике Ламбра Димитрије вић – Медведова женидба;С лушање музике, А. Кораћ – Радост Европе; Слушање музике:Му зички разговор; Дечје музичко стваралашт во Музички разговор Слушање музике Волфганг Амадеус Моцарт – Абецеда;Му зика на филму Мала сирена – Под морем Обнављање градива Музички квиз;</p>	<p>слушаномделу, особи -нетона, доживљајпрегласнемузике и њеногутицајанатело и заштојетишинаважна; - разликујеодабранезвукове и тонове, певање/свирање; - хор/једанпевач/группевача; оркестар/једансвир -ач/группасвирача, бојуразличитихпевачкихгласова и инструмената и музичкеизражајнеелементе; - препознамузичкипочетак и крај и понављањетемиликарактичногмотива у слушаномделу; - повезујемузичкодело у односунањемубликеситуа -ције, врстугласа и бојуинструментасакараактеромде -ла; поштуједоговоренаправилапонашањап рислушањумузике; - користисамосталноилиузпомоћодраслих користисамосталноилиузпомоћодраслих, доступненосиоцезвука.</p>	<p>метода и облика рада - бирају се одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду - Обезбеђивање корелације са сродним предметима - Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Обрада: 2</p>
--	--	---	---	------------------

	<p>МУЗИ - ЧКО СТВАРА - ЛАШТВО Жеж – Народна песма, обрада песме по слуху; Музички разговор; Дечје музичко стваралашт во Музички разговор Слушање музике Волфганг Амадеус Моцарт – Абецеда;</p>	<p>Ученикћебити у стањуда: - направидечјеритмичкеинструменте; - стваразвучнеефекте, покретеузмузику, мањуритми - чкуцелинупомоћуразличитихизвоказука, ритмичкупратњузабројалице, песме и музичкеигрепомоћуразличитихизвоказука, музичкопитање и одговорнари -тмичкимударалкама, једноставнумелодијунакраћизадатитекст; - изаберепремалитерарномсадржајуодговарајућимузичкисадржај.</p>	<p>- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара - стваралачки задаци се реализују по слуху, без записивања - комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона - користити методе/технике и облике рада, којеактивирају ученике и у којима су самосталнији у раду - обезбеђивање корелације са сродним предметима - припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Утврђивање: 3 Укупно: 5</p>
--	---	---	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Физичко и здравствено васпитање Недељни број часова: 3 Годишњи број часова: 108			
Разред:	први			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.	Ученик ће бити у стању да: -примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања);	- редовно вежбање -постепено увећање термина везаних за вежбање -истицање неопходности поштовања правила понашања током вежбања -организовање одељењских и такмичења на нивоу генерације -указивати на значај вежбања -примењивати одговарајуће облике и методе рада Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења	Обрада: 5 Утврђивање: 3 Укупно: 8

	<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ Ходање: - кратким корацима, - дугим корацима, - у различитом ритму, - ходање са реквизитом, - ходање са променом, правца и смера Техника трчања: - трчање преко препрека, - трчање са променом правца и смера, - брзо трчање 20 m са стартом из различитих почетних положаја, - игре са коришћењем научених облика ходања и трчања. Поскоци у месту. Поскоци у кретању. Скакања удаљ. Скакања увис. Прескакање дуге вијаче. Вежбе</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: – правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; – примењује правилну технику дисања приликом вежбања; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – игра дечји и народни плес; – користи основну терминологију у вежбања; – поштује правила понашања на просторима за вежбање;</p>	<p>- редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењских и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања - користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду - обезбеђивање корелације са сродним предметима - припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Обрада: 53 Утврђивање: 38 Укупно: 91</p>
--	--	--	---	--

	<p>скакања и прескакања упором рукама. Игре уз коришћење различитих Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис. Вођење лопте. Додавање лопте. Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ. Пузања на тлу. Пењања. Провлачења. Вис лежећи опружено. Помицања улево и удесно у вису лежећем и вису слободном. Упори. Основни садржаји Основни ставови и положаји. Поваљка на леђима. Став на лопатицама (свећа). Колут напред из чучња у чучањ. Поваљка на стомаку. Саставод</p>			
--	---	--	--	--

	<p>научених елемената. Игре са усвојеним вежбама. Проширени садржаји Колут назад из чучња у чучањ, низ косуповршину. Одељенско такмичење са задатом комбинацијом вежби. Ходање по линији. Ходање по шведској клупи. Лагано трчање на шведској клупи или ниској греди. Кратак састав на линији обележеној на тлу, шведској клупи и ниској греди. Вежбе обликовања са реквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита. Дизање и ношење предмета иреквизита на</p>			
--	---	--	--	--

	<p>различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом. Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музичку пратњу. Галоп напред. Дечији поскок. Њихање и кружење вијачом или траком. Суножни скокови кроз вијачу са обртањем напред. Народно коло по избору. Комбиновани полигон од усвојених вештина (вежби).</p> <p>ФИЗИЧКА ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>Основни термини у вежбању. Вежбама безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>-поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се</p>	<p>- редовно вежбање - организовање боравка у природи - организовати дане здраве исхране - организовати ситуационе игре везаних за бригу о здрављу Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона Коришћење</p>	<p>Обрада: 6 Утврђивање: 3 Укупно: 9</p>
--	---	---	--	---

	<p>игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам фер.</p>	<p>односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија фер и бодри учеснике у игри; – прихвати сопствену победу и пораз; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – наведе делове свога тела и препозна њихову улогу; – уочи промену у расту код себе и других; – уочи разлику између здравог и болесног стања; – примењује здравственохигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – схвати значај коришћења воћа у исхрани; – правилно се понаша за столом.</p>	<p>еуџеника, и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	
--	---	--	---	--

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Дигитални свет Недељни број часова: 1 Годишњи број часова: 36			
Разред:	први			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ предмета: наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања</p>	<p>ДИГИТАЛНО ДРУШТВО Различит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање садигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; – упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); –</p>	<p>- Наставник треба да креира образовну ситуацију у којој ученици могу да увиде да су дигитални уређаји свуда око њих, и да нису то само десктоп и лаптоп рачунари и таблети, већ и телефон, клима уређај, фрижидер, веш – машина и једни именовом их зовемо дигитални уређаји - Навести ученике да дају примере коришћења дигиталних уређаја из свакодневног живота - Наставник треба да спроведе обуку ученика за коришћење дигиталних уџбеника. - Омогућити ученицима да, на часу, вајају у пластелину популарни лик из цртаћа - Наставник користи прилику да са ученицима разговара</p>	<p>Обрада: 11 Утврђивање: 7 Укупно: 18</p>

	<p>уређај. Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности.</p> <p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА Дигитални уређај и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад). Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја. Помоћ случају контакта са непримерним дигиталним</p>	<p>упореди дигитални и папирни уџбеник; – упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредстводигиталних уређаја; – наведе неке од карактеристика „паметног” дигиталног уређаја; - наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине.</p> <p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; – наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; – доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; – наброји основне податке о</p>	<p>о комуникацији са дигиталним уређајима и без њих - Ако постоји могућност организовати одлазак у природу, посебно је значајно да наставник употреби неку од постојећих веб – презентација (http://viminacium.org.rs/izlozbe/viminaciumvirtual-tour/) и виртуелно упозна ученике са местима које ће посетити.</p> <p>- Указати на чињеницу да се број занимања у којима је дигитални уређај доминантно средство за рад непрестано увећава и да отуда потиче потреба да негујемо здраве навике када је употреба дигиталних уређаја у питању - Нагласити да проблеми који настају са видом и коштаном – мишићним системом не настају од употребе технологије, већ од неправилног положаја тела, претежног седења, дужег гледања без промене фокуса - Заједно</p>	<p>Обрада:9</p> <p>Утврђивање: 4</p> <p>Укупно: 13</p>
--	---	---	--	---

	<p>садржајем, непознатим, зло намерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке).</p> <p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА. Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање корака који воде до решења једноставног проблема. Тумачење постојећих и</p>	<p>личности; – објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; – именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; - наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем</p> <p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; – протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе</p>	<p>излистати неке од здравствених ризика - Правилно одлагање електронског отпада важно је за очување здраве животне средине - Указати на чињеницу да нису све особе које користе интернет добронамерне - Од изузетног значаја је да ученици схвате који подаци спадају у податке о личности, као и на које начине их људи најчешће чине доступним на интернету - Нагласити ученицима на који начин да се понашају и коме да се обрате за помоћ у случају непримереног садржаја или понашања појединаца на интернету</p> <p>изборних програма требало би искористити како би се пред њих поставио адекватан задатак –</p>	
--	---	---	--	--

	<p>креирање алгоритама изражених симболима. Уочавање и исправљање грешака у алгоритму. Тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказани алгоритам.</p>	<p>поступак описан њима; – уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); - доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.</p>	<p>поступак који треба да анализирају и предложе кораке за његово спровођење (колут унапред, писање слова, низ сличица од којих треба саставити причу, низ сличица међу којима има сувишних...) - - Наставник треба да уведе термин алгоритам и да га ученицима протумачи као упутство за решавање неког проблема или извођење неког поступка. - Наставник треба ученицима да обезбеди упутство које им омогућава да изврше потпуно непознати задатак. - Наставник често треба да поставља ученике у ситуације да разматрају унапред креиране алгоритме за решавање одређених задатака, да у више наврата откривају грешке и исправљају их, све док не дођу не само до најбољег, већ и до најефикаснијег решења. - Ако су ученицима на располагању рачунари, рад у програму на адреси https://scratch.mit.edu/projects/19685257/ може да допринесе досезању дефинисаних исхода.</p>	<p>Обрада: 2 Утврђивање: 3 Укупно: 5</p>
--	--	---	--	---

ОБАВЕЗНА ИЗБОРНА НАСТАВА

ВЕРСКА НАСТАВА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:		Верска настава				
Разред:		1. разред				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Упознавање ученика са планом, програмом и садржајем предмета Православног катихизиса;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод 2. Заједница као основа живота 3. Заједница љубави Бога и човека 4. Неизмерна љубав Божија Христос се роди! 5. Заједница са Богом 6. Христова љубав према свету и човеку 7. Наша брига о свету(Творевини Божијој) 	<ul style="list-style-type: none"> • Когнитивни аспект: • да разуме основна сазнања о темама које ће се обрађивати на настави Православног катихизиса • • моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њему блиским особама (породици) •моћи да препозна да не можемо једни 	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На	<p>Увод – 1</p> <p>Заједница као основ живота – 4</p> <p>Заједница љубави Бога, човека и природе – 5</p> <p>Неизмерна љубав Божија- Христос се роди! – 6</p> <p>Црква – заједница са Богом – 8</p> <p>Христова</p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика• или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици• усвајају на часу и испитаивањем ставова;</p>	

		<p>без других• знати да заједница са Богом почива на слободи</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна основне догађаје библијске приповести о Христовом рођењу • моћи да опише појединости библијске повести о стварању света • упознати Христово учење као „учење“ о љубави и праштању (на примерима из јеванђељских прича) • препознати и разумети да је права љубав када је показујемо делима 	<p>почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (35 часова)• практична настава (1 час)•</p>	<p>љубав према човеку и свету – 4 Наша брига о свету – 6 Евалуација – 1+1</p>	
--	--	---	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча одабране приче које говоре о Христовој љубави према свету и човеку <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да активно учествује на часовима верске наставе <ul style="list-style-type: none"> • пожелети да чини добро другима (ближњима) у својој заједници • показивати жељу да љубав исказује на конкретан начин • код ученика ће се развити жеља да активно учествује у прослави Христовог рођења • ученик ће желети да учествује у Литургији 			
--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none">• ученик ће желети да учествује у Литургији• развијати жељу да се брине о биљкама и животињама и целокупној природи			
--	--	--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:						Српски језик
Разред:						први
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
<p>Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.</p>	<p>ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ</p>	<p>1. Чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; - изражајно рецитије песму; - влада основном техником читања ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ и писања латиничког текста; 2. правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више</p>	<p>- Учитељ применом различитих метода рада и дидактичких материјала кроз дискусију, анализу, проблемске ситуације и разговор помаже ученицима да савладају основне елементе читања и писања.</p> <p>- Ученици кроз различите моторичке вежбе, вежбе изговора гласова, слушање, учешће у дискусији, посматрање и континуирано</p>	<p>10</p>	<p>Допунска настава организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Ученик престаје са допунским радом чим савлада одређену тешкоћу. Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на</p>	

	<p>реченица у краћу целину</p>	<p>залагање настоје да савладају предвиђене садржаје.</p>		<p>које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.</p>
<p>ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>3. разуме оно што прочита 4. активно слуша и разуме садржај књижевно уметничког текста који му се чита; 5. изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; 6. учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; 7. обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима;</p>	<p>Вођени и слободни разговор - Усмена порука - Причање, препричавање и описивање - Стварне и симулиране ситуације - Слушна порука - питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама - Писана порука - континуирано са ученицима кроз различите вежбе указивати на основна правописна правила. - Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради</p>	<p>5</p>	

	КЊИЖЕВНОСТ	<p>8. усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; 9. усмено описује ствари из непосредног окружења; 10. бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору;</p> <p>11. уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине</p>	<p>израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, и др. Обезбеђивање корелације са сродним предметима Комбиновање различитих врста дидактичког материјала Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>-ученици се мотивишу на читав низ стваралачких активности које настају поводом дела, -ученик треба да разликује опис, приповедање, дијалог Усмерено читање краћих и познатих текстова и одговарање на</p>	3	
--	------------	---	--	---	--

		<p>12. одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; 13. одреди редослед догађаја у тексту</p>	<p>постављена питања у вези са истим Читање непознатих текстова уз навођење ученика да износе своја запажања о њима, читање и учење стихова напамет Неговање љубави према читању</p>	<p>Укупно: 18</p>	
--	--	---	--	-------------------	--

МАТЕМАТИКА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:						Математика
Разред:						први
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.	БРОЈЕВИ	1. усмено сабира и одузима бројеве до 100, 2. израчуна вредност бројевног израза са највише две операције, 3. одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом, 4. прочита број записан римским цифрама и напише дати	Манипулација очигледним средствима (жетонима, штапићима, картицама, прстима) Пребројавања објеката и бића (конкретних или сликовних представа), бројања унапред и уназад, секвенцијално, у задатим интервалима, визуелизацијом на бројевној правој Визуелно представљање сабирања на	12	Допунска настава организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Ученик престаје са допунским радом чим савлада одређену тешкоћу. Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.	

	ГЕОМЕТРИЈА	<p>број римским цифрама</p> <p>5. разликује дуж, полуправу и праву, 6. одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); 7. нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи</p>	<p>бројевној правој (добројавање, односно одбројавање), бројевним дијаграмима и бројевним сликама</p> <p>Спонтано запамћивање таблица сабирања и одузимања до 20</p> <p>Упоредивање и размена новца; рачунање са новцем, приказивање датог новчаног износа најмањим могућим бројем кованица/новчаница</p> <p>Уочавање предмета и бића у окружењу и њихових међусобних односа</p> <p>Посматрање и класификација облика на основу уочених особина</p> <p>Коришћење игроликних активности у циљу уочавања односа и увежбавања практичне оријентације ученика</p>	3	
--	-------------------	--	---	---	--

	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p>	<p>8. изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине, 9. измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине, 10. чита и запише време са часовника</p>	<p>у простору, на мапи и у табели Практична манипулација (моделовање, сецкање, лепљење, преклапање фигура) и активности цртања геометријских фигура коришћењем шаблона (нпр. Лењир са геометријским облицима) и слободном руком помоћу квадратне или тачкасте мреже. Затезање канапа ради добијања модела праве линије, а спајањем крајева канапа модел затворене криве линије. Кад укрстимо два конца или канапа, добијамо тачку.</p> <p>- упознавање са стандардним мерним јединицама применом очигледних средстава,</p>	<p>3</p> <p>Укупно: 18</p>	
--	---------------------------------	--	--	----------------------------	--

			<ul style="list-style-type: none">- решавање једноставнијих задатака повезивањем са свакодневним ситуацијама,- самостално мерење различите предмета из окружења		
--	--	--	--	--	--

ДРУГИ РАЗРЕД
ОБАВЕЗНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:	Српски језик					
Разред:	дуги					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради	КЊИЖЕВНОСТ	- разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст, - одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту, - одреди редослед догађаја у тексту, - уочи главне и споредне ликове и разликује њихове	- кроз читање књижевноуметничких текстова и у разговору о њима на часу градити критичко мишљење, - упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања - коришћење е-уџбеника, и др. - обезбеђивање корелације са	Обрада: 53 Утврђивање: 14 Остало: 3 Укупно: 70	- Свакодневно бележење током године, - Пресек стања на месечном нивоу, - Пресек стања након обрађене области, - Пресек стања по тромесечјима, - Провера на крају првог полугодишта, - Провера на крају школске године.	

<p>неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.</p>	<p>ЈЕЗИК</p>	<p>позитивне и негативне особине, - разликује стих и строфу; - уочи стихове који се римују, - објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни, - наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота</p> <p>- разликује глас и слог и препознаје самогласнике и сугласнике, - разликује врсте речи у</p>	<p>сродним предметима - постављање ученика у различите ситуације, - евалуације и самоевалуације, - увођење ученика у основне књижевне појмове, - извођење драмског текста на сцени, илустровањем одређени мотив из текста у циљу исказивања доживљеног, - богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова</p> <p>- упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања,</p>	<p>Обрада:23 Утврђивање:14 Остало:3 Укупно:40</p>	
--	--------------	---	--	--	--

		<p>типичним случајевима, - одређује основне граматичке категорије именица и глагола, - разликује реченице по облику и значењу, - поштује и примењује основна правописна правила</p>	<p>- коришћење е-уџбеника, и др. - објашњењ слога само на типичним случајевима са самогласником на крају слога, - за сваку врсту речи најпре увести појам, а затим разликовање подврста. (нпр. најпре радити на схватању појма именице као врсте речи, затим увести разликовање подврста), - направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне</p>		
	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>- чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; - изражајно рецитије песму,</p>	<p>- упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких записа, кратких излагања</p>	<p>Обрада:23 Утврђивање:45 Остало:2 Укупно:70</p>	

		<p>- изводи драмске текстове, - износи своје мишљење о тексту, - влада основном техником читања и писања латиничког текста, - пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном), - користи различите облике усменог и писмено изражавања: препричавање, причање, описивање, - правилно састави дужу и потпуну</p>	<p>- коришћење е-уџбеника, и др. - објашњењ слога само на типичним случајевима са самогласником на крају слога, - за сваку врсту речи најпре увести појам, а затим разликовање подврста. (нпр. најпре радити на схватању појма именице као врсте речи, затим увести разликовање подврста); - направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне јединице ћириличким и латиничким писмом, - користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање - постављање ученика у различите ситуације</p>		
--	--	---	--	--	--

		реченицу и споји више реченица у краћу целину, -учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника, - разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај), - изражајно чита ћирилички текст	евалуације и самоевалуације.		
--	--	--	------------------------------	--	--

СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава				
Предмет:	Енглески језик			
Разред:	други			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном	<p>ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА</p> <p>РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА</p> <p>ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА</p> <p>ЧЕСТИТАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства; - представи себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; - разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - даје кратка и једноставна упутства и налоге; - разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; - разуме кратке и 	Програм наставе и учења за стране језике у првом циклусу основног образовања и васпитања усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму наставе и учења посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници. Полазећи од исхода, односно онога што је	(2 часа недељно, 72 часа годишње, 10-12 часова по темама)

наслеђу.	<p>ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА</p>	<p>једноставне молбе и реагује на њих;</p> <p>- упути кратке и једноставне молбе;</p> <p>- искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин;</p> <p>- разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих;</p> <p>- упути једноставне честитке;</p> <p>- препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења;</p> <p>- разуме једноставне описе бића, предмета и места;</p> <p>- опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих;</p>	<p>ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо комуникативне функције.</p> <p>На основу комуникативних функција дефинисане су језичке активности помоћу којих се оне могу остварити, а које укључују постепено усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста (од трећег разреда), интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и</p>	
----------	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> - изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; - разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време - разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; - разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; - тражи мишљење и изражава 	<p>језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик.</p> <p>Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција. Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена</p>	
--	--	---	---	--

		<p>допадање/недопадање једноставним језичким средствима; - разуме једноставне исказе који се односе на изражавање способности; - тражи информацију о туђим способностима и саопшти шта он/она или неко други може/не може/уме/не уме да уради; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине</p>	<p>овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:</p> <ul style="list-style-type: none"> - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације; - битно је значење језичке поруке; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког 	
--	--	--	---	--

			<p>материјала, настава се заснива на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. - комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће: <ul style="list-style-type: none"> - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - поимање програма наставе и учења као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности; - наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја; - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - наставни материјали представљају један од извора активности и треба да буду праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.); - за увођење новог лексичког материјала користе се познате 	
--	--	--	---	--

			<p>граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на nižем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.</p> <p>Технике/активности Током часа, препоручује се динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.</p> <p>Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши - од трећег разреда, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.)</p> <p>Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације, итд.)</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.)</p> <p>Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)</p> <p>Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).</p> <p>Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).</p> <p>Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.</p> <p>„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.</p> <p>Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат,</p>	
--	--	--	---	--

			програм приредбе или неке друге манифестације).	
--	--	--	--	--

МАТЕМАТИКА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:	Математика					
Разред:	други					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и	БРОЈЕВИ	-одреди десетице најближе датом броју, – усмено сабира и одузима бројеве до 100, – користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац, – примени замену места и здруживање	-упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење еуџбеника, и др. - игралике активности и употреба едукативних апликација на интернету, - ослањање на постојеће искуство и	Обрада:54 Утврђивање:87 Остало:6 Укупно:147	Провера остварености исхода: -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање (причање, препричавање, описивање, ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, казивање напамет научених текстова, сценско приказивање) - писане провере (контролни задаци, тестови, ортографске вежбе, диктате, лексичке и	

<p>решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.</p>		<p>сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања – усмено множи и дели у оквиру прве стотине, – израчуна вредност бројевног израза са највише две операције, – реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења, – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом, – одреди делове дате величине, – изрази одређену суму</p>	<p>знање ученика, који самостално откривају математичке правилности и изводе закључке, - слободан избор поступка рачунања, - моделовање проблема у математички запис, - решавање комбинаторних задатака, одређивања следећег члана низа, уочавање правила у делимично попуњеној табели, - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>		<p>семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе домаћи задаци и писмени задаци) - вођење прописане педагошке документације - белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима - заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика - групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p>
--	--	---	--	--	--

		<p>новца преко различитих апоена, – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама, – прикаже мањи број података у табlici и стубичастим дијаграмом, – уочи правило и одреди следећи члан зочетог низа</p>			
	ГЕОМЕТРИЈА	<p>– разликује дуж, полуправу и праву, – одреди дужину изломљене линије одреди обим геометријске фигуре,</p>	<p>– упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања – коришћење е-уџбеника, и др.</p>	<p>Обрада: 8 Утврђивање: 15 Остало: 1 Укупно: 24</p>	

		<p>– нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи,</p> <p>– уочи подударне фигуре на датом цртежу,</p> <p>– уочи симетричне фигуре,</p> <p>– допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву</p>	<p>- игролике активности и рад на разумевању „пресликавања у огледалу” тј. Симетричности</p> <p>- ослањањем на постојеће искуство и знање ученика, развој просторних сазнања</p> <p>- на опажајном нивоу разумевање појма фигуре симетричне у односу на дату линију на квадратној мрежи,</p> <p>-постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>		
	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<p>– изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине,</p> <p>–измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине,</p>	<p>упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, е-уџбеника, енциклопедија, ради израде панона,</p>	<p>Обрада:3 Утврђивање:5 Остало:1 Укупно:9</p>	

		<p>– чита и запише време са часовника, – користи јединице за време у једноставним ситуацијама</p>	<p>кратких записа, кратких излагања - повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота - практично мерење, провере тачности процене и анализа важности исправке направљене грешке, - решавање проблемских задатака са рачунањем времена, - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>		
--	--	---	--	--	--

СВЕТ ОКО НАС

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:	Свет око нас					
Разред:	други					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ наставе и учења Света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.	ДРУГИ И ЈА	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима, – оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада, – се понаша тако да уважава различитости других људи, – прихвати последице када прекрши правила понашања групе, – сарађује са другима у групи на заједничким активностима, – разликује потребе од жеља на једноставним 	<ul style="list-style-type: none"> упућивање ученика на коришћење интернета, еуџбеника, енциклопедија, - повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, - одржавање часова у непосредној околини школе, - разговор о ситуацијама из свакодневног живота, 	<p>Обрада:7 Утврђивање:4 Остало:2 Укупно:13</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Свакодневно бележење током године, - Пресек стања на месечном нивоу, - Пресек стања након обрађене области, - Пресек стања по тромесечјима, - Провера на крају школске године 	

	<p>КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА</p>	<p>примерима из сопственог живот</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима, - одреди тип насеља на основу његових карактеристика, - повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља, - одржава личну хигијену руку, зуба и чулних органа, - примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином, - безбедно поступа пре и током временских непогода 	<ul style="list-style-type: none"> - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија, - повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, - одржавање часова у непосредној околини школе (објекти и њихова намена, понашање у насељу, суседи), - разговор о ситуацијама из свакодневног живота, - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације, 	<p>Обрада:10 Утврђивање:5 Остало:1 Укупно:16</p>	
--	----------------------------	--	---	--	--

	<p>КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ВРЕМЕНУ</p>	<p>–одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће, – измери растојање које тело пређе током свог кретања, – пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе/карактеристичних објеката, – именује занимања људи у свом насељу са околином, – одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину, – забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена</p>	<p>-учешће у акцијама на нивоу школе и локалне. -упућивање ученика на коришћење интернета, еуџбеника, енциклопедија, - повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, - Практичан рад ученика (кретање у различитим срединама и по различитим подлогама), - Истраживачке активности утицај подлоге и облика предмета на кретање (глатка и храпава подлога...), -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Обрада:11 Утврђивање:5 Остало:1 Укупно:16</p>	
--	---	--	---	--	--

	<p>РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује облике рељефа у свом насељу и околини, – разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини, – идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења, – повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама, – разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла, – разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране, – наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека, – штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама, – разврста отпад на предвиђена места, 	<ul style="list-style-type: none"> - упућивање ученика на коришћење интернета, еуџбеника, енциклопедија, - повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, - извођење часова у природном амбијенту, - истраживачке активности (живи свет у нашем окружењу), - посматрање и описивање окружења, - извођење огледа , последице загревања воде(водена пара), последице хлађења воде(лед), кружење воде у природи, струјање ваздуха ветар, сенка, - постављање ученика у различите 	<p>Обрада:12 Утврђивање:7 Остало:1 Укупно:20</p>	
--	-----------------------------	--	--	--	--

	<p>ЧОВЕК СТВАРА</p>	<p>– негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу, – препозна примере повезаности живих бића са условима за живот, – повеже промене у природи и активности људи са годишњим добима, – изведе једноставне огледе пратећи упутства; – повеже резултате рада са уложеним трудом</p> <p>- истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала, – одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета, – пронађе нову намену коришћеним предметима</p>	<p>ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>упућивање ученика на коришћење интернета, еуџбеника, енциклопедија, - повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, - практичан рад ученика (груписање објеката на основу једноставних</p>	<p>Обрада:4 Утврђивање:1 Остало:1 Укупно:6</p>	
--	---------------------	---	---	---	--

			својстава материјала) - уочавање како својства материјала одређују њихову употребу, - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације		
--	--	--	---	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

<u>Обавезна настава</u>		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:	Ликовна култура					
Разред:	други					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.	ОБЛИЦИ	<ul style="list-style-type: none"> - користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин, - изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли, - користи једноставне информације и одабрана ликовна дела 	<ul style="list-style-type: none"> -примена различитих материјала и техника у сликању и вајању, -одржавање часова у природи, -цртање предмета, бојење истог, преобликовање и додавање других елемената, -уређивање панова, -посматрање игре светлости и сенке (природни и вештачки извори), -упућивање ученика на коришћење интернета, 	Обрада :22 Утврђивање :10 Укупно :32	Начин провера исхода: -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видни елементи за процењивање и оцењивање: -однос према раду -однос према себи -однос према другима -разумевање -повезивање -оригиналност -вербално изражавање -примена техника	

		<p>као подстицај за стваралачки рад, -изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела, - идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу, - преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу</p>	<p>еуџбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>		<p>-заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика - групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) -вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима и конкурсима</p>
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	<p>- тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу,</p>	<p>-Гледање цртаних филмова (посматрање, анализа), -Формирање целине од више делова</p>	<p>Обрада:10 Утврђивање:4 Укупно:14</p>	

	<p>ПРОСТОР</p>	<p>- користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад, - изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем</p> <p>- повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; - пружи основне информације о одабраном музеју; - разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити</p>	<p>(илустровање приче), -Претварање текста приче, песме у стрип, -Уређивање панова, -упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>-обликовање макета и обликовање дела простора школе, -организовање композиције у простору и сарадња ученика, -обликовања елемената сцене, маски и костима, -уређење панова и сценско извођење, -упућивање ученика на коришћење интернета, е-</p>	<p>Обрада:8 Утврђивање:6 Укупно:14</p>	
--	----------------	--	---	--	--

	ЛИКОВНЕ ИГРЕ	<p>- изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања,</p> <p>- упоређује свој и туђи естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела</p>	<p>уџбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p> <p>- експериментом се врши провера да ли мешањем различитих боја могу да добију основне боје, - изражавање утиска или расположења светлим или тамним бојама, -изражавање доживљеног након слушања композиције светлом или тамним бојама, -уређивање панова -упућивање ученика на коришћење интернета, еуџбеника, енциклопедија...</p>	<p>Обрада:4 Утврђивање:8 Укупно:12</p>	
--	--------------	--	--	--	--

			-постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације		
--	--	--	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:	Музичка култура					
Разред:	други					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	- објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело, - разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима, - издвоји основне музичке изражајне елементе,	-избор најупечатљивијих музичких примера -активно слушање композиција -у току часа преовлађују активности којима се развијају знања и ставови -упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите	Обрада :19 Утврђивање:1 Укупно:20	Начин провера исхода: -иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о степену ангажовања, уложеном труду и личном напредовању у складу са музичким могућностима заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика -групни рад (посматрање наставника, излагање	

<p>културе свога и других народа.</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>- препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу, - повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима</p> <p>-изговара бројалице у ритму, уз покрет, - пева по слуху песме различитог садржаја и расположења, - изводи уз покрет музичке и традиционалне игре, - примењује правилан начин певања и договорена</p>	<p>ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>-извођење спонтаних покрета као одговор на музички доживљај -извођење бројалица као мотивационих активности -извођење вежби правилног држања тела, дисања и говорне ариткулације -певање дечијих песама различитог карактера</p>	<p>Обрада :10 Утврђивање:1 Укупно:11</p>	<p>група, процена осталих ученика) - рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) -вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима и конкурсима</p>
---------------------------------------	------------------------	--	--	--	---

		<p>правила понашања у групном певању и свирању,</p> <ul style="list-style-type: none"> - свира по слуху <p>ритмичку пратњу уз бројалице и песме,</p> <p>једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма,</p> <ul style="list-style-type: none"> - повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама, - повезује ритам са графичким приказом, - објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења, - учествује у школским приредбама и манифестацијама 	<p>-свирање на дечијим ритмичким инструментима</p> <ul style="list-style-type: none"> -упућивање ученика на коришћење интернета, е-удбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације. 		
--	--	---	--	--	--

	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (реализује се на сваком часу)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - направи дечје ритмичке инструменте, - осмисли покрете уз музику, - осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, - осмисли одговор на музичко питање, - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст, - према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај, - поштује 	<ul style="list-style-type: none"> -обележавање појединих речи или фраза током извођења мелодије звуком неких инструмената , према избору ученика; -опонашање звукова из околине, спонтано или договореном импровизацијом (звуци у кући, звуци града, звуци у природи), -смишљање малих ритмичких целина остварених говором или спонтано изговорених група гласова, -извођење мале, договором састављене музичке игре уз покрет, -певање и свирање на дечијим ритмичким инструментима, 	<p>Укупно :5</p>	
--	---	--	--	------------------	--

		договорена правила понашања при слушању и извођењу музике, - користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука	-постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације		
--	--	--	--	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:	Физичко и здравствено васпитање					
Разред:	други					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (реализује се на свим часовима)	-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања), - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу, -одржава равнотежу у различитим кретањима, - разликује правилно од неправилног држања тела,	- редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање, - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања, - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације, - указивати на значај вежбања,		Начин провера исхода: - иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о нивоу ангажованости, вежбању у адекватној опреми, постигнућима у моторичким вештинама и индивидуалном напретку сваког ученика - заједничко вредновање ученика и наставника	

<p>условима живота и рада.</p>	<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - успостави правилно држање тела, - правилно дише током вежбања - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу, - изведе дечји и народни плес, - користи основну терминологију вежбања, - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање, - поштује мере безбедности током вежбања, - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање, - поштује правила игре, 	<ul style="list-style-type: none"> - примењивати одговарајуће облике и методе рада - изводити трчање и ходање уз правилно постављање стопала и рад руку, - изводити игре уз коришћење различитих облика скакања, прескакања, бацања и додавања, - усвојене моторичке вештине примењивати у свакодневним и специфичним животним ситуацијама, - радити тренажне методе (континуирани, понављајући метод), - постављање 	<p>Обрада:44 Утврђивање:64 <u>Укупно:108</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика - тимски рад(посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) - вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима
--------------------------------	---------------------------------	---	--	--	---

	<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (реализује се на свим часовима)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа, - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања, - уочава улогу делова тела у вежбањ . уочи промене у расту код себе и других, - препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан, - примењује здравственохигијенске мере пре, у току и након вежбања, - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави, - наведе врсте намирница у исхрани, - препознаје везу вежбања и уноса воде, - повеже ходање и 	<p>ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <ul style="list-style-type: none"> -уознавање ученика са терминологијом и правилима понашања, - на примерима објаснити значај различитих вежбања за здравље, - примењивати диференциране облике рада прилагођених узрасним могућностима и телесним способностима, - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације 		
--	--	--	---	--	--

		трчање са позитивним утицајем на здравље, - препозна лепоту покрета у вежбању, – се придржава правила вежбања, - вреднује успех у вежбању			
--	--	--	--	--	--

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:	Дигитални свет					
Разред:	други					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	<ul style="list-style-type: none"> – упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; – користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); – самостално користи дигиталне уџбенике за учење; – креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор са ученицима на тему онлајн учења: <ul style="list-style-type: none"> – какав је то вид учења; – по чему се разликује, а по чему је сличан учењу у школи; – које су предности, а које слабе стране једног и другог облика учења. - Ученицима демонстрирати основне могућности школске платформе за онлајн учење. , наставник бира одговарајућу једноставну апликацију за цртање и упознаје ученике са радним окружењем. Наставник унапред припрема датотеке у којима 	19	<ul style="list-style-type: none"> -Вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о редовности у похађању наставе, заинтересованост и активно укључивање у процес рада групе, напредовање и развој, као и самосталности у раду ученика -заједничко вредновање ученика и наставника 	

		<p>уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију;</p> <ul style="list-style-type: none"> – својим речима објасни појам покретне слике; – креира елементе покретне слике; – креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; – својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет; <p>наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању</p>	<p>ће ученици радити. Упућује их како да их отворе, ураде задатак и сачувају свој рад, не улазећи у детаље везане за организацију података на дигиталном уређају. Другим речима, када ученици користе дигитални уређај у оквиру извођења наставе или самосталног рада, ученицима треба објаснити, корак по корак, „где да кликну” или обезбедити да одабрана апликација буде покренута пре него што ученици започну рад. У случају да ученици користе дигиталне уређаје са тастатуром и мишем, акценат треба да буде на коришћењу миша уз минимално коришћење тастатуре.</p> <ul style="list-style-type: none"> - без инсистирања на дефиницијама, предочити ученицима да је рачунарска мрежа, као и интернет, сачињена од дигиталних уређаја који су међусобно повезани. - Ученицима треба показати видео запис који 		
--	--	--	---	--	--

	<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА</p>	<p>дигиталних уређаја; – објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја;</p> <p>-објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на</p>	<p>илуструје претходно изнето (нпр. https://bit.ly/kakoradiinternet).</p> <p>-Подстицати ученике да наведу неке од података који спадају у личне податке и упознати ученике са чињеницом да коришћењем дигиталних уређаја остављамо личне податке на интернету, а да тога често нисмо ни свесни. Свако чињење у дигиталном окружењу оставља отисак, као када газимо по неутабаном снегу. Неки од тих отисака могу да имају утицај на наш будући живот. Такође, обновити знање о неопходности софтверске заштите дигиталног уређаја јаком лозинком. Поменути постојање двостепене заштите и појаснити како она функционише. Ученици</p>	<p>7</p>	
--	--	---	--	----------	--

		<p>неприхватљив начин; – наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; – организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење;</p>	<p>треба да креирају статичке или покретне слике које подижу свест о могућностима које доноси комуникација на интернету, али и опасностима које вребају уколико се комуникацији не приступи на одговоран начин. Креиране слике постављају се на школско веб-место и тиме се промовише стваралаштво ученика, које постаје доступно њиховим породицама и рођацима. улогу емотикона у писаној комуникацији. -Разговарати са ученицима о непримереној комуникацији (говор мржње, вређање, омаловажавање), као и о ризичној комуникацији... Ученици треба да креирају пример дневног плана рада, а наставник треба да их саветује како да одреде приоритете, како да потраже помоћ у случају да не разумеју садржаје које изучавају и тиме доприноси</p>		
--	--	--	---	--	--

	<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА</p>	<p>-предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – својим речима објасни појам алгоритам; – анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у</p>	<p>изградњи саморегулације у њиховом учењу</p> <p>-У оквиру активности за достизање исхода својим речима наставник објасни појам алгоритам и анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски, ученике треба ставити пред проблеме које треба да декомпонују и њихово решење прикажу у форми низа корака, при чему се треба ослањати на образовно искуство из првог разреда. Међу проблемима треба да се нађу и они чије решавање захтева понављање одређених корака изврстан број пута или непрестано. -Дефинисани низ корака наставник назива алгоритмом и подстиче ученике да овај појам објасне на узрасту примерен</p>	<p>10</p>	
--	--	--	---	-----------	--

		<p>визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; – уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички); – креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.</p>	<p>начин. Наставник ставља пред ученике неколико раније креираних програма, које они треба да анализирају и објасне шта и на који начин раде. -Наставник треба да нагласи чињеницу да учење програмирања представља трајно знање, које је применљиво и у годинама које долазе.</p>		
--	--	---	---	--	--

ОБАВЕЗНА ИЗБОРНА НАСТАВА

ВЕРСКА НАСТАВА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:		Верска настава				
Разред:		II разред				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
<ul style="list-style-type: none"> • упознавање ученика са садржајима и начином рада; • омогућити ученицима разумевање Крштења као уласка у Божју породицу • ученицима пружити основно знање о литургијским службама • препознати и именовати основне 	<ol style="list-style-type: none"> 1. УВОД 2. МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ 3. ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ И ЊИХОВ СМИСАО 4. ЖИВОТ У ЦРКВИ ЛЕПОТА ПРАЗНИКА 5. ТРПЕЗА ГОСПОДЊА 6. СВЕТА ЛИТУРГИЈА-ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА 7. ИКОНА ПРИЗОР У ВЕЧНОСТ 	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; • знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији 	<p>Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На</p>	<p>Увод – 1 Моје место у Цркви – 6 Литургијске службе – 6 Живот у Цркви – лепота празника – 6 Трпеза Господња – 5 Света Литургија – прослава Васкрсења – 5 Икона – прозор у вечност - 5 Евалуација – 1+1•</p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> • или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици • усвајају на часу и испитаивањем ставова 	

<p>службе које постоје на Литургији</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији 		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу • препознати значај празновања Васкрса <p>знати да наброји основне делове храма</p> <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • желети да активно учествује на часовима верске наставе • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви • желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви 	<p>почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Врсте наставе</p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (35 часова)</p> <ul style="list-style-type: none"> • практична настава (1 час) 		
---	--	---	--	--	--

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:				Ваннаставне активности		
Разред:				други		
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ је подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности,	<p>ДРУШТВЕНЕ АКТИВНОСТИ</p> <p>ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ</p> <p>ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ</p> <p>СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ</p>		<p>-добро планирање: циља, ефеката, активности ученика и наставника, начин рада</p> <p>-активностима су обухваћени сви ученици и то тако да могу да искажу: ангажованост, самосталност, сарадљивост и иницијативност</p> <p>-примењују се игролике активности којима се подстиче креативност ученика</p>			

<p>осамостаљивање, развој неких вештина и друго.</p>	<p>КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ</p>		<p>-користе се школски ресурси -организују се једноставне акције у којима су главни носиоци ученици</p>	<p>Годишњи фонд часова:36 Недељни фонд часова: 1</p>	
--	--------------------------------	--	---	---	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА

<u>Обавезна настава</u>		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:						Српски језик
Разред:						други
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања,	ЈЕЗИК	-поштује и примењује основна правописна правила, -разликује глас и слог и препознаје самогласнике и сугласнике, -разликује реченице по облику и значењу	-врсте речи уочавати најпре на изолованим примерима, а затим увежбавати и у оквиру реченице, -усвајати нове садржаје путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице	8	Допунска настава организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Ученик престаје са допунским радом чим савлада одређену тешкоћу. Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.	

	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>-чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; -изражајно рецитије песму; -влада основном техником читања и писања латиничког текста; -правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину</p>	<p>-увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама, -реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко семантичке)</p>	<p>5</p>	
	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>-уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; -одреди главни догађај, време и</p>	<p>-ученици се мотивишу на читав низ стваралачких активности које настају поводом дела, -ученик треба да разликује опис ,</p>	<p>5</p>	

		место дешавања у прочитаном тексту; -одреди редослед догађаја у тексту	приповедање, дијалог		
--	--	--	-------------------------	--	--

МАТЕМАТИКА – ДОПУНСКА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:						Математика
Разред:						други
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.	БРОЈЕВИ	усмено сабира и одузима бројеве до 100, --усмено множи и дели у оквиру прве стотине, - израчуна вредност бројевног израза са највише две операције, - одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом	визуелизација бројева и места броја у бројевном низу, - увежбавање технике рачунања, - инсистирање на усменом објашњењу поступка решавања, - разумевање појма разломка радити кроз игровне активности,	13	Допунска настава организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Ученик престаје са допунским радом чим савлада одређену тешкоћу. Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.	

	ГЕОМЕТРИЈА	<p>- прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама</p> <p>– разликује дуж, полуправу и праву, – одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи</p>	<p>-упућивање ученика како да самостално вежбају, -примена игровних активности (мерење дужине), -решавање једноставних задатака, -цртање и препознавање геометријских фигура, - подстицање ученика да правилно користе лењир и шестар</p>	2	
	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<p>-изрази дужину у различитим јединицама за</p>	<p>- упознавање са стандардним мерним јединицама применом</p>	3	

		мерење дужине, -измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине, -чита и запише време са часовника	очигледних средстава, - решавање једноставнијих задатака повезивањем са свакодневним ситуацијама, - самостално мерење различите предмета из окружења		
--	--	---	--	--	--

ТРЕЋИ РАЗРЕД
ОБАВЕЗНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Српски језик			
Разред:	трећи			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ (80)</p>	<p>1. разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; 2. одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; 3. именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; 4. уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); 5. разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност;</p>	<p>- градити код ученика критичко мишљење анализом књижевних текстова - упућивати ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања - коришћење е-уџбеника, и др. - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - упутити ученике како да се поставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова - подстицати љубав према читању применом различитих метода и облика рада</p>	<p>Обрада 49 Утврђивање 28 Остало 3 Укупно 80</p>

<p>народа и развијања интеркултуралности.</p>		<p>6.разуме идеје књижевног дела; 7.уочи основне одлике народне бајке; 8.разликује народну од ауторске бајке; 9.представи главне особине јунака; 10.уочи основне одлике народне епске песме; 11.уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; 12.разликује опис од приповедања у књижевном делу; 13.покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; 14.уочи хумор у књижевном делу;</p> <p>15.разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; 16.одреди основне граматичке категорије</p>	<p>- богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару.</p> <p>-упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета,</p>	
---	--	--	---	--

	<p>ЈЕЗИК (60)</p>	<p>именица, придева и глагола; 17. примењује основна правописна правила; 18. јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;</p> <p>19. чита са разумевањем различите текстове; 20. чита текст поштујући интонацију реченице /стиха; 21. изражајно рецитије песму и чита прозни текст; 22. изводи драмске текстове;</p>	<p>енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <ul style="list-style-type: none"> - коришћење е-уџбеника, и др. - направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне јединице ћириличким и латиничким писмом; <p>- користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалошке и текстуалне методе - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације; <p>- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице,</p>	<p>Обрада 42 Утврђивање 14 Остало 4 Укупно 60</p>
--	-------------------	--	--	--

	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (40)</p>	<p>23. опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; 24. изнесе своје мишљење о тексту; 25. споји више реченица у краћу и дужу целину; 26. препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; 27. извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости;</p>	<p>поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама -реализовати различите вежбе (правописне, језичке, лексичко семантичке) - примењивати правописне вежбе: диктат, аутодиктат, вежбе допуњавања и правилног избора речи - кроз игровне активности, посебно кроз језичке и ситуационе игре, увежбавати усмену комуникацију - богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару. -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>	<p>Обрада 13 Утврђивање 25 Остало 2 Укупно 40</p>
--	---------------------------------	---	--	---

СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава				
Предмет:	Енглески језик			
Разред:	трећи			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења Страног језика у основном образовању и васпитању јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену, а од трећег разреда и писану комуникацију, и да стекне позитиван</p>	<p>ПОЗДРАВЉАЊЕ</p> <p>ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА</p> <p>РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА</p> <p>ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА</p>	<p>. По завршетку разреда ученик ће бити у стању да</p> <ul style="list-style-type: none"> - поздрави и отпоздрави, примењујући једноставна језичка средства; - представи себе и другог; - разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих; - разуме једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - саопшти једноставна упутства и налоге; - разуме позив на заједничку активност и на прикладан начин реагује на њега; 	<p>Програм наставе и учења за стране језике у првом циклусу основног образовања и васпитања усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму наставе и учења посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.</p>	<p>(2 часа недељно, 72 часа годишње, 10-12 часова по темама)</p>

<p>однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.</p>	<p>ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА, РОЂЕНДАНА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА</p> <p>ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА</p> <p>ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА И КОЛИЧИНЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - упути позив на заједничку активност; - разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе; - искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих; - упути једноставне честитке; - разуме и, примењујући једноставна језичка средства, наведе најубичајеније активности које се односе на прославе рођендана и празника; - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе 	<p>И. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Приликом планирања наставе и учења треба имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно узети у обзир да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета. Садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и</p>	
--	---	--	--	--

		<p>бића, предмета и места; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изрази основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима; - разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; - тражи и пружи једноставна обавештења о положају у простору; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време; - разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих;</p>	<p>садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо комуникативне функције. На основу комуникативних функција дефинисане су језичке активности помоћу којих се оне могу остварити, а које, од трећег разреда, укључују постепено усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста, интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим,</p>	
--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; - разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима; - разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости; - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опише радње и способности користећи једноставна језичка средства; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине. 	<p>исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција.</p> <p>ИИ. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на</p>	
--	--	---	---	--

			<p>настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:</p> <ul style="list-style-type: none"> - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације; - битно је значење језичке поруке; <p>- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p> <p>- са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се</p>	
--	--	--	---	--

			<p>заснива на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;</p> <p>- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.</p> <p>Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:</p> <p>- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;</p>	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности; - наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја; - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - наставни материјали представљају један од извора активности и треба да буду праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.); - за увођење новог лексичког материјала користе се познате 	
--	--	--	---	--

			<p>граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на nižем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.</p> <p>Технике/активности Током часа препоручује се динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.</p> <p>Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.)</p> <p>Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.)</p> <p>Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.)</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)</p> <p>Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).</p> <p>Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).</p> <p>Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.</p> <p>„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.</p> <p>Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).</p>	
--	--	--	---	--

МАТЕМАТИКА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Математика			
Разред:	Трећи			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења</p> <p>Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.</p>	<p>БРОЈЕВИ (136)</p>	<p>1. прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој;</p> <p>2. прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000);</p> <p>3. изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000);</p> <p>4. подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат;</p> <p>5. процени вредност израза са једном рачунском операцијом;</p> <p>6. израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције;</p> <p>7. одреди десетице и стотине најближе датом</p>	<p>- сликовно представљање бројева и места броја у бројевном низу ради разумевању декадног бројевног система</p> <p>- увежбавање технике рачунања, како би ученици стекли сигурност и спретност при усменом и писменом рачунању</p> <p>- решавање проблема из реалних животних ситуација или</p> <p>других предметних области</p> <p>- кроз практичне активности деобе и спајања, лепљења и сечења погодних дидактичких материјала објаснити ученицима појам разломка</p> <p>- примена тимског, групног и рада у пару.</p> <p>- постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Обрада 80</p> <p>Утврђивање 53</p> <p>Остало 3</p> <p>Укупно 136</p>

	<p>ГЕОМЕТРИЈА (32)</p>	<p>броју; 8. реши једначину са једном рачунском операцијом; 9. одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; 10. реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; 11. уочи делове целине и запише разломке облика m/n ($m \leq n \leq 10$) 12. упореди разломке облика m/n са једнаким имениоцима; 13. уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа;</p> <p>14. црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; 15. конструише троугао и круг; 16. именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; 17. разликује врсте углова и троуглова;</p>	<p>- уочавање и именовање гометријских фигура у окружењу цртање правих и углова помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника – усвајање поступка конструкције кружнице/круга шестаром и увиђање да су круг и кружница одређени центром и полупречником</p>	<p>Обрада 12 Утврђивање 18 Остало 2 Укупно 32</p>
--	------------------------	---	--	--

	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (12)</p>	<p>18. одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; 19. опише особине правоугаоника и квадрата; 20. преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; 21. користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање;</p> <p>22.-чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; 23. упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); 24. измери површину геометријске фигуре задатом мером</p>	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање ученика да самостално откривају формуле израчунавања обима и површине - пресликавање једноставних геометријске фигуре на квадратној мрежи или тачкастој мрежи симетрично - развијање геометријског мишљења реализацијом следећих активности: посматрање, прављење модела, цртање, склапање и растављање делова фигуре - примена групног и рада у пару у циљу вршњачке помоћи и сарадње -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - применом очигледних средстава упознати ученике за мерним јединицама - примена демонстративне, илустративне методе - решавање једноставнијих проблема повезивањем са свакодневним ситуацијама - увежбавање процене и мерења различитих предмета из окружења - примена информационах технологија, Геогebra и Гоогле мап -постављање ученика у различите 	
--	-------------------------------	---	---	--

		<p>(правоугаоником, квадратом и троуглом);</p> <p>25. примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>26. чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);</p>	<p>ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Обрада 5</p> <p>Утврђивање 6</p> <p>Остало 1</p> <p>Укупно 12</p>
--	--	---	--	--

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Природа и друштво			
Разред:	Трећи			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему. Програм наставе и учења предмета Природа и друштво у трећем разреду основне школе чини тема Мој крај и пет предметних области:</p> <p>Природа, човек, друштво; Оријентација у простору и времену; Прошлост; Кретање; Материјали. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима</p>	<p>ПРИРОДА, ЧОВЕК, ДРУШТВО (33)</p>	<p>1, идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; 2. одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају; 3, илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; 4. примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; 5. повеже различита занимања и делатности</p>	<p>– организовање часова у природи у циљу уочавања видљивих карактеристика живог света у окружењу, – Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – ученици вербално или ликовно изражавају своја запажања; – примењивати поступак процењивања – применити поступак груписања – уочавање сличности и различитости ради класификовања; – примена поступака праћења и посматрања ради запажања промена – применити различите поступке бележења (записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања)</p>	<p>Обрада 28 Утврђивање 8 Остало 2 Укупно 33</p>

		<p>са потребама људи у крају у коме живи;</p> <p>6. повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи;</p> <p>7. примени правила безбедног понашања у саобраћају;</p> <p>8. разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу;</p> <p>9. повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха;</p> <p>10. очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра;</p> <p>11. прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране;</p> <p>12. илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини;</p> <p>13. примени поступке (мере) заштите од заразних болести;</p>	<p>– примена тимског, групног и рада у пару;</p>	
--	--	--	--	--

	<p>ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ (10)</p>	<p>14. се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе / окружења; 15. опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; 16. идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; 17. користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости;</p>	<p>- у циљу планирања даљег рада, али и лакшег усвајања знања уважавају се искуства и знања које је ученик изградио ван школе, - подстицањем примене наученог у свакодневном животу - илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; -описивање – вербално или ликовно изражавање; — примена поступака праћења и посматрања ради запажања промена; – применити различите поступке бележења (записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања) -примена игровних активности</p>	<p>Обрада 7 Утврђивање 2 Остало 1 Укупно 10</p>
--	---	--	--	---

	ПРОШЛОСТ (6)	<p>18. се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе / окружења; 19. опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; 20. идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; 21. користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости;</p>	<p>– дидактичке, едукативне и спонтане игре; - планирати и реализовати активности у оквиру минипројекта – осмишљавање и реализација</p> <p>– интегрисање садржаја у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета; – осмислити задатке којима се подстиче радозналости и интересовања за учење и континуирано сазнавање – илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; – примена индивидуализоване и кооперативне наставе -планирати мини-пројекте - примена тимског и групног рада.</p>	<p>Обрада 4 Утврђивање 1 Остало 1 Укупно 6</p>
--	--------------	---	---	---

	КРЕТАЊЕ (12)	<p>22. повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; 23. разликује природне и вештачке изворе светлости; 24. повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; 25. повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; 26. представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); 27. повеже резултате рада са уложеним трудом.</p>	<p>– организовање часова у природи у циљу уочавања и усвајања појмова везаних за кретање , – Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – ученици вербално или ликовно изражавају своја запажања; – Применити кооперативно учење – прилагођавати задатке сваком ученику или групи, зависно од њихових способности –прожимати забаву и учење при чему ће основ бити стваралачке игре</p>	<p>Обрада 8 Утврђивање 3 Остало 1 Укупно 12</p>
--	--------------	---	---	--

	<p>МАТЕРИЈАЛИ (11)</p>	<p>28. разликује повратне и неповратне промене материјала; 29. уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја, густина; 30. одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; 31. објасни како рециклажа помаже очувању природе; 32. изведе једноставне огледе / експерименте и повеже резултат са објашњењем / закључком; 33. сарађује са другима у групи на заједничким активностима; 34. представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point</p>	<p>– организовање часова у природи у циљу уочавања и усвајања појмова везаних за кретање, -у току демонстративне методе узимати познате предмете, али и модели или макете на којима је могуће уочити оно што је карактеристично, неку њихову особину, поједине делове – применити кооперативно учење да би се остварила интеракција међу ученицима и вршњачко учење – прилагођавати задатке сваком ученику или групи, зависно од њихових способности</p>	<p>Обрада 6 Утврђивање 4 Остало 1 Укупно 11</p>
--	----------------------------	--	---	--

		презентацијом и/или цртежом и др); 35. повеже резултате рада са уложеним трудом.		
--	--	--	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Ликовна култура			
Разред:	Трећи			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа	МАТЕРИЈАЛИ (28)	<ol style="list-style-type: none"> 1. поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; 2. повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; 3. преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; 4. изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; 	<ul style="list-style-type: none"> – Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; -Организовати часове у природи -Ученицима показати само оно што може да подстакне сопствене напоре ученика да нађе своје решење ликовног проблема. 	<p>Обрада 21 Утврђивање 7 Остало / Укупно 28</p>

	<p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ (12)</p>	<p>5. користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; 6. протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; 7. укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; 8. изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;</p> <p>9. распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције;</p>	<p>-реализовати двосмерну комуникација заснована на размени информација, мишљења и ставова кроз систем питања и одговора (обратити пажњу на формулацију питања) -тумачење слика реализовати независно од додатних информација као што су звук, текст и др; -одабраним причама развијати креативне идеје,</p> <p>-користити мултимедијалне садржаје;</p>	<p>Обрада 8 Утврђивање 4 Остало / Укупно 12</p>
--	-------------------------------	--	---	---

	<p>КОМПОЗИЦИЈА (22)</p> <p>ПРОСТОР (10)</p>	<p>10. користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; 11. разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити 12. разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; 13. учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; 14. разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити</p>	<p>- примена различитих метода и облика рада - користити уметничка дела као мотивација за стваралачки рад (посматрање, разговор),</p> <p>-одабране садржаје је потребно повезати са причом о томе како се развијају креативне идеје - примењивати аналитичко посматрање кретања у простору - користити мултимедијалне садржаје</p>	<p>Обрада 16 Утврђивање 6 Остало / Укупно 22</p> <p>Обрада 6 Утврђивање 4 Остало / Укупно 10</p>
--	---	--	---	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Музичка култура			
Разред:	Трећи			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (10)	<ol style="list-style-type: none"> 1. опише своја осећања у вези са слушањем музике; 2. примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; 3. изговара бројалице у ритму, уз покрет; 4. пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; 5. наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; 6. разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; 7. повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; 	<ul style="list-style-type: none"> -музичке активности се преплићу, на свим часовима се обрађују све области; -користити мултимедијалне садржаје; - примена различитих метода и облика рада - бирају се одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту 	<p>Обрада 8 Утврђивање 2 Остало / Укупно 10</p>

	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (22)</p>	<p>8. препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу;</p> <p>9. повезује почетне тонове песама–модела и једноставних наменских песама са тонском висином;</p> <p>10. комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет;</p> <p>11. свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу;</p> <p>12. изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају;</p> <p>13. поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>14. коментарише своје и туђе извођење музике;</p> <p>15. самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације;</p> <p>16. учествује у школским</p>	<p>- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара</p> <p>- радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика</p> <p>- применити демонстративну методу и методу рада на тексту у стицању нових знања</p> <p>- примењивати кооперативно учење</p>	<p>Обрада 16 Утврђивање 6 Остало / Укупно 22</p>
--	---------------------------------	--	--	--

	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (4)</p>	<p>приредбама и манифестацијама.</p> <p>17. осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу ; 18. осмисли музички одговор на музичко питање; 19. осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст;</p>	<p>- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара - стваралачки задаци се реализују по слуху, без записивања</p>	<p>Обрада 1 Утврђивање 3 Остало / Укупно 4</p>
--	---	--	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Физичко и здравствено васпитање			
Разред:	Трећи			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (16)	<ol style="list-style-type: none"> 1. примени једноставне, општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); 2. правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; 3. комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; 4. одржава равнотежу у различитим кретањима; 5. коригује сопствено држања тела на основу савета наставника 6. правилно држи тело; 7. правилно подиже, носи и спушта терет; 	<ul style="list-style-type: none"> - редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања- - примењивати одговарајуће облике и методе рада 	<p>Обрада / Утврђивање 16</p> <p>Остало / Укупно 16</p>

	<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (87) Атлетика, Спортска гимнастика, Основе тимских, спортских и елементарних игара, Плес и ритмика,</p>	<p>8. изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; 9. изведе дечји и народни плес; 10. користи терминологију вежбања; 11. поштује правила понашања на вежбаљима; 12. поштује мере безбедности током вежбања; 13. одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; 14. правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; 15. препозна лепоту покрета у вежбању; 16. се придржава правила вежбања;</p>	<p>- реализовати вежбе на отвореном простору - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања - примењивати одговарајуће облике и методе рада</p>	<p>Обрада 40 Утврђивање 45 Остало 2 Укупно 87</p>
--	---	---	--	---

	<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (5)</p>	<p>17. навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; 18. прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; 19. уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; 20. прати промене у тежини и висини код себе и других; 21. препозна здравствено стање када не треба да вежба; 22. примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; 23. уредно одржава простор у коме живи и борави; 24. користи здраве намирнице у исхрани; 25. повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; 26. препозна лепоту покрета у вежбању; 27. се придржава правила вежбања;</p>	<p>- редовно вежбање - организовање боравка у природи - организовати дане здраве исхране - организовати ситуационе игре везаних за бригу о здрављу</p>	<p>Обрада 4 Утврђивање / Остало 1 Укупно 5</p>
--	--	---	--	--

		28. вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању		
--	--	--	--	--

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Дигитални свет			
Разред:	Трећи			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
-Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритаМСког начина размишљања.	Дигитално друство (20)	<ul style="list-style-type: none"> — унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ 	<p>Указати ученицима да виртуелни лист папира је простор у оквиру ког приказују слова и знакове, значај курсора, велико слово, правопис и граматика</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити и демонстрирати начин уношења текста, означавања текста за додавање или брисање -показати и објаснити начин за чување документа - демонстрирати поступак именовања и чувања графичке датотеке - демонстрирати начин приступања садржајима светске мреже 	<p>Обрада: 14 Утврђивање: 6</p>

	<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА (5)</p>	<p>садржајима светске мреже; – осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје; – објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета; – објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету; – објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин; – наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно – објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује;</p>	<p>Подстицати ученике да наведу неке од података који спадају у личне податке и упознати ученике са чињеницом да коришћењем дигиталних уређаја остављамо личне податке на интернету, а да тога често нисмо ни свесни. Свако чињење у дигиталном окружењу оставља отисак, као када газимо по неутабаном снегу. Неки од тих отисака могу да имају утицај на наш будући живот. Такође, обновити знање о неопходности софтверске заштите дигиталног уређаја јаком лозинком. Поменути постојање двостепене заштите и појаснити</p>	<p>Обрада: 3 Утврђивање: 2</p>
--	--	---	---	------------------------------------

	<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА (11)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; 	<p>како она функционише. Ученици треба да креирају статичке или покретне слике које подижу свест о могућностима које доноси комуникација на интернету, али и опасностима које вребају уколико се комуникацији не приступи на одговоран начин. Креиране слике постављају се на школско веб-место и тиме се промовише стваралаштво ученика, које постаје доступно њиховим породицама и рођацима. улогу емотикона у писаној комуникацији.</p> <p>-Разговарати са ученицима о непримереној комуникацији (говор мржње, вређање, омаловажавање), као и о ризичној комуникацији –</p> <p>-Ученици треба да креирају пример дневног плана рада, а наставник треба да их саветује како да одреде приоритете, како да потраже помоћ у случају да не разумеју садржаје које</p> <p>-У оквиру активности за достизање исхода својим речима наставник објасни појам алгоритам и анализира једноставан познати</p>	<p>Обрада: 7 Утврђивање: 4</p>
--	---	---	--	------------------------------------

		<ul style="list-style-type: none"> – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање; – наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно); – наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања; – примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском 	<p>поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски, ученике треба ставити пред проблеме које треба да декомпонују и њихово решење прикажу у форми низа корака, при чему се треба ослањати на образовно искуство из другог разреда. Међу проблемима треба да се нађу и они чије решавање захтева понављање одређених корака изван број пута или непрестано. - Дефинисани низ корака наставник назива алгоритмом и подстиче ученике да овај појам објасне на узрасту примерен начин. - Наставник ставља пред ученике неколико раније креираних програма, које они треба да анализирају и објасне шта и на који начин раде.</p> <p>-Наставник треба да нагласи чињеницу да учење програмирања представља трајно знање, које је применљиво и у годинама које долазе.</p>	
--	--	--	---	--

		језику, који садрже гранање; -објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима. -		
--	--	---	--	--

ОБАВЕЗНА ИЗБОРНА НАСТАВА

ВЕРСКА НАСТАВА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:		Верска настава				
Разред:		III разред				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
<ul style="list-style-type: none"> • упознавање ученика са садржајима и начином рада • мотивисање ученика за похађање часова верске настав • пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света; • Омогућити ученику да увиди да је 	<ol style="list-style-type: none"> 1. УВОД 2. БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА 3. БОГ НАС ВОЛИ 4. ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА 5. ЛИТУРГИЈА-ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ 6. ЧОВЕК И ПРИРОДА 	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; • препознати неке елементе библијске повести о стварању света; • знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање</p>	<p>Увод – 1 Бог ствара свет и човека – 7 Бог нас воли – 7 Заједница Бога и света кроз човека – 6 Литургија – преображени свет – 7 Човек и природа – 6 Евалуација – 1+1•</p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара, ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици• усвајају на часу и испитаивањем ставова;</p>	

<p>Бог створио свет из љубави;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима; • Ученицима пружити основ за разумевање да хлеб и вино – наши дарови -представљају свет у малом; • Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран за очување природе 		<ul style="list-style-type: none"> • учити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • препознати да је Литургија захвалност Богу; • препознати личну одговорност за творевину; <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе • бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; • бити подстакнут да развија свест о томе 	<p>да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (34 часова), практична настава (2 часа)</p>		
---	--	--	---	--	--

		<p>да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ;</p> <ul style="list-style-type: none">• бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим;• бити подстакнут на очување природе и своје животне средине;			
--	--	--	--	--	--

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:				Ван наставне активности
Разред:				трећи
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ је подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.	<p>ДРУШТВЕНЕ АКТИВНОСТИ</p> <p>ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ</p> <p>ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ</p> <p>СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ</p> <p>КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ</p>		<p>- планирање циља, ефеката, активности ученика и наставника, начин рада</p> <p>- активностима обухватити све ученике и то тако да могу</p> <p>да искажу: ангажованост, самосталност, сарадљивост и иницијативност</p> <p>- примењују се игралике активности којима се подстиче креативност ученика</p> <p>- користе се школски ресурси</p> <p>- организују се једноставне акције у којима су главни носиоци ученици</p>	

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:						Српски језик
Разред:						трећи
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.	ЈЕЗИК	- разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; - одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; - примењује основна правописна правила;	- врсте речи уочавати најпре на изолованим примерима, а затим увежбавати и у оквиру реченице; - усвајати нове садржаје путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице.	18 по 1 (сваке друге недеље)		

	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>- чита са разумевањем различите текстове; – чита текст поштујући интонацију реченице /стиха;</p> <p>- споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин</p>	<p>- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама - реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке)</p>		
	КЊИЖЕВНОСТ	<p>- одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту;</p> <p>- именује главне и споредне</p>	<p>- ученици се мотивишу на читав низ стварал. активности које настају поводом дела</p> <p>- ученик треба да разликује опис ,</p>		

		ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине	приповедање, дијалог		
--	--	---	----------------------	--	--

МАТЕМАТИКА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:						Математика
Разред:						Трећи
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.	БРОЈЕВИ	<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; - изврши четири основне рачунске операције, - реши једначину са једном рачунском операцијом; - одреди и запише скуп решења 	<ul style="list-style-type: none"> - Визуелизација бројева и места броја у бројевном низу - увежбавање технике рачунања - инсистирање на усменом објашњењу поступка решавања - разумевање појма разломка радити кроз игровне активности 	18 1 (сваке друге недеље)		

	ГЕОМЕТРИЈА	<p>неједначине са сабирањем и одузимањем;</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочи делове целине и запише разломке - црта паралелне и нормалне праве, <p>правоугаоник и квадрат;</p> <ul style="list-style-type: none"> - конструише троугао и круг; - именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; - одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; - користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање; <p>- чита, упореди и претвара</p>	<ul style="list-style-type: none"> - цртање правих и углова помоћу прибора за геометрију - самостално конструисање кружнице/круга шестаром - подстицање ученика да самостално примене формулу и израчунају потребно 		
--	------------	---	--	--	--

	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	јединице мере - примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама. -- чита и користи податке представљене табеларно или графички	- упознавање са мерним јединицама применом очигледних средстава - решавање једноставнијих задатака повезивањем са свакодневним ситуацијама - самостално мерење различите предмета		
--	---------------	--	---	--	--

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД
ОБАВЕЗНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

<u>Обавезна настава</u>		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет	Српски језик 180 часова					
Разред:	четврти					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	

<p>Ци љ</p> <p>Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>ШКОЛСКА ЛЕКТИРА</p> <p>Поезија</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шаљива народна песма <i>Женидба врапца Подунавца</i> 2. Војислав Илић: <i>Јесен</i> / Владислав Петковић Дис: <i>Зима</i> 3. Момчило Мошо </div>	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем различите врсте текстова; – укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; – разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; 	<p>УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p>Програм наставе и учења <i>Српског језика</i> заснован је на исходима, односно на процесу учења и ученичким постигнућима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује кроз све три предметне области.</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ 80 ЧАСОВА</p> <p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика и правопис</p> <p>50 ЧАСОВА</p>	
---	--	---	--	---	--

<p>уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.</p> <p>Разред Четврти</p> <p>Годишњи фонд часова</p>	<p>Одаловић: <i>Молитва за маму</i></p> <p>4. Мирослав Антић: <i>Космонаутска песма</i></p> <p>5. Бранко Миљковић: <i>Песма о цвету</i></p> <p>6. Добрица Ерић: <i>Завичај / Отаџбина је наша очевина / Момчило Мошо</i> Одаловић: <i>Птице косовчице</i></p> <p>7. Мирослав Антић: <i>Прва љубав / Најљубав</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; – именује позитивне и негативне особине ликова; – уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); – тумачи идеје књижевног дела; – препозна ситуације кршења/оств 	<p>I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Планирање наставе и учења обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план садржи број часова по областима распоређених по месецима, а у складу са школским календаром, планираним фондом часова по областима и годишњим фондом часова.</p> <p>Програм наставе и учења предмета <i>Српски језик у четвртој разреди основне школе чине три предметне</i></p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>50 ЧАСОВА</p>	
---	--	--	--	---	--

	<p><i>нија</i> <i>песма /</i> Алексије Марјанов ић: <i>Љубав</i></p> <p>8. Бранко Ћопић: <i>Месец и</i> <i>његова</i> <i>бака /</i> Десанка Максимов ић: <i>Пауково</i> <i>дело</i></p> <p>9. Бранислав Црнчевић: <i>Кад би</i> <i>мени дали</i> <i>један дан</i></p> <p>10. Владимир Андрић: <i>Дај ми</i> <i>крила</i> <i>један круг</i></p> <p>11. Народна песма <i>Милош у</i></p>	<p>аривања права детета и стереотипе у књижевним делима;</p> <p>– уочи персонифика цију и разуме њену улогу у књижевном делу;</p> <p>– разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу;</p> <p>– преприча текст из различитих улога/перспе ктива;</p>	<p>области: <i>Књижевност, Језик</i> <i>и Језичка култура.</i> Препоручени број часова по предметним областима је: <i>Књижевност – 80</i> <i>часова, Језик – 50</i> <i>часова и Језичка</i> <i>култура – 50 часова.</i> Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.</p> <p>Уз годишњи план, формира се листа распоређених текстова по месецима, као и домаћа лектира. Дистрибуција текстова по месецима, као и до сада, заснована је на груписању и повезивању текстова</p>		
--	--	--	--	--	--

	<p><i>Латиним а</i></p> <p>12. Народна песма <i>Јетрвица адамско колено</i></p> <p>Проза</p> <p>1. Народна прича о животињама: <i>Међед, свиња и лисица</i></p> <p>2. Народна приповетка: <i>Најбоље задужбине</i></p> <p>3. Народна приповетка: <i>Ветар и сунце</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); – уочи супротстављеност лица у драмском тексту; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове; – усвоји позитивне 	<p>према различитим критеријумима: природа и улога књижевног дела, врсте текста, сврха текста: за читање/разумевање/репричавање/тумачење, брзина напредовања ученика, годишња доба, значајни датуми и празници, посебности ученичког колектива, школе и локалне заједнице, предметна и међупредметна повезаност садржаја и исхода, међупредметне компетенције итд. Корелативност је омогућена комбиновањем текстова у сродне тематско-мотивске целине према</p>		
--	--	---	---	--	--

	<p>4. Народна бајка: <i>Пепељуга</i></p> <p>5. Бранислав Нушић: <i>Прва љубав</i> (одломак из <i>Аутобиографиче</i>)</p> <p>6. Бранислав Црнчевић: <i>Босоноги и небо</i></p> <p>7. Гроздана Олујић: <i>Стакларе ва љубав</i></p> <p>8. Светлана Велмар Јанковић: <i>Стефанов о дрво</i></p> <p>9. Лав Николајевич</p>	<p>људске вредности на основу прочитаних књижевних дела;</p> <p>– повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;</p> <p>– разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику;</p>	<p>различитим критеријумима.</p> <p>Могући примери функционалног груписања и повезивања по сродности дела обавезног и допунског корпуса школске и домаће лектире могу бити следећи (никако и једини):</p> <p>– одрастање у различитим временима и културама (Бранислав Црнчевић: <i>Кад би мени дали један дан</i>, <i>Босоноги и небо</i>, Гвидо Тартаља: <i>Подела улога</i>, Драган Лукић: избор из поезије за децу, Јасминка Петровић: <i>О дугмету и срећи</i>, Ерик Најт: <i>Леси се враћа кући</i>, Рене</p>		
--	--	---	---	--	--

	<p>Толстој: <i>Врабац и ласте / Два мраза</i></p> <p>10. Драган Алексић: <i>Позориште на небу</i></p> <p>11. Весна Алексић: <i>Детективско срце</i></p> <p>12. Ханс Кристијан Андерсен: <i>Ружно Паче – читање у наставцима</i></p> <p>Драмски текстови</p> <p>1. Гвидо Тартаља:</p>	<p>– одреди основне реченичне чланове;</p> <p>– разликује врсту речи од службе речи у реченици;</p> <p>– поштује и примени основна правописна правила;</p> <p>– правилно пише сва три модела управног говора;</p> <p>– употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавањ</p>	<p>Гијо: <i>Бела Грива</i>, Горан Петровић: <i>Разлике</i>, Јохана Шпири: <i>Хајди</i>, Астрид Линдгрен: <i>Пипи Дуга Чарана</i>, Весна Алексић: <i>Брљиво срце</i>, Владимир Антић: <i>Дај ми крила један круг</i>, Бранко Миљковић: <i>Песма о цвету</i>, Михаел Енде: <i>Бескрајна прича</i> (одломак), Љиљана Крстић: <i>Кад пролеће дође</i>, Дејан Алексић: <i>Слава</i>, Едмондо де Амичис: <i>Срце</i>);</p> <p>– дете и породица (Момчило Мошо Одаловић: <i>Молитва за маму</i>, Мирослав Антић: <i>Космонаутска песма</i>, Бранко В. Радичевић: <i>Песме о мајци</i>, Народна песма <i>Јетрвица</i></p>		
--	---	---	---	--	--

	<p><i>Подела улога</i></p> <p>2. Љиљана Крстић: <i>Кад пролеће дође</i></p> <p>3. Дејан Алексић: <i>Слава</i></p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови</p> <p>(из књига, енциклопедија и часописа за децу)</p> <ul style="list-style-type: none"> о нашим знаменитим књижевницима, сликаркама и 	<p>е, причање и описивање;</p> <p>– употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика;</p> <p>– препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији;</p> <p>– напише разгледницу, честитку, приватно писмо;</p>	<p><i>адамско колена, Јохана Шпири: Хајди, Едмондо де Амичис: Срце);</i></p> <p>– хумор (шаљива народна песма <i>Женидба врапца Подунавца</i>, Бранко Ћопић: <i>Месећ и његова бака</i>, народна прича о животињама: <i>Мећед, свиња и лисица</i>, Дејан Алексић: <i>Слава</i>, избор из драмских текстова за децу);</p> <p>– описивање бића и простора у различитим временским условима (Војислав Илић: <i>Јесен</i> или Владислав Петковић Дис: <i>Зима</i>, Десанка Максимовић: <i>Пауково дело</i>, Лав Николајевич Толстој: <i>Врабац и ласте/Два мраза</i>, Љиљана</p>		
--	---	--	--	--	--

	<p>научница ма;</p> <ul style="list-style-type: none"> о природним лепотама и културним знаменитостима Србије; о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету бонтон. <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <p>1. Милован Данојлић: Избор из</p>	<ul style="list-style-type: none"> – прилагоди језички израз комуникативној ситуацији – формалној и неформалној ; – повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; – правилно структурира текст; – учествује у предлагању садржаја и начина рада. 	<p>Крстић: <i>Кад пролеће дође</i>, Милован Данојлић: избор из поезије за децу, Драган Лукић: избор из поезије за децу);</p> <p>– бајковити свет (народна бајка: <i>Пепељуга</i>, Александар Поповић: <i>Пепељуга</i>, Гроздана Олујић: <i>Стакларева љубав</i>, Ханс Кристијан Андерсен: <i>Ружно Паче – читање у наставцима</i>, Златко Васић: <i>Чаробно путовање</i>, Гордана Тимотијевић: <i>Владимир из чудне приче</i>, Михаел Енде: <i>Бескрајна прича</i> (одломак), Драган Алексић: <i>Позориште на небу</i>);</p> <p>– поучне приче (народна приповетка: <i>Најбоље задужбине</i>,</p>		
--	---	--	---	--	--

	<p>поезије за децу</p> <p>2. Драган Лукић: Избор из поезије за децу</p> <p>3. Јасминка Петровић: <i>О дугмету и срећи</i></p> <p>4. Рене Гијо: <i>Бела Грива</i></p> <p>5. Ерик Најт: <i>Леси се враћа кући</i></p> <p>6. Александра Поповић: <i>Пепељуга</i></p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР</p> <p>(са наведеног списка или по</p>		<p>народна приповетка: <i>Ветар и сунце</i>, Лав Николајевић Толстој: <i>Врабац и ласте</i>, Два мраза, Весна Алексић: <i>Детективско срце</i>, Ханс Кристијан Андерсен: <i>Ружно Паче</i>, Угљеша Шајтинац: <i>Чарна и Несвет</i>);</p> <p>– родољубље, неговање традиције, културног и националног идентитета (Добрица Ерић: <i>Завичај / Отаџбина је наша очевина</i> или Моша Одаловић: <i>Птице косовчице</i>, народна песма <i>Милош у Латинима</i>, народна приповетка: <i>Најбоље задужбине</i> Светлана Велмар Јанковић: <i>Стефаново дрво</i>, Светлана Велмар</p>		
--	--	--	--	--	--

	<p>сопственом избору бирају се три дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Избор драмских текстова за децу 2. Бранко В. Радичевић : <i>Песме о мајци</i> 3. Светлана Велмар Јанковић: <i>Књига за Марка / Очаране наочаре</i> 4. Горан Петровић: <i>Разлике</i> 5. Едмондо де Амичис: <i>Срце</i> 		<p>Јанковић: <i>Књига за Марка / Очаране наочаре</i>, значајне личности српског језика, књижевности, уметности, науке и културе);</p> <p>– рађање прве љубави (Мирослав Антић: <i>Прва љубав</i> или <i>Најљубавнија песма</i> или Алексије Марјановић: <i>Љубав</i>, Бранислав Нушић: <i>Прва љубав</i> (одломак из <i>Аутобиографије</i>), Љиљана Крстић: <i>Кад пролеће дође</i>).</p> <p>Наведени примери показују како се књижевноуметнички текст може повезивати са другим текстовима на различите начине, према различитим мотивима или основном тону.</p>		
--	--	--	---	--	--

	<p>6. Јохана Шпири: <i>Хајди</i></p> <p>7. Михаел Енде: <i>Бескрајна прича</i> (одломак)</p> <p>8. Астрид Линдгрен: <i>Пипи Дуга Чарапа</i></p> <p>9. Златко Васић: <i>Чаробно путовање</i></p> <p>10. Урош Петровић: <i>Мартини на велика загонетна авантура</i></p> <p>11. Гордана Тимотијевић: <i>Сличнице / Владимир</i></p>		<p>Окосницу програма књижевности чине текстови из лектире. Лектира је разврстана по књижевним родовима – <i>поезија, проза и драмски текстови</i> и употребљена је избором научнопопуларних и информативних текстова о правилима лепог понашања, о природним лепотама и културним знаменитостима Србије и о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету. Избор дела је заснован на принципу прилагођености узрасту.</p>		
--	--	--	---	--	--

	<p><i>из чудне приче</i></p> <p>12. Угљеша Шајтинац: <i>Чарна и Несвет</i></p> <p>13. Момо Капор: <i>Сања</i></p> <p>14. Весна Алексић: <i>Брљиво срце</i></p> <p>Књижевни појмови:</p> <ul style="list-style-type: none"> – шаљива народна песма, – прича о животињама, – особине народне епске песме, – приповетка, – роман за децу, 		<p>У четвртом, као и у претходним разредима, постоји читање у наставцима на часу. Чита се и проучава дужа верзија Андерсенове бајке <i>Ружно Паче</i>, целовита бајка. На неколико планираних часова, према плану који учитељ/учитељица самостално осмисли и одговарајућом динамиком, ученици читају и анализирају тај књижевни текст.</p> <p>Уз текстове које је потребно обрадити на часу, дат је и списак домаће лектире. Циљ обраде дела у оквиру домаће лектире је формирање, развијање и неговање читалачких навика код ученика. Током</p>		
--	--	--	--	--	--

	<p>– персонификација , – опис природе и ликова, – приповедање у 1. и 3. лицу, – сукоб драмских лица.</p>		<p>читања домаће лектире ученици негују истрајност у читању и у усвајању доминантних естетских и васпитних вредности књижевноуметничких текстова.</p> <p>Новина програма за четврти разред јесте допунски избор лектире који омогућава учитељима да са наведеног списка или по сопственом избору бирају три дела која ће на часовима обрађивати. Изборни део допушта наставнику већу креативност у достизању исхода. Обимнија дела ученици могу читати у слободно време, чиме се подстиче</p>		
	<p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика и правопис</p> <p>Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без именована врста непроменљивих речи).</p> <p>Реченица и реченични чланови</p>				

	<p>(субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе).</p> <p>Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат.</p> <p>Појам предиката (глаголски предикат).</p> <p>Појам објекта (именице у функцији објекта).</p> <p>Прилошке одредбе за време, место и начин.</p> <p>Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев</p>		<p>развијање континуиране навике читања. Повећан број дела у допунском избору лектире указује и на могућност обраде појединих предложених садржаја на часовима додатне наставе.</p> <p>Приликом креирања годишњег и оперативних планова неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе. Оперативни план садржи рубрику са операционализованим исходима, дефинисаним наставним јединицама, рубрику за планирану међупредметну повезаност и</p>		
--	---	--	--	--	--

	<p>уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта.</p> <p>Управни говор (трећи модел).</p> <p>Велико слово:</p> <p>имена становника држава и насеља; називи улица и тргова;</p> <p>имена из уметничких дела – примери из обрађених дела (нпр. <i>Ружно Паче...</i>);</p> <p>устаљена и посебно наденута имена животиња;</p> <p>називи институција,</p>		<p>рубрику за евалуацију квалитета испланираног, као и друге елементе према процени наставника.</p> <p>Припрема за час подразумева дефинисање циља часа, дефинисање исхода у односу на циљ часа, планирање активности ученика и наставника у односу на циљ и дефинисане исходе, планиране начине провере остварености исхода, избор наставних стратегија, метода и поступака учења и подучавања.</p> <p>II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>		
--	---	--	--	--	--

	<p>предузећа и установа, манифестација;</p> <p>устаљена имена историјских догађаја и личности (усклађено са предметом Природа и друштво).</p> <p>Речца <i>ли</i>; скраћени упитни облик <i>је ли (је л')</i> према узрочном везнику <i>јер</i>.</p> <p>Предлог <i>са</i> уз заменице (нпр. <i>са мном, с њом</i> и сл.).</p> <p>Писање вишечланих бројева.</p>		<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>У настави књижевности најважније је код ученика развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању, градити осећај за лепо и вредно, васпитавати укус и неговати истрајност у читању и доживљавању књижевног дела. У разговору са ученицима треба неговати способност ученика да опишу доживљај прочитаних књижевних дела, изнесу мишљење о њима, да разумеју</p>		
--	--	--	--	--	--

	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл.</p>		<p>најразличитије особине и поступке ликова и донесу суд о њиховим поступцима и особинама, као и о различитим догађајима у тексту. Читање захтева време, истрајност и посвећеност, а неговање ових карактеристика представља основ за сва даља учења. Посебно је важно што књижевност код ученика развија емпатију, тиме што се ученици уживљавају у естетски свет дела и емотивно га проживљавају. Настава књижевности јача национални и културни идентитет ученика, кроз упознавање своје</p>		
--	---	--	---	--	--

	<p>Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази.</p> <p>Разгледница, честитка, писмо.</p> <p>Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе.</p> <p>Говорне вежбе: рецитованье, изражајно читање, сценско приказивање драмског /</p>		<p>књижевности и културе, као и књижевности и културе других народа.</p> <p>Школска лектира је разврстана по књижевним родовима – поезија, проза, драмски текстови за децу и обогаћена избором научнопопуларних и информативних текстова. Обавезни део школске лектире састоји се, углавном, од дела која припадају основном националном корпусу, али и репрезентативних дела за децу из светске књижевности.</p> <p>Домаћа лектира обухвата значајна поетска и прозна</p>		
--	--	--	--	--	--

	<p>драматизованог текста и сл.</p> <p>Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица <i>Ви</i> из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца <i>ли</i>, предлог <i>са</i>, вишечлани бројеви).</p> <p>Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације.</p>		<p>дела дечје књижевности.</p> <p>Уз обавезни списак дела за обраду додат је допунски избор текстова за домаћу лектуру (предлози за читање). Избор дела школске и домаће лектуре примерен је узрасту ученика.</p> <p>Поред дела из белетристике, програмом се подстиче и упознавање ученика са нашим знаменитим списатељицама, уметницама, научницама које су оставиле значајан траг у српској култури; са природним лепотама и културним знаменитостима Србије; са занимљивим</p>		
--	---	--	--	--	--

	<p>Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју.</p> <p>Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.</p>		<p>пределима, народима, обичајима у свету, са правилима лепог понашања у породици и школи, кроз избор научно-популарних текстова из књига, енциклопедија и часописа.</p> <p>У допунски корспус лектире уведена су бројна савремена књижевна дела за децу, која су по својој мотивској или тематској сродности блиска ученицима. Циљ је био да се пружи могућност ученицима и учитељима да се обрадом таквих дела развија имагинација и емпатија, чиме се богати читалачко искуство ученика и осавремењује приступ у настави.</p>		
--	---	--	--	--	--

			<p>Текстови из допунског дела лектире могу да послуже учитељу и при обради наставних јединица из граматике, као и за обраду и утврђивање садржаја из језичке културе. Дела која неће обрађивати, наставник треба да препоручи ученицима за читање у слободно време.</p> <p>Током обраде књижевних текстова ученици развијају прва литерарно-естетска искуства и формирају своје ставове о делу које слушају или читају. Учитељ подстиче ученике да износе своје ставове и образлажу их примерима из текста.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>При тумачењу текстова из школске и домаће лектире треба разликовати књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; одредити тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именовати позитивне и негативне особине ликова; уочити битне појединости у описима бића и природе; уочити природу хумора у књижевном тексту и разумети идеје књижевног дела.</p> <p>Ученик треба да уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа, рима и</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>ритам), запази персонификацију у књижевном делу и разуме њену улогу; разликује описивање, приповедање и дијалог у књижевном делу; прави разлику између приповедања у 1. и приповедања у 3. лицу у књижевном тексту; уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив) и уочи супротстављеност лица у драмском тексту. Развијање књижевних појмова код ученика не подразумева учење дефиниција, већ именовање и описно образлагање појма и уочавање улоге одређеног појма у књижевноуметничком тексту. Књижевни појмови се најпре уочавају у</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>одговарајућем тексту, а затим се тумачи њихова функција.</p> <p>Приликом обраде лирских, епских и драмских текстова за децу ученици се мотивишу на читав низ стваралачких активности које настају поводом дела (изражајно рецитованье лирске песме, читање прозног текста интерпретативно, сценски наступ – извођење драмског текста, драмска игра, драмски дијалози, гледање дечје позоришне представе и филмова за децу, снимање и коментарисање драматизованих одломака).</p> <p>Часови књижевности могу се употпунити</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>коришћењем дигиталних садржаја. Наставницима и ученицима могу бити од велике помоћи аудио записи, на којима се чује како глумци изражајно и интерпретативно назују изабране текстове. Такође, у наставу треба увести разноврсне стваралачке активности којима се врши систематизација обрађених садржаја (игре асоцијација, креативне слагалице, интерактивни задаци и квизови).</p> <p>Књижевна дела која су доживела позоришно извођење или екранизацију могу послужити за компаративну</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>анализу и уочавање разлике између књижевне и позоришне/филмске (адаптиране, измењене) фабуле и сценског израза (народна бајка <i>Пепељуга</i> и Поповићева драма <i>Пепељуга</i>, екранизација бајке <i>Ружно Паче</i>, романа <i>Леси се враћа кући</i>, <i>Аутобиографије</i>, <i>Пипи Дуга Чарана</i>), чиме ученици упознају природу различитих медија и развијају своју медијску писменост. Путем упоредне анализе филма и књижевног дела, ученици ће увидети да је филм независно уметничко остварење, као и да је књижевни текст инспиративан</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>предложак за ново, оригинално уметничко дело.</p> <p>Корелативност је омогућена адекватним комбиновањем обавезних и изборних дела. Исти текст може се повезивати са другима на различите начине, према различитим мотивима или основном тону, у склопу пројектне наставе, која се базира на исходима, а не на садржајима учења.</p> <p>Међупредметну повезаност учитељи успостављају, пре свега, са наставом природе и друштва, ликовне културе, музичке културе, верске наставе и</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>грађанског васпитања.</p> <p>Препоручује се да ученици у настави користе електронски додатак уз уџбеник, уколико за то постоји могућност у школи.</p> <p>ЈЕЗИК</p> <p>У настави језика ученици овладавају граматичким и правописним правилима стандардног српског језика која ће примењивати у писаној и говорној комуникацији.</p> <p>ГраMATика</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Како би се приступило усвајању нових садржаја, неопходно је да се добро утврде знања из морфологије: врсте речи и њихове граматичке категорије.</p> <p>У оквиру нових садржаја потребно је на примерима показати да неке речи мењају облик, а неке не (ту се пре свега подразумева промена именица, заменица и придева по падежима, и глагола по временима). Важно је да ученици уоче речи које не мењају свој облик (ту пре свега мислимо на прилоге који немају компарацију, предлоге, везнике и типичне речце, без</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>навођења њихових назива).</p> <p>Пре увођења нових садржаја из синтаксе треба обновити знања о реченици и разликовању различитих врста реченица по облику и значењу.</p> <p>У четвртом разреду уводи се појам реченичних чланова и појам службе (функције) речи у реченици. Служба субјекта усваја се на примерима именица и личних заменица. Треба јасно указати на разликовање врсте речи (именица, заменица) и службе (субјекат). Глагол као врста речи јавља се у служби предиката. Усвајање предиката треба започети са примерима глагола у</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>презенту, а затим са примерима глагола у прошлом и будућем времену, уз указивање на разликовање простих облика у садашњем и сложених у прошлом и будућем времену. Посебно треба истаћи примере типа <i>Дечак је јуче читао</i> (када помоћни глагол није уз нелични глаголски облик). Именице поред службе субјекта могу имати и службу објекта. На јасним и неспорним примерима објаснити појам објекта (нпр. <i>Дечак чита књигу.</i>). Уз обраду објекта може се указати и на промену облика речи (<i>књига: књигу</i>). Атрибут треба објаснити преко примера када је</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>придев уз именицу, у оквиру групе речи са службом субјекта или објекта (не у оквиру прилошкох одредаба). Кроз примере треба показати да у служби субјекта, објекта и прилошких одредаба за место, време и начин могу бити речи и групе речи. Усвајање реченичних чланова треба да иде постепено од најједноставнијих примера ка сложенијим. Прво се дају примери са једном речи у служби субјекта/објекта, а затим групе речи у истој функцији. Уз усвајање нових садржаја потребно је стално указивати на разликовање врста речи и њихове</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>службе (функције) у реченици.</p> <p>У претходним разредима обрађен је први и други модел управног говора тако да је неопходно направити систематизацију, а затим увести и трећи модел. Неопходно је моделе управног говора повезати са правописним правилима и употребом знакова навода и запете.</p> <p>Наставу граматике треба повезивати са наставом књижевности тако што књижевни текстови из програма могу послужити за граматичку анализу и послужити као пример употребе врста речи у реченици, службе</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>речи у реченици и различитих врста реченица по облику и значењу. Примери треба да буду једноставни за анализу. Учитель може и да прилагоди текст, тако да примери буду типични.</p> <p>Правопис</p> <p>Правописна правила ученици треба да усвајају постепено, уз понављање и вежбање већ наученог и уз усвајање нових садржаја, и то путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице и краћих текстова.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Писање имена становника држава и насеља, имена улица и тргова, назива институција, предузећа и установа, манифестација, као и писање устаљених имена историјских догађаја и историјских личности потребно је повезати са наставом предмета Природа и друштво. Писање имена из уметничких дела и писање имена животиња потребно је повезати са наставом књижевности и обрадити на основу примера из обрађених дела (нпр. <i>Ружно Паче</i>, <i>Пити Дуга Чарана</i>, <i>Леси</i> и сл.).</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Писање речце <i>ли</i> обрађено је у другом разреду, а сада се уводе и мало сложенији примери. Због честе погрешне употребе пожељно је посебно указати на разликовање скраћеног упитног облика <i>је ли (је л')</i> и узрочног везника <i>јер</i> (честе грешке: <i>Јер имаш оловку?</i> уместо <i>Је л'имаш оловку?</i> и сл.). Писање предлога <i>са</i> уз заменице обрадити само уз типичне примере <i>са мном, с њом, с тобом</i> и сл. Писање вишечланих бројева треба повезати са наставом математике.</p> <p>Систематизација знања из правописа најбоље се постиже вежбањем на тексту,</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>исправљањем грешака у тексту, диктатима и сл.</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Један од основних задатака наставе језичке културе односи се на усавршавање језичкоизражајних средстава код ученика, односно на развијање, богаћење и унапређивање њихове језичке способности. Област <i>Језичка култура</i> обухвата усмено и писмено изражавање. Наставни рад у овој области реализује се у садејству са другим двама областима: са језиком и књижевношћу, али и кроз самосталне</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>наставне јединице. Ваљано усмено и писмено изражавање омогућава ученику да успешно учи и савлада и друге школске предмете.</p> <p>Основни облици усменог и писменог изражавања (препричавање, причање, описивање) представљају темељне програмске садржаје за усавршавање и неговање језичке културе ученика. У четвртој разреди требало би подстицати ученике да препричавају, причају и описују и на сажет и на опширан начин како усмено, тако и писмено.</p> <p><i>Препричавање је један од</i></p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>најпопуларнијих облика усменог и писменог изражавања у млађим разредима основне школе. Да не би постало импровизовано, свако препричавање мора да има свој циљ и планско усмеравање. Унапред би требало да се зна које ће садржаје ученик препричавати у наставним околностима. Избор треба да обухвати различите врсте текстова/садржаје. Потребно је усмеравати ученике како да одаберу чињенице, како да одвоје главно од споредног и мање битног и како да следе хронолошки ток садржаја. Потом, требало би водити</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>рачуна о томе да се препричавају само они садржаји који испуњавају програмске захтеве и који су ученицима претходно протумачени/анализирани, предочени, објашњени. Будући да у четвртом разреду настава језичке културе усложњава и повећава захтеве на плану овог облика изражавања ученика, требало би их подстицати, између осталог, да препричавају текстове/садржаје у целини и по деловима, али имајући у виду план препричавања. Потребно је и вредновати препричавање, тј. упутити ученике на</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>мање или више успеле сегменте овог облика изражавања.</p> <p><i>Причање</i> представља стваралачко изражавање без обзира на то да ли је у питању стварност или фантазија, тј. да ли је реч о репродуковању неког доживљаја, догађаја и замишљеног садржаја (из света дечије маште). Најчешће се почиње са причањем доживљаја, па потом догађаја. За причање је потребан посебан интелектуални напор и развијеност језичке компетенције на одређеном нивоу што ће се одразити на избор тематске грађе и њених значајних појединости и на начин језичког</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>уобличавања свих структурних елемената приче. Потребно је указати ученицима да могу слободније да износе личне доживљаје, ставове, да буду маштовити и оригинални, да се емоционално и сликовито изражавају. Требало би водити рачуна о поштовању основних методичких начела која се односе на организацију овог вида језичког испољавања ученика: планирање, подстицање, усмеравање и вредновање. У четвртом разреду је посебно значајна корелација са садржајима из других двеју области (језика и</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>књижевности), због чега би предност требало дати причању у дијалошкој форми, односно уношењу дијалога, управног говора у структуру казивања.</p> <p><i>Описивање</i> јесте најсложенији облик језичког изражавања на овом узрасту. Међутим, у мањој или већој мери, заступљено је у свакодневној комуникацији и зато је неопходно посветити му посебну пажњу. Због бројних узрастних ограничења у раду са најмлађим ученицима, овој врсти језичког изражавања потребно је приступити</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>одговорно и уз поштовање принципа наставне условности и поступности приликом постављања захтева: оспособљавати ученика да пажљиво посматрају, уочавају, откривају, упоређују, па тек онда дату предметност да мисаоно заокруже и језички уобличе. Будући да се описивање често доводи у блиску везу са читањем и тумачењем текста (посебно књижевноуметничко г), требало би стално усмеравати пажњу ученика на она места у овој врсти текстова која обилују описним елементима (опис односа међу предметима, бићима и појавама;</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>описивање природе, личности, књижевних ликова и сл.), јер су то и најбољи обрасци за спонтано усвајање описивања као трајне вештине у језичком испољавању. Да би се ученици навикли да се клоне стереотипа при описивању, потребно их је подстицати да пишу о ономе што је њима блиско или што је на њих дубоко деловало. Циљеве и задатке ове врсте вежбања требало би постепено усложњавати – од једнолинијске дескрипције видљивог до промишљеног, аналитичког изражавања доживљаја стварности у којој ће</p>		
--	--	--	---	--	--

			бити истакнута самосталност и индивидуалност ученика. Стога се понекада описивање може комбиновати са методом разговора, графичким представљањем или са методом посматрања. Остали општи методички приступи овом значајном облику језичког изражавања исти су или слични као и код препричавања и причања (од планирања, преко реализације планираних активности, до вредновања постигнутог и функционалног повезивања са сродним садржајима какви су и усмена и писмена вежбања за		
--	--	--	---	--	--

			<p>стицање, усавршавање и неговање језичке културе ученика).</p> <p>Обрада наставних садржаја који се односи на <i>речи истог облика, а различитог значења и речи истог значења, а различитог облика, као и на устаљене језичке изразе</i> требало би да се заснива на бројним примерима који су ученицима познати, јер би им помогли да боље разумеју и да употребљавају дате лексеме у спонтаној комуникацији, што би допринело обогаћивању њихове језичке продукције и унапређивању њихове комуникативне компетенције.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Изузетно је значајно да се ове лексеме и устаљени изрази не изучавају изоловано, изван контекста, већ је потребно указати ученицима на њихову функцију у стварној језичкој употреби. Требало би, између осталог, разговарати са ученицима о посебним (стилским) ефектима које ове лексеме и фразеологизми имају у одређеном тексту. Ово градиво би требало повезати са наставом књижевности, будући да књижевно дело обилује лексичким слојевима, којима се изграђује и књижевни и језички укус ученика.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Наставној јединици <i>Разгледница,</i> <i>честитка, писмо</i> требало би приступити функционално. Требало би подстицати ученике да сами напишу разгледницу, честитку или писмо, али би им требало, најпре, предочити одређена правила која се односе на ове облике писане комуникације. Пажњу би посебно требало усмерити на адресирање писма и разгледнице. Пожељно је повезати ово градиво са одговарајућим наставним јединицама из правописа.</p> <p>Помоћу књижевних и некњижевних</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>текстова ученицима би требало указати на различите могућности употребе речи, синтагми и реченица у формалним/неформалним језичким ситуацијама, као и на промену њиховог значења у зависности од контекста. Током практичне наставе језичке културе ученицима би требало указати да је неопходно говорити онако како то захтева комуникативна ситуација и са њом ускладити језичке механизме.</p> <p>Изучавањем различитих врста текстова – линеарних и нелинеарних – кроз осмишљавање, организовање и реализовање бројних</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>активности, код ученика би требало унапређивати читалачку компетенцију. Посебно би их требало усмеравати на то да промишљају о текстовима, да их анализирају, да језички исправно и јасно искажу своје мишљење о одређеном тексту, као и да повезујући информације изнете у тексту, изведу закључак. Пожељно је код ученика подстицати стратегије које читалац користи у сусрету са текстом, као што су, на пример:</p> <p>проналажење информација; повезивање и интерпретирање; промишљање и</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>евалуирање. Не занемарујући узраст и индивидуалне карактеристике ученика, требало би их оспособити да примене знања и вештине које ће им омогућити да коректно реше проблемске ситуације у различитим контекстима у којима се читање одвија.</p> <p>Кохерентност представља значајно обележје текстуалне структуре и упућује на континуални карактер неког текста. Стога би у настави језичке културе требало оспособљавати ученике да правилно конципирају/структурирају текст/састав. На пример, требало</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>би да састављају логички смислене текстове на основу задатих речи или да састављају текстове чија ће дужина бити ограничена. Такође, требало би их подстицати да осмисле више различитих почетака текста на исту задату тему или да осмисле више различитих завршетака наменски припремљеног и према захтеву прилагођеног недовршеног текста; да успостављају нарушен хронолошки или смислени поредак у задатом тексту и слично.</p> <p>Свака од програмских вежби (правописне, језичке, лексичко-семантичке</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>и говорне вежбе) планира се и реализује у наставном контексту у коме постоји потреба за функционалним усвајањем и функционалном применом датих језичких законитости и појава у новим комуникативним ситуацијама, као и потреба за утврђивањем, обнављањем или систематизовањем знања стеченог током наставе језика и наставе књижевности.</p> <p>Говорне вежбе код ученика подстичу машту и креативност, али и дивергентно мишљење, због чега би их требало чешће примењивати у</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>настави језичке културе. Потребно је да буду прецизно испланиране и детаљно организоване. Говорне вежбе су у функцији изграђивања доброг језичког укуса, елоквентности и флуентности у изражавању. На овом узрасту адекватне могу бити следеће говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и слично.</p> <p>Системска примена адекватних правописних вежби омогућава да теоријско правописно знање благовремено пређе у умење, као и да се</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>стечена навика примене правописних правила испољи у практичној и спонтаној намени. Правописне вежбе представљају најбољи начин да се правописна правила науче, провере, као и да се уочени недостаци отклоне. У овом узрасту требало би примењивати просте правописне вежбе које су погодне за савлађивање само једног правописног правила из једне правописне области. Приликом припреме правописних вежби требало би поштовати принцип поступности, систематичности, јединства теорије и праксе. Како би се успешније савладала</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>програмом предвиђена правописна начела, погодне могу бити следеће правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица <i>Ви</i> из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца <i>ли</i>, предлог <i>са</i>, вишечлани бројеви).</p> <p>Врсте језичких вежби потребно је одабрати у контексту наставног садржаја. То могу бити допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације и слично.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Применом лексичко-семантичких вежби код ученика се ствара навика да промишљају и траже адекватан језички израз за оно што желе да искажу (у зависности од комуникативне ситуације) и повећава се фонд таквих израза у њиховом речнику. Врсте ових вежби треба усагласити са интересовањима ученика и наставним садржајима. Развијању смисла за прецизно изражавање и разумевање значења речи и израза доприносе различите вежбе, на пример: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју.</p> <p>Писмени задаци представљају најсинтетичнији облик деловања у развијању језичке културе ученика и могу недвосмислено указати на ефекте наставе српског језика и књижевности у целини. У четвртом разреду ученици израђују два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту. Оба писмена задатке требало би писати ћириличким писмом. Пожељно је да исправак првог</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>писменог задатка ученици пишу ћириличким, а другог латиничким писмом.</p> <p>III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i>. Оцењивање би требало да буде усмерено на добијање информација о обрасцима мишљења</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>и условима под којим ученик може да примени знање стечено током наставе језичке културе у свакодневној формалној и неформалној комуникацији.</p> <p>Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Акценат би требало да буде на учениковим способностима – на ономе што ученик може или покушава да учини. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на</p>		
--	--	--	---	--	--

			квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.		
--	--	--	--	--	--

СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава				
Предмет:	Енглески језик			
Разред:	четврти			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ наставе и учења Страног језика у основном образовању и васпитању јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и да стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.</p>	<p>ПОЗДРАВЉАЊЕ ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА</p> <p>РАЗУМЕВАЊЕ И ИСКАЗИВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИЈИХ УПУТСТАВА, НАЛОГА И УПОЗОРЕЊА</p>	<p>Ученик ће по завршетку разреда бити у стању да – поздрави и отпоздрави, примењујући једноставнија језичка средства; – представи себе и другог; – разуме једноставнија питања личне природе и одговара на њих; – поставља једноставнија питања личне природе; – у неколико једноставнијих везаних исказа саопшти информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на права детета; – разуме једноставнија</p>	<p>Програм наставе и учења за стране језике у првом циклусу основног образовања и васпитања усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму наставе и учења посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.</p> <p>ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Приликом планирања наставе и учења треба имати у виду</p>	<p>(2 часа недељно, 72 часа годишње, 10-12 часова по темама</p>

	<p>ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА</p> <p>ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА</p> <p>ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У</p>	<p>упутства, налоге и упозорења и реагује на њих;</p> <p>– саопшти једноставнија упутства, налоге и упозорења уз одговарајуће образложење;</p> <p>– разуме позив на заједничку активност и реагује на одговарајући начин;</p> <p>– упуту позив на заједничку активност;</p> <p>– разуме кратке и једноставније молбе и реагује на њих уз одговарајуће образложење;</p> <p>– упуту кратке и једноставније молбе;</p> <p>– искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин;</p> <p>– разуме једноставније исказане честитке и одговори на њих;</p> <p>– упуту једноставније честитке;</p> <p>– разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, наведе</p>	<p>да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно узети у обзир да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета. Садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо комуникативне функције. На основу комуникативних функција дефинисане су</p>	
--	--	--	--	--

	<p>ПРОСТОРУ</p> <p>ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/ НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/ НЕПОСЕДОВАЊА</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА И ДОПАДАЊА/ НЕДОПАДАЊА</p> <p>ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ</p> <p>ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА, КОЛИЧИНЕ И ЦЕНА</p>	<p>најуобичајеније активности које се односе на прославе рођендана и празника; – именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставније описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа; – разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставнија обавештења о положају у простору и реагује на њих; – тражи и пружи једноставнија обавештења о положају у простору; – разуме и саопшти једноставније исказе који</p>	<p>језичке активности помоћу којих се оне могу остварити, а које, од трећег разреда, укључују постепено усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста, интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција.</p>	
--	---	--	--	--

		<p>се односе на хронолошко и метеоролошко време; – разуме једноставније исказе којима се изражава припадање / неприпадање, поседовање / непоседовање и реагује на њих; – тражи и даје једноставнија обавештења која се односе на припадање / неприпадање, поседовање / непоседовање; – разуме једноставније исказе за изражавање интересовања, допадања / недопадања и реагује на њих; – изражава допадање / недопадање уз најједноставније образложење; – тражи најједноставније образложење допадања/недопадања; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и способности у</p>	<p>ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови: - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне</p>	
--	--	--	--	--

		<p>садашњости; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; – опише радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства – разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на бројеве, количине и цене;</p>	<p>елементе, као и елементе социјализације; - битно је значење језичке поруке; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; - сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.</p>	
--	--	---	--	--

			<p>Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; - поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности; - наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја; - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - наставни материјали представљају један од извора активности и треба да буду праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.); 	
--	--	--	---	--

			<p>- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на нижем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.</p>	
--	--	--	--	--

МАТЕМАТИКА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	МАТЕМАТИКА			
Разред: ЧЕТВРТ И РАЗРЕД	(5 ЧАСА НЕДЕЉНО, 180 ЧАСОВА ГОДИШЊЕ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.</p>	<p style="text-align: center;">БРОЈЕВИ</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Скуп природних бројева са нулом.</p> <p>Декадни систем записивања бројева.</p> <p>Месна вредност цифре.</p> <p>Својства скупа природних бројева.</p> <p>Сабирање и одузимање (писмени)</p> </div>		<p style="text-align: center;">УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p>Ради лакшег планирања наставе даје се оријентациони предлог броја часова по темама (укупан број часова за тему, број часова за обраду новог градива + број часова за утврђивање, увежбавање и систематизацију градива). Приликом израде оперативних планова наставник распоређује укупан број часова предвиђен за поједине теме по типовима часова (обрада новог градива, утврђивање и увежбавање, понављање, проверавање и</p>	<p style="text-align: center;">БРОЈЕВИ – 134</p> <p style="text-align: center;">ГЕОМЕТРИЈА - 12</p> <p style="text-align: center;">МЕРЕЊЕ И МЕРЕ -</p>
			34	

	<p>поступак).</p> <p>Множење и дељење (писмени поступак).</p> <p>Својства рачунских операција (изражена формулама).</p> <p>Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом).</p> <p>Једначине и неједначине у скупу N_0.</p> <p>Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$).</p> <p>Упоредивање разломака са једнаким бројоцима.</p> <p>Једнакост</p>		<p>систематизација градива), водећи рачуна о циљу предмета и исходима.</p> <p>Бројеви (132; 42 + 90) Геометрија (12; 4 + 8) Мерење и мере (28; 9 + 19)</p> <p>Напомена: за реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по једног часа), са исправкама, планирано је 8 часова.</p> <p>Предложени редослед реализације тема:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бројеви – први део (рачунске операције); 2. Мерење и мере – први део (површина квадрата и правоугаоника); 3. Бројеви – други део (једначине и неједначине); 4. Геометрија; 5. Бројеви – трећи део (разломци и децимални бројеви); 6. Мерење и мере – други део (површина и запремина квадра и коцке). <p>Предложена подела тема и редослед реализације нису обавезни за наставнике, већ само представљају један од могућих модела. Овакав предлог је дат због</p>	
--	---	--	--	--

	<p>разломака.</p> <p>Сабирање и одузимање разломака са једнаким именицима.</p> <p>Децимални запис броја са две децимале.</p> <p>Сабирање и одузимање децималних бројева.</p>		<p>тога што је пожељно комбиновати алгебарске и геометријске садржаје.</p> <p>Основа за писање исхода и избор садржаја је чињеница да се учењем математике ученици оспособљавају за: решавање разноврсних практичних и теоријских проблема, комуникацију математичким језиком, математичко резонување и доношење закључака и одлука.</p> <p>Исходи представљају основ за избор наставних садржаја, доприносе и лакшем избору наставних стратегија, метода и поступака, чиме се олакшава дидактичко-методичко креирање процеса поучавања и учења. Достицањем исхода, ученици усвајају основне математичке концепте, овладавају основним математичким процесима и вештинама, оспособљавају се за примену математичких знања и вештина и комуникацију математичким језиком. Кроз исходе се омогућава остваривање образовних стандарда и међупредметних компетенција као што су комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, решавање</p>	
	<p>ГЕОМЕТРИЈА</p> <p>Квадар и коцка.</p>			
	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p> <p>Мерење површине (m^2, dm^2, cm^2, mm^2, km^2, ha, a).</p> <p>Површина квадрата и</p>			

	<p>правоугаоника.</p> <p>Површина квадра и коцке.</p> <p>Мерење запремине (m^3, dm^3, cm^3, mm^3).</p> <p>Запремина квадра и коцке.</p>		<p>проблема, сарадња и компетенција за целоживотно учење.</p> <p>I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Програм усмерава наставника да наставни процес конципира у складу са дефинисаним исходима, односно да планира како да ученици достигну исходе и да изабере одговарајуће методе, активности и технике за рад са ученицима. Дефинисани исходи показују наставнику и која су то специфична знања и вештине која су ученику потребна за даље учење и свакодневни живот. Приликом планирања часа, дате исходе треба разложити на мање и на основу њих планирати активности за конкретан час. Треба имати у виду да се исходи у програму разликују, да се неки могу лакше и брже достићи, док је за одређене исходе потребно више времена и активности, као и рада на различитим садржајима. Исходе треба посматрати као циљеве којима се тежи током једне школске године. Наставу у том смислу треба усмерити на развијање компетенција и не треба је усмерити само ка достизању појединачних исхода.</p>	
--	---	--	--	--

			<p>При обради нових садржаја треба се ослањати на постојеће искуство и знање ученика и настојати да ученици самостално откривају математичке правилности и изводе закључке. Основна улога наставника је да буде организатор наставног процеса, да подстиче и усмерава активност ученика. Ученике треба упућивати да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену у решавању разноврсних задатака.</p> <p>Приликом планирања наставе, треба имати у виду да, у овом узрасту, различите игролике активности, као и употреба едукативних софтверских алата у функцији сазнавања и учења, могу бити додатна мотивација за усвајање математичких садржаја. Због тога је важно да се ученицима првог циклуса омогући да развијају математичко мишљење у контексту игроликих активности и употребе едукативних апликација на интернету и других електронских материјала. Поред тога, игролике активности и употреба едукативних апликација и електронских</p>	
--	--	--	---	--

			<p>материјала значајно доприносе развијању интересовања за математику и позитивног става према математици.</p> <p>На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.</p> <p>II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Бројеви</p> <p>У четвртој разреду проширује се блок бројева на коме се ради, упознавањем природних бројева већих од 1000 и формирањем појма скупа природних бројева N и скупа природних бројева са нулом N_0. Упознају се својства скупа N_0: уређеност, кардиналност, ограниченост са леве стране као и својства рачунских операција (замена места сабирака, здруживање</p>	
--	--	--	---	--

			<p>сабирака, замена места чинилаца, 0 као сабирак, 1 као чинилац, множење збира и разлике бројем, сталност збира и разлике). Бројеви се представљају у декадном запису као збирови вишеструких декадних јединица ($4\ 321 = 4000 + 300 + 20 + 1$) или збира производа једноцифрених бројева и декадних јединица ($4\ 321 = 4 \cdot 1000 + 3 \cdot 100 + 2 \cdot 10 + 1 \cdot 1$). Одређује се месна вредност цифре у броју. Поступни развој појма броја подстиче се визуелним представљањем бројева на бројевној правој као и активностима одређивања најближе (вишеструке) декадне јединице.</p> <p>Знања о рачунским операцијама даље се проширују писменим поступцима сабирања и одузимања, множења и дељења у скупу природних бројева, упознавањем поступака прво уз помоћ таблица месних вредности, а затим скраћеним поступцима са потписивањем. При увежбавању техника рачунања са вишецифреним бројевима треба водити рачуна о сврсисходности захтева и могућностима примене знања у реалним ситуацијама. Препоручљиво је да се брзина и</p>	
--	--	--	--	--

			<p>сигурност у израчунавању збира и разлике бројева увежбава на примерима у блоку бројева до 1 000 000, а производа и количника на примерима множења, односно дељења (са и без остатка) највише двоцифреним бројем. Негује се и развија навика процењивања вредности израза и провере тачности рачуна. Ученике треба упутити да проверу тачности могу радити и калкулатором као и да могу користити апликације да би увежбали технике рачунања.</p> <p>Утврђују се својства операција која се изражавају реторички и симболички (формулама). Кроз примере ученицима се указује на функционалну примену својстава операција при рачунању.</p> <p>Поред утврђивања способности израчунавања вредности простих и сложених бројевних израза, код ученика се развија способност састављања бројевних израза и израза са променљивом на основу инструкција или математичког моделовања проблемске ситуације. Подразумева се познавање математичких термина (сабирак, збир, умањеник,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>умањилац, разлика, чинилац, дељеник, делилац, количник).</p> <p>Решавају се просте и сложене једначине ($a \cdot x \pm b = c$, $a - b \cdot x = c$, $x : a \pm b = c$, $a - x : b = c$, $a : x \pm b = c$, $a - b : x = c$, $a \cdot (x \pm b) = c$, $a \cdot (b - x) = c$, $(x \pm b) : a = c$, $(a - x) : b = c$, $a : (x \pm b) = c$, $a : (b - x) = c$) и просте неједначине (у којима су релацијски знаци $<$, $>$, \leq или \geq) са решењима из скупа N_0. Решавање једначина заснива се на познавању рачунских операција и њихове међусобне повезаности. Ученици се упућују да утврде вредности које би могла имати непозната у неједначини и у том скупу утврђује се за које вредности непознате се добија тачна неједнакост. Решавање неједначина заснива се на таблицама или на решавању одговарајућих једначина и познавања функционалне зависности резултата рачунских операција од њених компонената. Решења се записују уз коришћење симбола \in, $\{$ и $\}$. Разматрају се случајеви код којих неједначина има једно решење, има више решења или нема решења. Подстиче се навика провере решења и анализа „логичности“ решења с обзиром на природу проблема.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Решавање задатака у реалистичним и проблемским ситуацијама је контекст за утврђивање и проширивање знања о својствима рачунских операција и развој способности математичког моделовања. Проблеми се задају у текстуалној форми, сликом, табелом или графиком (стубичастим дијаграмом и сликовним дијаграмом у коме један симбол може представљати више од једног објекта). У овим примерима, од посебног значаја је селекција значајних информација за решавање проблема и уочавање односа између познатих и непознатих компоненти које се представљају помоћу математичког апарата, најчешће писањем одговарајућих израза, једначина или неједначина. Развија се способност и навика ученика да усмено и писмено образложе поступке решавања задатка уважавајући чињеницу да често постоји више начина да се дође до решења. Ученици се подстичу да користе различите методе решавања проблема, укључујући и визуелно представљање проблемске ситуације (нпр. метод дужи, метод правоугаоника).</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Важно је омогућити ученицима да решавају задатке који ће допринети даљем развијању математичко логичког мишљења и припреми за бављење појмом функције у наредним разредима. Зато су корисни задаци одређивања следећег члана низа, уочавања и описивања правила на основу започетог низа, формирања низа на основу заданог правила, као и осмишљавања новог правила за формирање низа.</p> <p>Даље се развија појмовно $\frac{m}{n}$ разумевање разломка облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$) анализом визуелних представа помоћу правоугаоних модела, кружног дијаграма и др. Упоредивање разломака заснива се на визуелним представама при чему се прво обнавља упоређивање разломака са једнаким именицима, а затим се раде случајеви упоређивања разломака са једнаким бројцима. Уочавају се еквивалентни разломци. Сабирају се и одузимају разломци са једнаким именицима, представљени визуелно, при чему се раде само случајеви код који је резултат мањи или једнак два цела.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Упознаје се децимални запис бројева са највише две децимале у контексту мерења дужине. Поступци сабирања и одузимања бројева у децималном запису обухватају само једноставне случајеве бројева са истим бројем децимала код којих је збир цифара на истој позицији у бројевима који се сабирају или одузимају мањи од 10 (нпр. $1,3 + 0,2 = 1,5$; $1,37 + 0,21 = 1,58$ и $1,7 - 0,2 = 1,5$; $1,74 - 0,21 = 1,53$).</p> <p>Геометрија</p> <p>Формирање геометријских идеја започето је, у првом разреду, посматрањем и описивањем предмета у реалном простору: полазећи од просторних облика познатих из свакодневног живота (коцка и лопта, квадар и ваљак, пирамида и купа), најпре су издвојени равни геометријски облици (круг, квадрат, правоугаоник, троугао), затим су издвојене линије којима су оивичени уочени облици и најзад тачке као пресеци линија. У четвртом разреду, заокружује се прва етапа учења геометрије анализом геометријских тела, заснованом на примени знања и</p>	
--	--	--	--	--

			<p>вештина стечених учењем геометрије у ранијим разредима.</p> <p>Иако је пожељно обновити основне просторне облике, централно место ове теме заузимају квадар и коцка, будући да се исходи односе на ова геометријска тела. За успешно остваривање исхода, обраду нових садржаја треба да прати обнављање свих важних геометријских појмова из претходних разреда. Важно је повезати појмове <i>фигура</i>, <i>линија</i>, <i>тачка</i> редом са појмовима <i>страна</i>, <i>ивица</i>, <i>теме</i>, истаћи <i>паралелност</i> и <i>нормалност</i> међу појединим ивицама квадра, односно <i>подударност</i> међу наспрамним странама квадра. Својства квадра и коцке треба повезати са својствима правоугаоника и квадрата, илуструјући одговарајуће везе и на моделима квадра и коцке, и на њиховим мрежама.</p> <p>Наставни садржаји који се односе на геометрију простора веома су важни за интелектуални развој ученика. Разноврсним примерима и задацима треба стимулисати оријентацију у простору, просторну визуелизацију, мисаоно сагледавање простора и томе слично. Наведене</p>	
--	--	--	--	--

			<p>способности посебно се унапређују уочавањем веза између просторних односа и одговарајућих равних репрезентација. Зато је пожељно код ученика развијати вештину представљања геометријских тела цртањем одговарајућих слика у равни (слободном руком и геометријским прибором). Веома је важно да ученици коректно употребљавају пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица тела у односу на избрани правац посматрања, као и да уочавају елементе (пре свега праве углове) који нису веродостојно приказани на равној слици. Цртање у квадратној или тачкастој мрежи погодно је да се ученицима предоче разни начини представљања квадра и коцке у зависности од правца посматрања. Развоју визуелне перцепције могу допринети задаци који се односе на тела састављена од коцки истих димензија и у којима се захтева бројање коцки и цртање фигура које се виде посматрањем тела са предње и задње стране, одозго и одоздо, слева и здесна. Довољно је посматрати тела сачињена од једноцифреног броја коцки.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Савремена технологија пружа изузетне могућности да се једноставно и ефектно прикажу просторни односи, па зато интерактивни геометријски софтвери постају корисно средство у реализацији геометријских тема. На пример, када је реч о настави геометрије у четвртом разреду, препоручљиво је одговарајућим софтверским апликацијама генерисати разноврсне мреже квадра (коцке) и симулирати њихово склапање, приказивати слике истог тела из различитих праваца посматрања итд. Употреба софтверских апликација (нпр. за виртуелно састављање коцке) не сме да замени ниједну од традиционалних наставних активности (нпр. прављење модела коцке од картона), већ да буде додатак који ће допринети ефикаснијој реализацији наставног процеса. Треба имати на уму да за већину ученика самостална употреба неког софтвера представља додатно интелектуално ангажовање, па је неопходно унапред добро осмислити и припремити задатке у којима се захтева употреба софтверских апликација. Од ученика не треба</p>	
--	--	--	--	--

			<p>очекивати вешту употребу софтвера, али је важно да уоче значај технологије и погодности које она омогућава.</p> <p>Веза између геометрије и информатике може се остварити и задацима који су инспирисани једноставним програмима језика Лого: нпр. употребом наредби <i>горе</i>, <i>доле</i>, <i>лево</i>, <i>десно</i>, <i>напред</i>, <i>назад</i> описати путању „бубе-робота“ из једног темена коцке у неко друго теме (при чему је пожељно истицати све могуће путање, тј. размотрити и комбинаторне аспекте проблема).</p> <p>Исходи и одговарајући садржаји у вези са темом Геометрија веома су значајни и у научно-техничком и уметничком образовању. Зато је важно успоставити везе са другим предметима. На пример, повезивање са ликовном културом може се остварити истицањем ликовних ефеката којима се дочарава просторност. Корелација са природом и друштвом могла би се остварити кроз дискусију о просторном планирању, архитектури и грађевинарству и одговарајућим занимањима, уз посебно истицање значаја прецизног цртања и</p>	
--	--	--	---	--

			<p>прављења макета. Корисно би било са ученицима уопштено анализирати план и макету неке познате грађевине.</p> <p>Пожељно је реализовати и један пројектни задатак којим би се стимулисало функционално знање, повезивање и примена наученог. Пројектни задатак би могао бити прављење поједностављене макете учионице. Намештај у учионици би требало представљати у облику квадра, односно коцке. Пре израде макете треба обавити мерење просторије и намештаја и погодно изабрати размеру.</p> <p>Мерење и мере</p> <p>Увођењу стандардних мерних јединица за површину (mm^2, cm^2, dm^2, m^2, а, ha, km^2) треба да претходи обнављање мерења дужине и одговарајућих стандардних јединица мере, као и подсећање на концепт мерења површине геометријских фигура, који су ученици упознали у трећем разреду без увођења стандардних јединица. Важно је да ученици овладају претварањем мерних јединица из већих у мање и обрнуто, вишеименованих у једноименоване и обрнуто, као и упоређивањем величина датих у истим или различитим мерним јединицама. Неопходно је да ученици повежу идеју поплочавања</p>	
--	--	--	--	--

			<p>правоугаоника подударним квадратима са формулом за израчунавање површине правоугаоника. У задацима треба потенцирати правилан математички запис, прецизност и уредност приликом цртања и израчунавања. Реалним примерима треба развијати способност процене површина (просторија, станова, игралишта, парцела итд.) и њиховог међусобног односа.</p> <p>Са практичног становишта веома су корисни задаци у којима треба израчунати површину фигуре која се једноставно може разложити на правоугаонике и квадрате. Овакви задаци су значајни и зато што непосредно повезују идеју поплочавања и примену формула за израчунавање површина. На њих се надовезује формирање појма површине квадра и коцке и долажење до одговарајућих формула.</p> <p>По аналогији са развијањем концепта мерења дужине и површине, уводи се појам запремине коцке и квадра и стандардне мерне јединице за запремину (mm^3, cm^3, dm^3, m^3). Формулу за израчунавање запремине квадра треба повезати са</p>	
--	--	--	--	--

			<p>идејом попуњавања квадра истоветним коцкама.</p> <p>У оквиру теме Геометрија истакнут је значај задатака који се односе на тела састављена од истоветних коцки и у којима се захтева бројање коцки, односно цртање фигура које се виде посматрањем тела са предње и задње стране, одозго и одоздо, слева и здесна. Пожељно је неколико оваквих задатака урадити и у контексту мерења, при чему бројање коцки треба повезати са запремином тела, а површину тела повезати са збиром површина одговарајућих фигура које се виде из различитих праваца.</p> <p>Стандардне мерне јединице за запремину треба повезати са јединицама за мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl), које су уведене у трећем разреду. Пожељно је поменуте везе илустровати пресипањем воде из боце од 1 l у коцку странице 1 dm. Сипање воде из обичне кухињске мензуре може послужити за практично одређивање запремине посуда.</p> <p>Тема Мерење и мере веома је важна за повезивање аритметичких и геометријских садржаја. Примене</p>	
--	--	--	---	--

			<p>једначина треба илустровати погодним примерима и задацима у којима се примењују формуле за израчунавање површине и запремине. Поред тога, важно је подстицати и цртање геометријских репрезентација проблемских ситуација које се превасходно односе на аритметички контекст. Ово последње се посебно односи на примену тзв. методе дужи и методе правоугаоника при решавању аритметичких задатака.</p> <p>III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за</p>	
--	--	--	---	--

			<p>процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>	
--	--	--	---	--

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет :	ПРИРОДА И ДРУШТВО			
Разред:	4. разред (2 ЧАСА НЕДЕЉНО, 72 ЧАСА ГОДИШЊЕ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.</p>	<p>Природне и друштвене одлике Србије</p> <p>Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута.</p> <p>Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; • одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; • повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем 	<p>УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p>Програм предмета Природа и друштво задржао је постојећи оквир, план наставе и учења од два часа недељно, односно 72 часа годишње и досадашњи завичајни принцип.</p> <p>Принцип животне близине, тзв. завичајни принцип, одређује просторну и временску блискост природних и друштвених појава и</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Природне и друштвене одлике Србије: 29 часова • Човек – природно и друштвено биће: 6 часова • Материјали: 13 часова • Прошлост Србије: 24 часа

	<p>Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита.</p> <p>Национални паркови Србије.</p> <p>Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност).</p> <p>Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима).</p> <p>Одржива употреба природних ресурса</p>	<p>становништва, изгледом насеља и делатностима људи;</p> <ul style="list-style-type: none"> • уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; • представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; • у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса; • повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; • планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; 	<p>процеса и као такав представља једну од суштинских одлика овог предмета. У првом разреду се креће од просторно и временски најближих феномена за ученика, док се у старијим разредима просторни и временски оквир постепено шири. Конкретно, оквир унутар ког се остварују предметни исходи у првом разреду чине садржаји из најближег и непосредног окружења ученика, у оквиру области под називом Непосредно окружење ученика – дом, школа, насеља/дела насеља у коме ученик живи, у другом разреду просторни оквир се проширује на Насеље са околином, у трећем разреду на Крај у коме ученици живе¹, а завршава се у четвртном разреду облашћу под називом Моја отаџбина – Република Србија.</p> <p>Принцип животне близине овом програму обезбеђује високу осетљивост на контекст у коме ученици живе, односно отвореност за садржаје из учениковог окружења и флексибилност за уважавање карактеристика и одлика најразличитијих средина у којима</p>	
--	---	---	---	--

	<p>(извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света).</p> <p>Човек – природно и друштвено биће</p> <p>Човек – природно, друштвено и свесно биће.</p> <p>Физичке промене у пубертету.</p> <p>Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо-комуникационих технологија; непримерени садржаји.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу; • идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаривањем; • испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; • наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; • наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; • наведе примере превенције и заштите од пожара; • прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; 	<p>деца из Србије живе. У том смислу предмет Природа и друштво подразумева отвореност и за садржаје од значаја за националне мањине у складу са простором проучавања природних и друштвених појава у четвртом разреду – Моја отаџбина – Република Србија. Поред тога, код свих ученика треба развијати осећај богатства у различитостима међу припадницима различитих националности указивањем на постојање људи који славе другачије празнике, имају различите обичаје, културу становања, исхрану, облачење и сл.</p> <p>Основна интенција наставе Природа и друштво усмерена је на развој интелектуалних, психофизичких, когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности ученика, што се одражава у наведеном циљу за крај циклуса и датим предметним исходима.</p> <p>Предметни исходи Природе и друштва показују шта су ученици оспособљени да учине, предузму, изведу и обаве на крају разреда</p>	
--	---	---	--	--

	<p>Материјали</p> <p>Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух).</p> <p>Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање).</p> <p>Наелектрисавање предмета од различитих материјала.</p> <p>Електрична проводљивост – проводници и изолатори.</p> <p>Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним</p>	<ul style="list-style-type: none"> • опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; • представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др); • пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); • повеже резултате рада са уложеним трудом; • сарађује са другима у групи на заједничким активностима; • учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих. 	<p>захваљујући знањима, ставовима и вештинама које су развили учењем овог предмета. Исходи се остварују у спрези садржаја, метода наставе и учења и активности ученика некад унутар једне теме, а најчешће кроз више тема. Зато границе међу темама проучавања треба схватити условно и флексибилно. Неки исходи су по својој природи међупредметни и оствариваће се кроз активности у оквиру више наставних предмета, као на пример исход: по завршетку разреда ученик ће бити у стању да пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних). Треба, такође, имати у виду да је редослед програмских тема и груписаних садржаја унутар тема урађен искључиво ради прегледности препоручених програмских садржаја и не препоручује се као редослед приликом креирања годишњих и оперативних планова, већ као помоћ наставнику да их креира. Такође, није пожељно да структура садржаја</p>	
--	---	---	--	--

	<p>апаратима у домаћинству.</p> <p>Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају).</p> <p>Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале).</p> <p>Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања.</p> <p>Опасност и заштита од пожара.</p> <p>Прошлост Србије</p> <p>Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су</p>		<p>уџбеника буде основ за планирање наставе.</p> <p>Ученике треба оспособљавати да самостално истражују и анализирају природне и друштвене појаве и процесе. У зависности од исхода који се жели остварити, учитељ треба да подстакне ученике на различите врсте активности које ангажују како поједина чула, тако и више чула истовремено.</p> <p>Синхронизација чулних утисака даје целовиту слику објеката, процеса, појава и њихову интеграцију у комплексну слику света, а уважава различитости у склоностима ученика при упознавању света и процесу учења. Ипак, учење се не завршава на чулним утисцима, већ се наставља уопштавањем ученог кроз описивање, поређење, формулисање закључака итд. У наставном процесу се, дакле, полази од несистематизованих искуствених сазнања и иде се ка општим, научно заснованим, систематизованим знањима из области природе, друштва и културе. Активности ученика потребно је прилагодити</p>	
--	--	--	---	--

	<p>Срби населили; начин живота).</p> <p>Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота).</p> <p>Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора).</p> <p>Настанаки развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак –узрок и ток; вође устанка; култура, начин живота).</p> <p>Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске</p>		<p>предметним исходима, специфичностима изабраних садржаја и узрасту ученика. Постепено треба повећавати ниво захтева и самосталности ученика приликом упознавања природних и друштвених појава.</p> <p>Стварност (природна и друштвена) која нас окружује и из које произилази садржај овог програма, заснована је на повезаности различитих појава и процеса. Због тога садржаји предмета Природа и друштво морају да буду одраз те целовитости и повезаности појава које се изучавају. Ради формирања елементарних појмова и постављања мреже за систем појмова, при избору и распореду програмске грађе примењен је спирално-узлазни модел, у складу са узрастним карактеристикама ученика. То значи да се иста тематика из разреда у разред проширује, продубљује и посматра са различитих аспеката. Изградња система у настави последица је постојања система у стварности. Улога учитеља је да ствара прилике</p>	
--	---	--	--	--

	<p>државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).</p>		<p>за учење, а не да наставне садржаје тумачи само као биолошке, географске, историјске и друге садржаје.</p> <p>Поред тога, приступ настави и учењу треба да буде повезан и са логиком и методологијом научне дисциплине одакле произлази одређени садржај. Тако изучавање биолошких садржаја нужно треба да укључи посматрање и праћење биолошких феномена; изучавање садржаја хемије и физике – закључивање на основу спроведеног огледа или експеримента; изучавање прошлости – анализу историјских извора итд. Развијање система појмова подразумева континуиран рад учитеља на успостављању хоризонталне (унутар једног разреда) и вертикалне повезаности (између разреда) појмова унутар програма предмета Природа и друштво. Важно је да се кад год је могуће приступи интегрисаном приступу садржајима на међупредметном нивоу кроз наставне и ваннаставне облике рада и активности у школи и изван ње.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Због природе садржаја предмета и датих исхода пожељно је активности организовати што чешће изван учионице, односно у природном и друштвеном окружењу. За потребе овог предмета посебно су погодни: организоване посете, шетње, излети, настава у природи.</p> <p>Поред коришћења званично одобрених уџбеничких комплета, у остваривању програма предмета Природа и друштво препоручује се коришћење шире литературе и осталих извора информација: штампаних, аудио-визуелних и електронских медија. Посебно се препоручује коришћење аутентичних природних и друштвених извора, као најверодостојнијих показатеља стварности, појава и процеса у конкретном непосредном окружењу, као и дидактичких материјала који одражавају посебности датог окружења и краја у коме ученици живе.</p> <p>Учитељ остварује постављени циљ и исходе кроз наставу и остале организационе форме рада у школи,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>без додатног оптерећења родитеља и њиховог обавезног ангажовања у остваривању програма. Родитељи могу бити добровољно ангажовани као расположиви потенцијал локалне средине, у зависности од њихових знања, могућности и хтења.</p> <p>I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Планирање обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план креира се у форми гантограма и садржи број часова по темама распређених по месецима, а у складу са школским календаром, годишњим фондом часова, планираним фондом часова по темама.</p> <p>Полазећи од датих предметних исхода и препоручених садржаја од наставника се очекује да дати програм контекстуализује према потребама конкретног одељења имајући у виду карактеристике</p>	
--	--	--	--	--

			<p>ученика, уџбенике и друге наставне материјале које ће користити, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и друге ресурсе школе и локалне средине.</p> <p>Приликом планирања наставе и учења потребно је руководити се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина, темпа учења и брзине напредовања; • интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета; • партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу; • превасходно активним и искуственим методама наставе и учења; • уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и 	
--	--	--	--	--

			<p>подстицањем примене наученог у свакодневном животу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање; • редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању предметних исхода и постигнутом степену развоја компетенција ученика. <p>Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре, као и до сада, креира свој годишњи (глобални) план рада из кога касније развија своје оперативне планове. Како су исходи дефинисани за крај наставне године, наставник треба да их операционализује прво у оперативним плановима, а потом и на нивоу конкретне наставне јединице.</p> <p>II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Однос циља, исхода, препоручених програмских садржаја, метода наставе и учења и активности ученика</p> <p>При остваривању циља и предметних исхода предмета Природа и друштво мора се имати увиду да су садржаји, методе наставе и учења и активности ученика неодвојиви у наставном процесу. Концепт наставе засноване на процесу и исходима учења подразумева наставу чији превасходни циљ није преношење предметних садржаја, већ изградња и развој знања као основе на којој се развијају разноврсна умења. У том смислу, програм наставе и учења нуди садржински оквир, а учитељ има слободу да уместо њих изабере и неке друге садржаје уколико сматра да су ти садржаји примеренији средини у којој ученици живе, узрасним и развојним карактеристикама ученика и њиховим интересовањима. Суштина је у томе да садржаји буду у функцији остваривања исхода, а не сами себи</p>	
--	--	--	--	--

			<p>циљ. Учитељ има значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика како би водио ученике ка остваривању датог исхода.</p> <p>Већина предметних исхода достиже се кроз непосредну истраживачку активност ученика уз континуирану подршку и подстицај од стране учитеља. Пожељне су активности које омогућавају интеракцију са физичком и социјалном средином, јер доприносе спознавању света који окружује ученике, тако што се откривају односи и упознају својства и карактеристике предмета, бића, појава и процеса и стичу се социјалне вештине. Најефикасније методе учења јесу оне методе које ученика стављају у адекватну активну позицију у процесу развијања знања. Потребно је стварање ситуација учења у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика које омогућују различите начине учења. Значајне активности ученика у оквиру предмета Природа и друштво су:</p>	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видљивих карактеристика); • илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; • описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; • процењивање – самостално одмеравање; • груписање – уочавање сличности и различитости ради класификовања; • праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; • бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • практиковање – у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду; • експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; • истраживање – испитивање природних и друштвених феномена; • сакупљање – прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења; • стварање – креативна продукција; • играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; • активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација. <p>Ради прегледности препоручени садржаји су дати у темама.</p> <p>Потребно је приликом тумачења исхода учења и препоручених садржаја у четвртог разреда имати у виду да се неки садржаји и одговарајући примери (првенствено</p>	
--	--	--	---	--

			<p>они који се односе на природно-географске одлике и прошлост Србије) истражују и проналазе у просторном оквиру државе Србије.</p> <p>Тема Природне и друштвене одлике Србије бави се распрострањеношћу природних и друштвених објеката и процеса у простору као и њиховом међузависношћу. У претходним разредима ученици су овладали основним појмовима који се односе на природне објекте (рељеф, воде) и друштвене објекте (становништво, насеља, привредне делатности).</p> <p>Циљ наведене теме је да ученик примени усвојену појмовну апаратуру на изучавање садржаја у оквиру територије Републике Србије. За достизање исхода који се односи на одређивање положаја и границе Србије, положаја главног града и већих насеља на географској карти Србије, кључно је да ученик на географској карти сагледа простирање територије Републике Србије, да се упозна са основним садржајима који окружују њену територију (суседне државе, међународне реке, итд.), као и да</p>	
--	--	--	---	--

			<p>разуме појам и функцију границе, којом је дефинисана територија Републике Србије. За достизање исхода из ове теме неопходно је да ученик изврши класификацију природних објеката (облици рељефа – планине, низије, котлине и водни објекти – реке, језера, извори), именује их и позиционира на територији Србије. Методички приступ географској карти треба да се креће у правцу третирања карте као извора информација о Републици Србији, а не да карта буде „место“ на коме ученици само показују задате географске појмове. Код ученика је важно да се развије осећај о потреби очувања и заштите појединих репрезентативних природних објеката. У оквиру друштвених објеката, примарно је да се упозна са бројем становника који живи на територији Србије као и са етничком структуром. За ученика је важно да спозна негативну динамику промене броја становника као и узроке који су довели до тога (негативан природни прираштај, иселјавалје, итд). У погледу распореда становништва,</p>	
--	--	--	---	--

			<p>важно је размотрити просторну поларизацију на релацији село – град и низијски – брдскопланински простори. За достизање исхода ове теме неопходно је указати на међузависност одређених природних објеката и процеса и човека. Та релација може бити позитивна, али и негативна. Пример позитивне интеракције је када одређени природни садржаји стимулишу развој одређених привредних делатности (пољопривреда и плодно низијско земљиште поред река) или позиционирање насеља на одређеној територији. Негативни природни процеси такође утичу, тако што доводе до неповољних последица на одређеним површинама. Као пример могу се узети простори који су изложени плављењу река и слично. Унутар ове теме, важно је подстицати ученике да уоче узајамна права и обавезе државе и грађана, као и да их препознају у правилима која регулишу односе у држави и обезбеђују једнака права свих њених грађана.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Природни ресурси Србије (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, биолошки диверзитет) разматрају се у контексту њихове одрживе употребе која треба да обезбеди здрав живот ученика и будућих генерација. У том смислу, ученике је потребно подстицати да узму учешће у локалним акцијама заштите животне средине. Проблематика одрживог развоја третира се и кроз анализу декларација производа које ученици уобичајено користе, са циљем промовисања коришћења локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћења обновљивих природних ресурса. Пуно разумевање концепта одрживог развоја могуће је тек на каснијем узрасту ученика, али је потребно да се континуирано развија, и то не само на нивоу знања, већ првенствено на нивоу развијања вредности, ставова и навика. На тај начин се утиче на развој ставова важних за опстанак и будућност.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Тема Човек део природе, односно исходи учења и препоручени садржаји унутар ове теме, наставља континуитет упознавања ученика са људским телом, али и увођење нових димензија у разматрању човека. У том смислу, садржаји о човеку се разматрају кроз три димензије:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Човек – природно, друштвено и свесно биће. Користећи сазнања стечена у претходним разредима о човеку, та сазнања се сада разматрају као дуализам природног и свесног друштвеног бића, уз развијање одговорног односа коју свако људско биће има према самом себи, другим људима и окружењу. У том смислу потребно је организовати активности које подржавају суживот кроз: уважавање различитости, толеранцију, хуманост, солидарност, емпатију... • Промене у пубертету – физичке и промене у понашању. Акцент је на упознавању ученика четвртог разреда са основним физичким променама које могу уочити на 	
--	--	--	--	--

			<p>сопственом телу и одговорном односу према сопственом здрављу. Ученици треба да схвате да су и промене у њиховом и понашању њихових вршњака такође последица пубертета, али да ове промене не могу да буду изговор за непримерено понашање према другима.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дигитална безбедност је нови аспекти безбедносне културе који се уводи у четвртом разреду. Ова проблематика има две димензије. Прва се односи на количину времена које ученици проводе користећи дигиталне технологије (често на штрб физичке активности, учења, дружења), односно на оспособљавању ученика да планирају своје активности и време проведено уз ИКТ, узимајући у обзир последице које прекомерно коришћење информационо-комуникационих технологија може да донесе, како на физичко здравље, тако и на односе са другима. Друга димензија односи се на безбедносне претње у дигиталном окружењу, односно на суочавање ученика са 	
--	--	--	--	--

			<p>непримереним садржајима на интернету и адекватно реаговање (како и од кога ученик може да затражи помоћ).</p> <p>Исходи учења и садржаји који се односе на Материјале фокусирани су на уочавање магнетних и електричних промена материјала које, за разлику од прва три разреда, нису чулима тако непосредно доступне. Уводе се магнетна и електрична својства материјала, с тим што треба имати у виду да је разумевање суштине ових појава захтевно за ученике овог узраста. Због тога се треба задржати на појавним облицима магнетизма и електрицитета у природи, свакодневном животу, кроз огледе или експерименте. Испитивање електричне проводљивости материјала реализује се помоћу једноставног струјног кола са батеријом и сијалицом, путем којег ученици стичу прву слику о току електричне струје, деловима струјног кола (извор, проводник, потрошач електричне струје), као и о разлозима због којих се струјни</p>	
--	--	--	---	--

			<p>каблови праве од метала, а облажу пластиком и/или гумом (проводници/изолатори електричне струје). Разумевање електричне проводљивости материјала представља основу за разумевање безбедносних ризика коришћења електричне струје, на примерима руковања електричним апаратима у домаћинству.</p> <p>Сагоревање као неповратна промена материјала сада се разматра кроз истраживање ваздуха – кисеоника као чиниоца сагоревања. Ради лакшег разумевања ове чињенице, препоручује се извођење демонстрационих огледе са свећом и (поклопљеном) чашом. Ова проблематика и огледи повезани са њом представљају добар увод у разумевање фактора који доводе до пожара, превенције и заштите од пожара. Када су превенција и заштита у питању, значајно би било ученике упознати са последицама претераног излагања сунцу и могућим мерама заштите. Осим наведеног, ученици истражују различите смеше из окружења</p>	
--	--	--	--	--

			<p>(течности, храна, земљиште, ваздух) и практикују различите начине раздвајања састојака тих смеша (просејавање, одливање, цеђење, испаравање).</p> <p>Преко исхода учења и садржаја теме <i>Прошлост Србије</i> омогућује се сналажење ученика у времену и простору. Проналажењем информација из различитих историјских извора (писаних, материјалних или усмених) сагледавају се поједини догађаји и личности из прошлости и одређује се њихов редослед, првенствено помоћу ленте времена. Помоћу ленте времена прати се развој државе Србије само у најелементарнијим контурама (јачање, слабљење, нестајање, оживљавање модерне српске државе...), без оптерећивања ученика непотребном фактографијом. У том смислу предлаже се учитељима да примењују наративни приступ у приближавању прошлости ученицима, јер је форма приче блиска ученицима овог узраста.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Ради добијања што објективније слике протеклих збивања морају се сагледати и околности – контекст догађања. На овај начин омогућује се ученицима да стекну комплексну слику времена у коме се радња (догађај) дешава, увиде узрочно-последичне везе праћених збивања из протеклих времена и то је пут ка поступном схватању развоја одређених друштвених збивања.</p> <p>У оквиру ове теме потребно је посебну пажњу обратити на начин живота људи кроз истраживање ученицима блиских и релевантних тема из свакодневног живота (на пример, занимања људи у крају, насеља, одевање, празници и сл.) уз стално поређење начина живота у прошлости са садашњошћу (као ученицима блиске и познате). Није потребно да се истраже сви наведени аспекти свакодневног живота, него они за које су ученици највише заинтересовани и за које постоје доступни историјски извори примерени ученицима овог узраста. Однос прошлости и садашњости не треба сагледати само кроз уочавање</p>	
--	--	--	--	--

			<p>сличности и разлика међу њима, већ и кроз уочавање (остатака) прошлости у садашњости, односно у свакодневном животу (називима улица, споменици, храна и сл.).</p> <p>Податке прикупљене малим историјским истраживањима ученик може да представи на неки од начина које одабере (усмено, помоћу ленте времена, породичног стабла, презентације, постера...). Такође, ученике треба стављати у ситуације да користе до сада усвојене временске одреднице (посебно годину, деценију и век) приликом описивања догађаја из прошлости, с тим што је пожељно двоструко „мерити“ време – у том веку/те године, односно пре толико векова/година (Први српски устанак десио се почетком 19. века, односно пре нешто више од два века).</p> <p>Приликом изучавања природних и друштвених феномена нужно је и даље примењивати истраживачки приступ и оспособљавати ученике за различите начине прикупљања података о окружењу, њихову анализу, сврставање у групе и</p>	
--	--	--	--	--

			<p>категије по различитим карактеристикама, вођење белешки и закључивање. Учествовање у једноставним огледима/експериментима који се реализују на основу упутства – индивидуално, у пару или групи, кроз повезивање резултата огледа/експеримета са објашњењем или закључком. У четвртог разреда се посебна пажња обраћа на различите начине бележења и каснијег презентовања резултата истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др).</p> <p>III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика само је део праћења и вредновања образовно-</p>	
--	--	--	--	--

			<p>васпитне праксе. Резултате целокупног праћења и вредновања наставник узима као основу за планирање наредних корака у раду са ученицима и развијању своје образовно-васпитне праксе.</p> <p>Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Потребно је да наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.</p>	
--	--	--	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Ликовна култура			
Разред:	4. разред (2 ЧАСА НЕДЕЉНО, 72 ЧАСА ГОДИШЊЕ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.</p>	<p>КОМПОЗИЦИЈА Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпера, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали. СПОРАЗУМЕВАЊЕ Хералдика – застава, грб, печат. Пиктограми. Споразумевање</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; • изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; • користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; • примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; • користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; • тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела; • разговара о значају одабраног уметника, 	<p style="text-align: center;">УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p style="text-align: center;">ОПШТИ ДЕО</p> <p>Кључни појмови су међусобно чврсто повезани и чине конструкцију, основу за развијање програма. Централни појам је простор, јер се све што видимо и доживљавамо налази у простору. Из овог појма су изведени остали кључни појмови. У четвртном разреду их има шест: простор – облик, линија, боја, текстура, светлина. Централни појам, простор, указује на то да програм није</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Композиција: 50 часова • Споразумевање: 4 часа • Сцена: 10 часова • Наслеђе: 8 часова

	<p>сликом.</p> <p>НАСЛЕЂЕ</p> <p>Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји.</p> <p>Познати уметници и најзначајнија дела.</p> <p>СЦЕНА</p> <p>Сценографија за позориште, филм и телевизију.</p> <p>Елементи сценографије.</p>	<p>уметничког дела, споменика и музеја;</p> <ul style="list-style-type: none"> • учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; • разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити. 	<p>усмерен на ускостручне садржаје, већ на свет у коме ученик живи и одраста и који треба свесно да опажа, доживљава и истражује из различитих углова. Сви садржаји везани за визуелну уметност (укључујући и уметничка остварења из ближе и даље прошлости) у блиској су вези са савременим светом и ученици треба постепено да истражују и откривају те везе.</p> <p>I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>У првој колони табеле дати су исходи који се достижу до краја школске године. Исходи воде ка постепеном развијању компетенција. Достижни су за сваког ученика, у мањој или већој мери. У другој колони табеле дати су називи тема, а у трећој предложени садржаји. Наставник креира програм на основу компетенција, циља, исхода и кључних појмова. Да би се омогућили услови за напредовање ученика, у настави треба да доминирају сложени задаци који циљају више исхода и међупредметних компетенција. Осим стваралачког рада значајан је и</p>	
--	--	--	--	--

			<p>разговор. Наставник планира питања која подстичу ученике на размишљање, istраживање и развијање креативних идеја.</p> <p>II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>КОМПОЗИЦИЈА</p> <p>Појмове из теорије обликовања које су ученици до четвртог разреда упознавали кроз ликовни рад потребно је једноставно објаснити. Композиција је ликовна целина коју је створио човек. Свака целина се састоји из делова (елемената). Основни елементи композиције (ликовни елементи) су облик, линија, боја, текстура и светлина (валер). У природи можемо видети пределе и појаве које доживљавамо као композиције и елементе композиције (а који то нису). На пример, када севају муње, ми их видимо као мрежу линија која се грана од једне или више ширих линија. Уколико наставник одабере овај пример, не треба да пропусти прилику да подсети ученике како да се понашају и заштите за време олује. Затим, да говори о цртању светлом, да покаже карактеристичан</p>	
--	--	--	---	--

			<p>пример (Пикасови цртежи светлом из 1949. године), као и савремене оловке за цртање светлом (унети у претраживач: LED Light Drawing Pens). Када цртамо светлом, цртеж је, као и муња, привремен. Ако желимо да га сачувамо, потребно је да га неко фотографише док цртамо. Некада су уметници цртали и сликали само традиционалним материјалима и техникама. Светлост није била средство за рад, већ само услов за опажање. Када нема светлости не видимо облике, боје, линије, текстуре... Како се смањује светлост и боје предмета изгледају тамније. Светлина или валер је количина светлости у једној боји. Ученици могу да експериментишу додајући једној боји другу боју/боје да би је посветлили или потамнели. На ово објашњење може да се надовеже и објашњење бачене и сопствене сенке, затим, прича о односу светло-тамно на слици и принципу компоновања, контраст. У овом разреду се објашњава само контраст светлог и тамног. Великим контрастом постиже се драматичност. Ученици могу то једноставно да испробају. Уколико се учионица замрачи и батеријском</p>	
--	--	--	---	--

			<p>лампом одоздо осветли лице ученика који прича неки измишљени догађај прича ће бити далеко интересантнија него када се прича под равномерним осветљењем. Ученици који користе рачунар и мобилне телефоне могу да подешавају контраст у апликацијама за обраду слике и да пореде ефекте који се на тај начин добијају.</p> <p>Могуће је објаснити још неке принципе компоновања (доминанта, јединство), али не треба нудити потпуна објашњења на примерима из уметности, јер су превише сложена за овај узраст. За ученике је корисније делимично објаснити принципе компоновања на примерима из живота.</p> <p>Организација композиције се и даље учи постепено. Ученици могу прво да креирају једноставну композицију распоређујући на папиру (или у апликативном програму за цртање) правилне (или правилне и неправилне) облике према замишљеној линији – хоризонталној, вертикалној или дијагоналној (елементи се могу распоређивати и другачије, али није пожељно ширити садржаје). Затим се постепено задају сложенији задаци који омогућавају да ученик</p>	
--	--	--	--	--

			<p>размишља и да сам планира распоред елемената којим би ефикасно изразио своју замисао.</p> <p>Напредним и заинтересованим ученицима/одељењу наставник може да понуди и друга објашњења. На пример, када посматрамо неки предео у даљини, видимо линију хоризонта која раздваја небо и земљу. Та линија је привид, али је ученици означавају на својим цртежима и сликама. Наставник може да говори о предњем и задњем плану (или предњем, средњем и задњем плану). Облици који се приказују у задњем плану су најмањи, јер их тако видимо у природи и окружењу. Даље објашњавање теоријских садржаја није пожељно, важније је да ученици развијају опажање.</p> <p>До краја разреда ученици треба да испробају традиционалне технике које нису користили у претходним разредима. И даље се користе материјали за рециклажу (материјал за рециклажу се не купује само да би се користио на часовима Ликовне културе). Ученицима је потребно указати на озбиљно загађење планете пластиком и</p>	
--	--	--	--	--

			<p>упутити их да избегавају производе у амбалажи која се тешко разграђује и рециклира.</p> <p>Задаци обједињују активности ученика: развијање креативних идеја, организацију композиције и истраживање изражајних могућности материјала и техника.</p> <p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p> <p>Предлози који се односе на хералдику и пиктограме остварују се на интегрисаним часовима предмета Ликовна култура и Природа и друштво. Ученицима је потребно кратко објаснити значење и порекло симбола на грбу Србије. Потребно је да науче да читају знаке упозорења (општа опасност, високи напон, отров, опасност од пожара, клизав терен, ломљиво...), забране (забрањено фотографисање, забрањен прилаз, забрањено коришћење мобилних телефона, забрањено увођење кућних љубимаца...) и обавештења (школа, излаз, место у превозу резервисано за инвалиде или труднице, стаза за бицикле, дечје игралиште...).</p> <p>Предлози који се односе на споразумевање сликом (у најширем</p>	
--	--	--	--	--

			<p>значању) не везују се за теоријске садржаје, већ за изражавање (емоција, маште, позитивних порука, доживљаја...). Важно је да ученици разумеју да се сликом могу саопштити различите информације, исто као и текстом. Наставник у току године поставља разноврсне захтеве. На пример, може да тражи од ученика да прикажу у раду шта знају о свакодневном животу у Средњем веку, шта мисле о брзој храни, како доживљавају пролеће, како би себе представили вршњацима са другог континента...</p> <p>НАСЛЕЂЕ</p> <p>Предлози који се односе на споменике природе и споменике културе у нашој земљи остварују се на интегрисаним часовима Ликовне културе и Природе и друштва. Ови часови могу да се допуне прављењем плаката или дигиталне збирке фотографија најлепших предела у земљи и најзначајнијих споменика. Уколико се прави дигитална збирка, ученици могу да претражују интернет на часу, према смерницама које даје наставник или код куће, у присуству одраслих. Такође, наставник може сам да чита</p>	
--	--	--	--	--

			<p>фотографије са интернета и да заједно са ученицима направи ужи избор.</p> <p>Уметничка дела имају функцију илустровања појмова који се објашњавају, а користе се и као подстицај (мотивација) за стваралачки рад. Међутим, потребно је и да ученици сазнају нешто више о одабраним уметницима (када су живели, како су изгледали, по чему су познати, где се чувају њихова најпознатија дела...). Наставник прави избор уметника и уметничких дела руководећи се значајем уметника/дела и садржајем дела који одговара узрасту ученика.</p> <p>СЦЕНА</p> <p>Наставник једноставно објашњава појмове, иако објашњења неће бити потпуна. <i>Сцена</i> је простор где се одржавају представе, концерти, снимају филмови и ТВ програм (емисије, серије, рекламе, музички спотови...). <i>Сценографија</i> је дизајн сцене. <i>Сценограф</i> је уметник који смишља изглед сцене. Сцена може да се постави на отвореном или у затвореном простору (наставник може да разговара са ученицима о томе како се бирају локације, шта</p>	
--	--	--	--	--

			<p>може да буде важно за постављање сцене на отвореном). Ученици треба да добију елементарне информације о фазама рада. Сценограф прво сарађује са режисером и упознаје се са делом које се изводи. Затим израђује нацрте за сцену и сарађује са дизајнером светла, костимографом, мултимедијалним уметницима, тимовима који израђују кулисе, реквизите, маске, перике, шминку... Најважније што ученици треба да сазнају је да се сценографија креира тимски, да је за рад неопходно знање о елементима композиције и компоновању, да често нема довољно средстава да се сцена обликује како је замишљено. Тада је неопходно да чланови тима/тимова испоље креативност и да обликују сцену користећи материјале који су им доступни, да заједно осмисле како ће направити неки елемент сцене или специјални ефекат. Специјални ефекти могу бити механички (на пример, вештачки дим, магла, снег...) и креирани дигиталном технологијом. Практични рад се планира као пројекат или радионица. Циљ учења је развијање креативних идеја и вештине сарадње.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <ul style="list-style-type: none"> — однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...); — однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...); — однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман 	
--	--	--	---	--

			<p>је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...);</p> <p>— разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...);</p> <p>— повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...);</p> <p>— оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...);</p> <p>— организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...);</p> <p>— вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...);</p> <p>— употреба техника и средстава</p>	
--	--	--	---	--

			<p>(бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму)...</p> <p>Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка.</p> <p>Самопроцена радова је вербална и писана. Најефикаснија је метода 3, 2, 1. Ученик сам припрема листић на коме уписује име, презиме, датум и назив рада. Затим кратко наводи: 3 ствари које сам научио на часу, 2 примера која илуструју то што сам научио, 1 ствар која ми није јасна или питање које бих поставио. Када се разговара о ликовним делима ученик пише: 3 речи којима бих описао дело, 2 ствари које ми се највише допадају на делу, 1 ствар коју не разумем. Када се разговара о уметнику: 3 ствари због којих је уметник значајан, 2 дела која ми се највише свиђају, 1 питање које бих поставио уметнику. Када се ученик ликовно изражава: 3 ствари о којима сам размишљао током рада, 2 ствари које ми се свиђају на мом раду, 1 ствар коју бих променио. Или: 3 речи којима бих описао свој рад, 2 разлога због којих је мој рад оригиналан, 1 ствар коју бих урадио</p>	
--	--	--	--	--

			<p>другачије. Важно је да ученик не наводи више од једне нејасноће или грешке, ни у случају када му ништа није јасно или сматра да је рад упропашћен. Издвајање само једне нејасноће или грешке постепено оспособљава ученика да идентификује најважнији пропуст и да се фокусира на његово уклањање или да дође до бољих идеја. Ученике је потребно навикавати да листиће попуњавају брзо. Понекад је најважније оно чега се првог сете. Наставник може да прилагођава методу у складу са типом активности/ задатка или да осмисли другачије чек-листе.</p>	
--	--	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Обавезна настава	Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	
Предмет:	МУЗИЧКА КУЛТУРА			
Разред:	4. разред (1 ЧАС НЕДЕЉНО, 36 ЧАСОВА ГОДИШЊЕ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.</p>	<p style="text-align: center;">СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу; – пева и свира по слуху и са нотног текста песме 	<p style="text-align: center;">УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p style="text-align: center;">УВОДНИ ДЕО</p> <p>Природа саме музике, па и предмета Музичка култура указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене програмом наставе и учења. Нагласак у свакој од области је на развоју способности код ученика да комуницирају са другима кроз слушање, извођење и стварање</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Слушање музике: 15 часова • Музичко стваралаштво: 8 часова • Извођење музике: 13 часова

	<p>Музика и здравље.</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка.</p> <p>Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономатопеје и илустрације на краћи литерарни текст (учење у контексту).</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе.</p> <p>Креирање мелодије на одабрани текст.</p> <p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Музичке игре (дидактичке).</p> <p>Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху.</p> <p>Певање и свирање песама из нотног текста.</p> <p>Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на</p>	<p>различитог садржаја и расположења;</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама. 	<p>музике као и способности да изражавају своје мисли и осећања кроз музику.</p> <p>Инсистирање на развоју критичко-аналитичког мишљења има за циљ да помогне ученицима да превазиђу површно расуђивање и да развију лично гледиште (засновано на адекватним информацијама) као и да науче како да артикулишу своје креативне и уметничке изборе. Ученицима треба дати могућност да буду инвентивни и маштовити у свом размишљању, а не само да пронађу тачан одговор.</p> <p>Учење о музичкој уметности не може се посматрати само као учење музичке писмености и извођење музичких композиција. Учење, поред нужне концентracије на развијању знања и вештина, код ученика, сходно њиховом узрасту и годинама проведеним у</p>	
--	---	---	--	--

	<p>другим инструментима. Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим инструментима и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (<i>Andante. Moderato. Allegro</i>). Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза, нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму ce^1-ce^2. Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. <i>Це-дур</i> лествица. Репетиција, прима и секунда волта.</p>		<p>учењу музике, треба да развије његову комплетну личност негујући принципе вршњачког учења, одговорности и лидерства, великодушности и посвећености другима и појединачног доприноса у остваривању заједничких циљева. На овај начин непосредно укључивање ученика у музичке активности има функцију социјалне кохезије и спасавања од друштвене маргинализације.</p> <p>Програм наставе и учења усмерен је на остваривање исхода при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика кроз извођење</p>	
--	--	--	--	--

			<p>музике и музичко стваралаштво.</p> <p>Исходи се достижу музичким, опажајним и сазнајним активности ученика. Музичке активности су говор у ритму, певање, свирање, покрет уз музику, слушање музике и музичко стваралаштво.</p> <p>Препоручени музички садржаји остављају простор за избор других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Да би ученици достигли очекиване исходе, наставник реализује наставу користећи слушање, глас, покрет и музичке инструменте.</p> <p>Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати тимски дух кроз рад у</p>	
--	--	--	---	--

			<p>групама и у одељењу, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају, као и развијању потенцијала за музичко изражавање.</p> <p>Наставни програм омогућава да се, поред наведених композиција за слушање и извођење, могу користити и композиције које нису наведене, односно, наставник има могућност да максимално до 30%, по слободном избору, одабере композиције за слушање и извођење водећи рачуна о примерености наставним садржајима, узрасту ученика, њиховим могућностима и интересовањима, естетским захтевима, исходима и локалитету на коме се</p>	
--	--	--	--	--

			<p>налази школска установа. Однос између понуђених композиција и примера из друге литературе треба да буде најмање 70% у корист понуђених. Из поменутог разлога, у програму наставе и учења се налази већи избор наставног материјала (за слушање и извођење) у односу на годишњи фонд часова предмета Музичка култура.</p> <p><i>Музика у функцији здравља и музички бонтон</i></p> <p>Поред пажљивог избора што квалитетнијих музичких садржаја, ученике треба стално упућивати на неопходност неговања гласовног и слушног апарата. Упозорења да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма, треба да се спроводе у континуитету. Обратити пажњу и на позитиван</p>	
--	--	--	---	--

			<p>ефекат музике, у смислу опуштања, подизања пажње, емоционалних и физичких одговора, когнитивне стимулације и развијања меморије.</p> <p>Од велике важности је да се ученици упознају са правилима понашања (музичким бонтоном) при слушању и извођењу музике. Важно је обезбедити тишину и пажњу у току слушања музике и упутити их када треба извођаче да поздраве аплаузом. Овај модел понашања ученици треба да примене на концертима и различитим музичким приредбама, било да се налазе у активној (као извођачи) или пасивној (као слушаоци) улози.</p> <p>I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Планирање наставе и учења обухвата израду Годишњег плана наставе и</p>	
--	--	--	---	--

			<p>учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и планирање часа, односно припреме за час. <i>Годишњим планом</i> се дефинише број часова по областима/темама, по месецима а у складу са годишњим фондом часова. <i>Оперативни план</i> подразумева одабир и операционализацију исхода на нивоу месеца, дефинисање наставних јединица и осталих важних елемената.</p> <p><i>Припрема за час</i> подразумева дефинисање циља часа, конкретизацију исхода у односу на циљ часа, планирање активности ученика и наставника у односу на исходе, начин провере остварености исхода и избор наставних стратегија, метода и поступака учења (водећи рачуна о предзнању, тј. искуству ученика, које ће ученицима омогућити да савладају знања и вештине</p>	
--	--	--	---	--

			<p>предвиђене дефинисаним исходима).</p> <p>На часу треба да преовлађује активност којом се савладава нови музички садржај и она је увек повезана са другим музичким активностима. Специфичност предмета се огледа у томе да се музичке активности одвијају паралелно или једна музичка активност логично води ка другој. У планирању активности, наставници треба да, имају у виду да су области уско повезане, а да су знања и вештине описане у исходима у свакој области међусобно зависна и комплементарна.</p> <p>У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>II.</p> <p>ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Процес учења базира се на избору најупечатљивијих музичких примера (за слушање или извођење музике), који имају задатак да активирају свесну активност, фокусирају пажњу ученика, иницирају процес мишљења и креирају одговарајући емоционални доживљај.</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Композиције које се слушају својим трајањем и садржајем треба да одговарају опажајним могућностима ученика.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Композиција се први пут <i>увек</i> слуша у целини (демонстративно слушање), са унапред постављеним задатком за слушање музике – уочавање извођачког медија: инструментално или вокално (соло, групно) или оркестарско музицирање. Свако следеће слушање (три до четири пута) је фрагментарно, у оквиру кога се издвајају упечатљиве целине и анализирају носећи елементи музичког дела – у случају литерарног садржаја (текстуална анализа), понављања, мелодија, темпо, ритам (аналитичко слушање). Повезујући постепено елементе музичког дела са карактером самог дела, ученик се развија у смеру активног слушања музике, а квалитетном комуникацијом између наставника и ученика долази до постепеног утицаја на развој естетске</p>	
--	--	--	---	--

			<p>осетљивости, музичког укуса и интересовања и припремају се услови за развијање естетског процењивања. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела.</p> <p><i>Музика у служби других медија</i> (примењена музика – по избору)</p> <p>Улога музике је важна у подвлачењу драмске радње. Изражајна музичка средства (динамика, темпо, агогика, мелодијска и ритмичка кретања) су важан чинилац тумачења драмске радње и карактерних особина главних актера. Потребно је код ученика развијати способност уочавања међусобне условљености музике и покретне слике.</p> <p>ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ</p> <p>Химне</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Државна химна Светосавска химна Школска химна</p> <p>Народне песме и традиционалне дечје игре <i>Ој, девојко, душо моја</i> <i>Ој, јабуко тедена!</i> <i>Дођи, Миле, у наш крај</i> <i>Маглица се пољем повијала</i> <i>Чобан тера овчице</i> <i>Лападу</i> (дечје игра из Финске) <i>Тита, тита лобода</i> (традиционална народна дечја игра) <i>Пљескалица</i> (традиционална народна дечја игра)</p> <p>Песме домаћих и страних аутора Александар Кораћ, <i>Дете није дете</i> Драгана Михајловић Бокан, <i>Протестна песма</i> Хор Колибри, <i>Десет љутих гусара</i> Хор Колибри, <i>Бора из суседног шора</i> Група аутора (Влада Алексић, Љуба Нинковић,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Милорад Мандић), <i>С' оне стране дуге</i> Владимир Шаински, <i>Крокодил Гена</i> Војин Комадина, <i>Незгода</i> Војин Комадина, <i>Опера</i> <i>Мачкин дом</i> Микан Обрадовић, <i>Добро вече, комшинице</i> Никола Греговић, <i>Моја бака</i> Антон Погачар, <i>Крушка</i> Јапанска дечја песма, <i>Шушти, шушти бамбусов лист</i></p> <p>Страни композитори Јохан Себастијан Бах, <i>Арија</i> Фредерик Шопен, <i>Полонеза А-дур</i> Фредерик Шопен, <i>Валцер а-мол</i> Сен Санс, <i>Карневал животиња (Пијанисти. Кукавица. Дугоухе личности. Финале)</i> Петар Иљич Чајковски, <i>Годишња доба</i> Сергеј Рахмањинов, <i>Италијанска полка</i> Сергеј Прокофјев, <i>Пећа и</i></p>	
--	--	--	---	--

			<p>вук Јохан Штраус, <i>Трич трач полка</i> Јохан Штраус, <i>Радецки марш</i> Јохан Штраус, <i>На лепом, плавом Дунаву</i> Николо Паганини, <i>Капричо бр. 9</i> Андре Гретри, <i>Магарац и кукавица</i> Лирој Андерсон, <i>Санкање</i></p> <p>Примењена музика Никола Херцигоња, <i>Шапутање</i>, https://www.youtube.com/watch?v=5q1LS5Zbzrs Петар Иљич Чајковски, <i>балет Лабудово језеро, Игра малих лабудова</i>, https://www.youtube.com/watch?v=Xd2nTXsivHs Петар Иљич Чајковски, <i>балет Крцко Орашчић, Игра шећерне виле</i>, https://www.youtube.com/watch?v=mQqbnMSm2aQ&t=4s и https://www.youtube.com/watch?v=qC3Z1V0ppAc https://www.youtube.com/wa</p>
--	--	--	--

			<p>tch?v=4t0jDUQ2aJ4 Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Француска песма</i>, https://www.youtube.com/watch?v=TXhazjvazRs Жорж Бизе, <i>Кармен свита</i>, <i>Цигански плес</i> https://www.youtube.com/watch?v=eA7Y5bWVDzI Ђоакино Росини, <i>опера</i> <i>Севилски берберин</i>, <i>Арија</i> <i>Фигара</i>, https://www.youtube.com/watch?v=mP5bXCVxSp0 Жорж Бизе, <i>опера Кармен</i>, <i>Мари уличних дечака</i> https://www.youtube.com/watch?v=JctVMYvH9KY Пол Дика, <i>Чаробњаков</i> <i>ученик</i>, https://www.youtube.com/watch?v=cqyVZK5yN1E Јохан Штраус, <i>На лепом</i>, <i>плавом Дунаву</i>, https://www.youtube.com/watch?v=F7fj1BtJf8 Камиј Сен-Санс, <i>Карневал</i> <i>животиња - Фосили</i>, https://www.youtube.com/watch?v=Hlec1tmddHI Хенри Манцини, <i>Пинк</i> <i>пантер...</i> (бумвекери),</p>	
--	--	--	---	--

			<p>https://www.youtube.com/watch?v=cG0jprCQ6Ak Дон Вилијамс, <i>филм Хари Потер, Дијагонална улица,</i> https://www.youtube.com/watch?v=z-WEzhyc3DY Мапет шоу, <i>На лепом, плавом Дунаву,</i> https://www.youtube.com/watch?v=jd8nfEdo59I Елтон Дон, Краљ лавова, <i>Круг живота,</i> https://www.youtube.com/watch?v=8zLx_JtcQVI Кристијан Коскинен, <i>филм Мавка, Шумска песма,</i> https://www.youtube.com/watch?v=effkoBQqm7g</p> <p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p>Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Извођењем музике активира се велики број когнитивних радњи, развија се дугорочно памћење и fine моторичке радње. Посебна пажња усмерена је на тактирање.</p>
--	--	--	---

			<p>Тактирање двочетвртинског такта треба да проистекне из имитирања покрета доле-горе, трочетвртинског доле-десно-горе (ако се тактира десном руком) итд. Нагласити ученицима да покрети не смеју бити прешироки и да се рука не диже изнад главе и сл.</p> <p>Певање</p> <p>У раду са ученицима, наставник треба да обрати пажњу на став тела, правилно дисање и мимику лица. Треба инсистирати на интонативној и ритмичкој усклађености, добром фразирању и одговарајућој динамици. Важно је увек обратити пажњу на дикцију и разумевање садржаја.</p> <p>Уз певање песама ученици могу да се изражавају и једноставнијим кореографијма.</p> <p>Избор песме треба да буде примерен узрасту</p>	
--	--	--	---	--

			<p>ученика и њиховим интересовањима (тематика, ритмичка конструкција, форма, артикулација мелодијских скокова, садржај, мелодија и ритам). Вежбе правилног дисања и говорне артикулације треба да претходе обнављању познатих песама, које су опет садржајно и/или музички сличне оној коју ће учити.</p> <p>Песме се обрађују у тонском опсегу од <i>ха</i> до <i>це</i>². Це-дур лествицу обрадити након поставке свих тонских висина. Током обраде Це-дур лествице наставну активност усмеравати на уочавање звучности тонског рода и на поступан тонски низ који преовлада у лествици (инструктивни пример песме <i>До, нам жели добар дан</i>). Појмове ступањ, степен и полустепен усвојити обрадом песама/инструктивних примера.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Свирање</p> <p>Свирање се реализује на дечјим и алтернативним инструментима. Избор инструмената зависи од музичког садржаја.</p> <p>Примери ритмичке и мелодијске пратње могу бити:</p> <ul style="list-style-type: none"> – извођење једноставнијих ритмичких аранжмана; – извођење дводелне, троделне и четворделне мере; – свирање једноставних мелодијских аранжмана у дводелном, троделном и четворделом такту. <p>Једноставне композиције, дечје песме и</p>	
--	--	--	---	--

			<p>моделу за певање могу се користити и као примери за свирање. У извођењу инструменталних аранжмана ученике делити у две или три групе.</p> <p>ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ</p> <p>Химне</p> <p><i>Државна химна</i> <i>Светосавска химна</i> <i>Школска химна</i></p> <p>Народне песме и традиционалне дечје игре (уз певање)</p> <p><i>Кад се Ђира оженио</i> <i>Лепо ти је рано уранити</i> <i>Чобан тера овчице</i> <i>Банаћанско коло</i> <i>Пљескалица</i> <i>Тита, тита, лобода</i> <i>Ајд` на рогаљ, момче</i> <i>Лепо ти је рано уранити</i> <i>У ливади под јасеном</i> <i>Поранила девојчица</i></p> <p>Дечје песме <i>Фрањо Лучић, Полустепен</i></p>	
--	--	--	---	--

			<p> <i>А. Власак, Лествица</i> <i>Никола Херцигоња, Мали</i> <i>ђачки валцер</i> <i>Војислав Илић, Певајмо</i> <i>Срђан Барић, Срећна Нова</i> <i>година</i> <i>Арсен Дедић, Кад би сви</i> <i>људи на свету</i> <i>Божидар Станчић, Данас</i> <i>Врапчићи, Ти и ја</i> <i>Песма из Енглеске, На</i> <i>слово</i> <i>Моцарт, Блистај, блистај</i> <i>Карл Орф, Композиција за</i> <i>два металофона</i> <i>В. Вукадиновић, Сладолед</i> <i>Ричард Роцерс,</i> <i>Солмизација (песма из</i> <i>филма "Моје песме, моји</i> <i>снови")</i> <i>Војкан Борисављевић,</i> <i>Мени су просто сипали</i> <i>знање</i> <i>Хор Колибри, Тамбурица 5</i> <i>и Бора Дугић, На леду</i> <i>Хор Колибри, Бака и они</i> <i>други</i> <i>Непознати аутор, Завичају</i> <i>мој</i> <i>Бранко Милићевић, Ласте</i> <i>Бранко Милићевић, Добар</i> <i>друг ти вреди више</i> </p>	
--	--	--	---	--

			<p>Божидар Станчић, <i>Полазак у школу</i> Војкан Борисављевић <i>Генерале, сило љута</i> Милоје Милојевић, <i>На ливади зеленој</i></p> <p>Музичке игре Миодраг Илић Бели, <i>Шта да раде дланови</i> <i>Веселјак</i> (бројалица) <i>Пошла кока на пазар</i> (бројалица) <i>Бим бам</i> (тапшалица) https://www.youtube.com/watch?v=DScgmrHv6wg Маријана Симић, <i>Седам</i> (тапшалица) https://www.youtube.com/watch?v=5y0sVCmMX0k <i>Форте, пиано</i> https://www.youtube.com/watch?v=IUYEvCly8Fo</p> <p>Свирање на дечјим инструментима Народна из Србије, <i>На крај села жути кућа</i> Народна из Србије, <i>У Милице</i> Македонска народна песма, <i>Дафина</i></p>	
--	--	--	---	--

			<p>Народна из Србије, <i>Веселјак</i> Народна из Србије, <i>Пошла кока на пазар</i> В. Вукадиновић,, <i>Сладолед</i></p> <p>СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Дечје музичко стваралаштво подстиче музичку машту, утиче на развој стваралачког мишљења, продубљује интересовања и тако доприноси квалитетнијем остваривању позитивних исхода наставе.</p> <p>Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> – осмишљавање једноставне кореографије; – израду дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала; – стварање једноставне ритмичке и мелодијске 	
--	--	--	--	--

			<p>пратње;</p> <ul style="list-style-type: none"> – музичке импровизације; – музичка питања и одговоре; – музичку допуњалку; – компоновање мелодије на задати текст; – одабир познатог музичког садржаја у односу на литерарни. <p>Сви видови музичког стваралаштва реализују се искључиво по слуху, без записивања.</p> <p>Пројектна настава се остварује реализацијом пројекта и тимским радом ученика. Тема пројекта се састоји од подтема које ученици могу да реализују у тиму, тандему или појединачно.</p> <p>III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	
--	--	--	--	--

			<p>На часовима музичке културе најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка тумачењу. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.</p>	
--	--	--	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ			
Разред:	4. разред (3 ЧАСА НЕДЕЉНО, 108 ЧАСОВА ГОДИШЊЕ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
<p>Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.</p>	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и</p>	<ul style="list-style-type: none"> • примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); • правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; • комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; • одржава равнотежу у различитим кретањима; • правилно држи тело; • самостално коригује неправилно држање; • правилно подиже, носи и спушта терет; • изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; • изведе дејчи и народни плес; • користи терминологију вежбања; 	<p>УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p>Концепција Физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству наставних, ваннаставних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода овог васпитно-образовног подручја које се састоји из три предметне области:</p> <ul style="list-style-type: none"> • физичке способности, • моторичке вештине, и • физичка и здравствена култура. <p>Већина исхода у програму је развојног карактера и протежу се кроз цео први циклус основног образовања и васпитања и узима се у обзир узраст ученика и сензитивни периоди развоја физичких способности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ: 6 часова • МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ <ul style="list-style-type: none"> ◦ Атлетика: 28 часова ◦ Спортска гимнастика: 28 часова ◦ Основе тимских, спортских и елементарних игара: 14 часова ◦ Плес и ритмика: 4 часа

	<p>моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности</p> <p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ</p> <p>Атлетика Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој.</p> <p>Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе са</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поштује правила понашања на вежбаљима; • поштује мере безбедности током вежбања; • одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; • поштује и примени правила игре; • навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; • прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; • уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; • прати промене у сопственој тежини и висини; • сагледа резултате физичких способности; • препозна здравствено стање када не треба да вежба; • примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; • уредно одржава простор у коме живи и борави; • увиди значај правилне исхране за вежбање; • повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; 	<p>Програм четвртог разреда базиран је на континуираном развијању знања, вештина, ставова и вредности.</p> <p>ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА</p> <p>А. Часови физичког и здравственог васпитања Б. Слободне активности В. Недеља школског спорта Г. Активности у природи (крос, спортски дан, излети, зимовање, летовање ...) Д. Школски такмичења Ђ. Корективно-педагошки рад и допунска настава</p> <p>А. Часови физичког и здравственог васпитања</p> <p>Наставне области:</p> <p>1. ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ</p> <p>На свим часовима као и у другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • развијање физичких способности које се континуирано реализује у припремној фази часа (део главне фазе часа користи се за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој; методе и облици рада 	
--	--	--	---	--

	<p>променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. Проширени садржаји Вежбе на тлу: – летећи колут из места. – састав.</p> <p>Основе тимских, спортских и елементарних игара Мини–рукомет. Футсал – „мали фудбал“. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке. Јацент.</p> <p>Плес и ритмика Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази.</p> <p>Пливање</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препозна лепоту покрета и кретања; • користи научена вежбања у рекреацији породице; • правилно реагује у случају повреде у школи; • вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; • учествује у предлагању садржаја и начина рада. 	<p>бирају се у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад);</p> <ul style="list-style-type: none"> • подстицање ученика на самостално вежбање; • правилно држања тела. <p>Програм развоја физичких способности је саставни део годишњег плана рада наставника.</p> <p>Праћење, вредновање и евидентирање физичких способности ученика спроводи се на основу Приручника за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2016).</p> <p>2. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ</p> <p>Учење моторичких вештина остварује се кроз различите активности применом основних дидактичко-методичких приципа и метода рада неопходних за достизање постављених исхода.</p> <p>Моторичке вештине треба да омогуће ученицима сналажење у свакодневним и специфичним животним ситуацијама у којима се очекује њихова примена.</p> <p>Ученицима који имају потешкоће са одређеним моторичким вештинама, задају се вежбања слична али лакша од</p>	
--	--	--	--	--

	<p>Основна обука пливања. Скок на ноге.</p> <p style="text-align: center;">Полигони</p> <p>Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p> <p style="text-align: center;">Култура вежбања и играња</p> <p>Основна правила вежбања. Основна правила мини- -рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизиата неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз, толеранција).</p>		<p>предвиђених, или предвежбе. Ученицима који имају потешкоће да достигну предвиђени исход, оставља се могућност да исти достигну у наредном периоду. У раду са напреднијим ученицима могу се користити додатни садржаји у складу са њиховим способностима. Кроз процес остваривања програма неопходно је пратити способности ученика за различите физичке активности. Усавршавање моторичких вештина је континуирани процес без обзира на садржаје програма (техника ходања, трчања, примена научене игре итд). Пре учења нових моторичких вештина у четвртом, неопходно је поновити развијене моторичке вештине из претходних разреда.</p> <p style="text-align: center;">3. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>Ова наставна област реализује се кроз све организационе облике рада, наставне области и теме уз практичан рад. Достизањем исхода ове наставне области, ученици развијају знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту и здрављу. Основне информације о</p>	
--	--	--	---	--

	<p>Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време.</p> <p>Здравствено васпитање</p> <p>Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање. Исхрана и вежбање. Значај лекарских прегледа за вежбање. Поступање у случају повреде (обавестити наставника и др.).</p>		<p>вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу.</p> <p>Ова наставна област обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању и здрављу. развијање и неговање другарства. препознавање негативних – неприхватљивих облика понашања у игри и др.</p> <p>Поред наведеног у овој области потребно је радити и на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности), формирању правилног односа према различитостима, чувању личне и школске имовине, неговању друштвених вредности итд.</p> <p>I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>Дефинисани исходи су важан део и незаобилазан елемент процеса планирања наставе и учења.</p> <p>Дефинисани исходи представљају резултат учења на крају сваког разреда, па је при планирању рада потребно одредити временску динамику у односу на остваривање одређених исхода током школске године.</p> <p>Неопходно је посебну пажњу обратити на исходе које није могуће достићи током једног или више часова, већ је у ту сврху потребно реализовати различите активности током године.</p>	
--	---	--	---	--

			<p>Предмет се реализује кроз 108 часова практичне наставе. Број часова датих наставних тема планира се на основу процене наставника, материјално-техничких и просторних услова. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови.</p> <p>II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p> <p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ</p> <p>При планирању вежбања у припремној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући метод), прилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима треба примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати</p>	
--	--	--	---	--

			<p>одговарајућу терминологију вежбања. Време извођења вежби и број понављања, задају се групама ученика или поједницима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимализацији интензитета рада. Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.</p> <p>1. Развој снаге:</p> <ul style="list-style-type: none"> • без реквизита и са реквизитима, • на справама и уз помоћ справа. <p>2. Развој покретљивости:</p> <ul style="list-style-type: none"> • без реквизита и са реквизитима, • уз коришћење справа, <p>3. Развој издржљивости:</p> <ul style="list-style-type: none"> • трчање и спортске игре (мини-рукомет, фудсал, мини-кошарка), • елементарне игре, • вежбање уз музику, • плес. <p>4. Развој координације:</p> <ul style="list-style-type: none"> - извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима. - развој координације применом садржаја из атлетике, гимнастике и спортских игара. <p>5. Развој брзине и експлозивне снаге:</p> <ul style="list-style-type: none"> • трчање са убрзањем, • штафетне игре, • примена елемената спортских игара. 	
--	--	--	---	--

			<p>Вежбе је неопходно изводити максималним брзином из различитих почетних положаја на одређени знак – старт из различитих положаја. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање.</p> <p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ</p> <p>1. Атлетика</p> <p>Поновити различите варијанте ходања и трчања из претходних разреда. Трчање уз правилно постављање стопала и правилан рад руку, са подизањем колена, трчање преко препрека, трчање са променом ритма, трчање са променом правца и смера, брзо трчање са стартом из различитих почетних положаја, одељенско такмичење трчање на 60 m, елементарне игре са трчањем. Спринтерско трчање: вежбе технике трчања (ниски скип, високи скип, бацавање потколенице, итд), ниски старт и фазе трчања. Истрајно трчање: вежбе технике кроз континуирано трчање.</p> <p>Скок удаљ - основни елементи згрчне технике.</p> <p>Бацање лоптице удаљ: усвајање вежбе у целини.</p> <p>Техника бацања „вортекса”.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Скок увис прекорачном техником. Обучавање технике врши се у целини, а по потреби рашчлањивањем на фазе. Одељењско такмичење у тробоју – бацање лоптице на резултат (мерење дужине бацања), трчање 60 m, скок увис на резултат (мерење висине прескока).</p> <p>2. Спортска гимнастика</p> <p>Основни садржаји</p> <p>1. Вежбе на тлу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • колут напред из упора стојећег опружених ногу, • колут напред преко препреке, • два повезана колута назад, • став на лопатицама – „свећа” – опружање и издржај • мост из лежања на леђима, • вага претклоном и заножењем, • став на шакама, • припремне вежбе за предмет упором странце „звезда”, • комбинације две и више савладаних вежби, • састав од научених елемената. <p>Проширени садржаји</p> <p>Пример састава: Из става спетног истовремено заручити обема рукама и предножити</p>	
--	--	--	---	--

			<p>левом ногом; враћање у почетни став; истовремено предручити обема и заножити десном; враћање у почетни став; истовремено одручити обема и вага; усправ; колут напред до чучња; кроз поваљку назад до свеће; поврат назад до чучња; усправ. чеони круг са скоком за 900 или 1800.</p> <p>Летећи колут из места. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.</p> <p>2. Прескок - специфичне припремне вежбе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • суножни одскок и доскок на повишену површину, • на одскочној дасци (држећи се за руке помагача) узастопни суножни скокови, • са неколико корака залета једноножни одскок испред даске, доскок суножно на даску, одскок, фаза лета и доскок, • упором о козлић неколико узастопних одскока са подизањем кукова (суножно и са разножењем, доскок на даску суножно уз помоћ испред и иза справе), • прескок разношка (козлић висина 110 cm). <p>3. Вежбе у вису и упору и променама висова и упора (одређене вежбе се могу</p>	
--	--	--	--	--

			<p>реализовати и на другим погодним справама, уколико су безбедне).</p> <ul style="list-style-type: none"> • вратило или двовисински разбој – прилагодити висину: наскок у вис предњи, померања улево и удесно. њихање у вису, • наскок у упор предњи на различитим справама. померања у упору, • дочелно вратило или нижа притка разбоја: узмак корацама уз косу површину или замахом са повишене површине до упора предњег активног, • паралелни разбој: упор, њих, предњихом упор разножно пред рукама, • дохватни кругови, вратило или притка разбоја: суножним одривом вис узнето (кроз згиб – уз помоћ), спуст напред до суножног става (кроз згиб, уз помоћ). <p>4. Вежбе равнотеже: шведска клупа и ниска греда</p> <ul style="list-style-type: none"> • лицем према клупи – греди бочно: залет и одразом једне ноге наскок у став на другој ноzi, слободном заножити, • различити начини ходања: у успону, са згрченим предножењем, са заножењем, са одножењем, са високим предножењем, различити начини ходања уназад, 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • суножни скок и доскок на место одскока, • издржаји на једној нози са различитим положајима слободне ноге, • окрети на греди усправно, у чучњу за 900 и 1800, • саскок згрчено, • са шведског сандука кораком на високу греду, различита ходања у складу са способностима ученика. <p>саскок пруженим телом на високо наслане струњаче (уз надзор и помоћ наставника).</p> <p>3. Основе тимских и спортских игара</p> <p>3.1. Мини–рукомет</p> <p>– Додавање лопте једном руком у месту и кретању.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хватање лопте обема рукама у висини груди у месту и кретању. • Вођење лопте левом и десном руком (у месту и кретању). • Шутирање из места и кретања – бочни и чеони шут. • Шутирање из скока. • Тактика – игра „човек на човека”. <p>3.2. Футсал – „мали фудбал”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Додавање лопте у месту различитим деловима стопала. • Примање лопте унутрашњим делом стопала. • Додавање и примање лопте у кретању (дупли пас). 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Шут различитим деловима стопала. • Игра на два гола. <p>3.3. Кошарка – мини-кошарка</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вођење лопте једном и другом руком месту и кретању. • Хватање и додавање лопте на различите начине у месту и кретању. • Шут на кош. • Двокорак. • Игра на један кош. • Мини-кошарка – игра на два коша. <p>3.4. Одбојка</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одбијање лопте прстима и чекићем. • Доњи (школски) сервис са мање удаљености. • Игра са упрошћеним правилима. <p>3.5. Јацент</p> <ul style="list-style-type: none"> • Игра са упрошћеним правилима. <p>4. Плес и ритмика – Вежбе са вијачом Њихање вијачом у бочној равни (једном и другом руком, обема рукама) напред-назад, кружење, отворити вијачу у предручењу, два суножна поскока са међупоскоком, два суножна поскока без међупоскока са окретањем вијаче напред, а затим четири поскока са ноге на ногу. Поновити вежбе са окретањем вијаче уназад.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>– Вежбе са лоптом</p> <p>Кружење са лоптом у чеоној и бочној равни обема рукама и једном руком. из одручења зибом почучњем, прехват лопте у предручењу и зибом почучњем до одручења (лопта у другој руци).</p> <p>Бацање и хватање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у задатом ритму у месту и кретању, • са почучњем, • са окретом за 1800. <p>– Народно коло „Моравац”.</p> <p>– Народно коло из краја у коме се школа налази.</p> <p>5. Пливање</p> <p>Наставну тему Пливање реализују школе које за то имају услове у школи или објектима ван ње.</p> <p>– Правила понашања на пливалишту.</p> <p>– Вежбе прилагођавања на водену средину (квашење делова тела).</p> <p>– Вежбе дисања.</p> <p>– Вежбе плутања (на леђима, стомаку и згрчено).</p> <p>– Вежбе клизања (на стомаку и леђима).</p> <p>– Рад ногама у води (краул и леђно).</p> <p>– Рад рукама (краул и леђно са даском).</p> <p>– Скок на ноге.</p> <p>– Пливање у складу са могућностима ученика.</p> <p>– Игре у води.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>6. Полигони</p> <p>Полигони се примењују након неколико обрађених тематских целина (наставних тема или области) и састављају се од усвојених вежби у складу са са условима за извођење наставе.</p> <p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме Култура вежбања и играња и Здравствено васпитање.</p> <p>Култура вежбања и играња</p> <p>У раду са ученицима постепено уводити терминологију вежбања и упознати их са утицајем примењених вежби на организам. Упознати ученике са основним правилима мини-рукомета, кошарке, мини-кошарке, фудсала и одбојке.</p> <p>Подсетити ученике на правила понашања која важе у просторима за физичко вежбање, како у школи, тако и ван ње. Истицати неопходност поштовања правила понашања током игре и вежбања.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Развијање свести о потреби чувања својих и туђих ствари, справа и реквизита које се користе.</p> <p>Упућивати ученике да информишу родитеље о вежбању током наставних и ваннаставних активности.</p> <p>Указивати на значај вежбања и подстицати ученике на вежбање у слободно време.</p> <p>Навикавати ученике да приликом игре или такмичења уважавају све учеснике у игри, њихова постигнућа и међусобне разлике.</p> <p>Здравствено васпитање</p> <p>На начин прилагођен ученику објаснити повезаност интензитета вежбања и вредности пулса. Мерити пулс на вратној артерији. Објаснити значај правилног дисања при вежбању, као и утицај вежбања на правилан развој кардиореспираторног система.</p> <p>Проширити ученичка знања из претходних разреда о правилној исхрани и вежбању.</p> <p>Редовна провера здравља и вежбање.</p> <p>Препознавање основних врста повреда (посекотина, одеротина, ударац...) и указивање на важност правовременог обавештавања наставника, родитеља и других одраслих у случају повреде.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Дидактичко-методички елементи</p> <p>Основне карактеристике реализације наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • јасноћа наставног процеса; • оптимално коришћење расположивог простора, справа и реквизита; • избор рационалних облика и метода рада; • избор вежби усклађен са програмским садржајима и исходима; • функционална повезаност делова часа – унутар једног и више узастопних часова одређене наставне теме. <p>При избору облика рада узимају се у обзир просторни услови, број ученика на часу, опремљеност справама и реквизитима и планирана динамика рада.</p> <p>Избор дидактичких облика рада треба да буде у функцији ефикасне организације и интензификације часа, у циљу достизања постављених исхода.</p> <p>У настави треба да преовладавају игре и садржаји који захтевају прецизност извођења. Свим вежбањима претходе тачна упутства наставника и приказ вежби. Наставник прати рад ученика, указује на грешке и исправља их.</p> <p>III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	
--	--	--	---	--

			<p>У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе физичког и здравственог васпитања, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у Физичком и здравственом васпитању који обухвата: <ul style="list-style-type: none"> • вежбање у адекватној спортској опреми; • активно учествовање на часовима Физичког и здравственог васпитања; • вежбање и играње у слободно време; • приказ два комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), без реквизита; • постигнућа у моторичким вештинама; • индивидуални напредак ученика. <p>Индивидуални напредак сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом вредновања (оцењивања) узима се у обзир његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Код ученика ослобођених од практичног дела наставе прати се и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познавање основних правила елементарних и спортских игара, основних здравствено-хигијенских правила вежбања и здраве исхране; • учешће у ваннаставним активностима. <p>Праћење, вредновање и оцењивање ученика ослобођених од практичног дела наставе, врши се на основу посебног ангажовања у настави.</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање ученика са инвалидитетом врши се на основу њиховог индивидуалног напретка.</p> <p>ВАННАСТАВНЕ И ВАНШКОЛСКЕ АКТИВНОСТИ</p> <p>План и програм ових активности предлаже Одељењско веће четвртог разреда и саставни је део Годишњег плана рада школе и школског програма.</p> <p>Б. Слободне активности</p> <p>Реализују се према интересовању ученика. Сачињава се посебан програм при чему се узимају у обзир материјални и просторни услови рада, узрасне карактеристике и способности ученика.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>В. Недеља школског спорта</p> <p>Ради развоја и практиковања здравог начина живота, схватања важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.</p> <p>Недеља школског спорта обухвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • физичке активности прилагођене узрасту и могућностима ученика; • културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко-спортске радионице...); • ђачке радионице (о здрављу, физичком вежбању, спорту и др...). <p>План и програм Недеље школског спорта сачињава Одељењско веће четвртог разреда заједно са Стручним већем предметних наставника који реализују наставу Физичког и здравственог васпитања у другом циклусу, као и другим Стручним већима (ликовне културе, музичке културе, историје, информатике...) и стручним сарадницима у школи, водећи рачуна да и ученици који су ослобођени од практичног дела наставе Физичког и здравственог васпитања, буду</p>	
--	--	--	--	--

		<p>укључени у организацију ових активности.</p> <p>Г. Активности у природи (излет, крос, зимовање, летовање...)</p> <p>Из фонда радних дана, предвиђених заједничким планом, школа може да организује активности у природи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • излет (пешачење, планинарење и др.); • крос (минимум једном у току школске године); • зимовање – за време зимског распуста (физичке активности на снегу). • летовање – за време летњег распуста (камповање итд.). <p>План и програм ових активности сачињава Одељенско веће четвртог разреда у сарадњи са Стручним већем предметних наставника који реализују наставу Физичког и здравственог васпитања у другом циклусу.</p> <p>Д. Школска тамичења</p> <p>Школа за ученике четвртог разреда организује и спроводи такмичења из минимум једне спортске игре (у складу са програмом), полигона у току школске године, као интегрални део процеса физичког и здравственог васпитања. План такмичења доноси</p>	
--	--	--	--

			<p>Одељењско веће четвртог разреда у сарадњи са Стручним већем наставника Физичког и здравственог васпитања. Ученици могу да учествују и на такмичењима у систему школских спортских такмичења Републике Србије, која су у складу са планом и програмом наставе и учења, као и на такмичењима од интереса за локалну заједницу.</p> <p>Ђ. Корективно-педагошки рад и допунска настава</p> <p>Ове активности организују се са ученицима који имају:</p> <ul style="list-style-type: none"> • потешкоће у остваривању исхода; • смањене физичке способности; • лоше држање тела; • здравствене потешкоће које онемогућавају редовно похађање наставе. <p>За ученике који имају потешкоће у савладавању градива и ученике са смањеним физичким способностима организује се допунска настава која подразумева савладавање оних програмских садржаја које ученици нису успели да савладају на редовној настави, као и развијање њихових физичких способности.</p> <p>Рад са ученицима који имају лоше држање тела подразумева:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочавање постуралних поремећаја код ученика; 	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • саветовање ученика и родитеља; • организовање додатног превентивног вежбања у трајању од једног школског часа недељно; • организовање корективног вежбања у сарадњи са одговарајућом здравственом установом. <p>Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења, а спроводи их наставник Физичког и здравственог васпитања у сарадњи са наставником који реализује разредну наставу у одељењу коме ученик припада.</p> <p>Ослобађање ученика од наставе Физичког и здравственог васпитања</p> <p>Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.</p> <p>Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са тим ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и корелацијом са садржајима других предмета.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прате игру и усвајају правила игара; • направе едукативни цртеж са спортског догађаја; • на други начин помажу у настави. <p>Пример исхода за ученике ослобођене од праткичног дела наставе: По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • наведе основна правила елементарне игре која се најчешће примењује у настави; • примени основна здравствено-хигијенска правила; • помогне у организацији активности предвиђених програмом. 	
--	--	--	---	--

ОБАВЕЗНА ИЗБОРНА НАСТАВА

ВЕРСКА НАСТАВА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:		Верска настава				
Разред:		IV разред				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
<ul style="list-style-type: none"> • упознавање ученика са садржајима и начином рада; • Пружити ученицима неопходно знање да постојање света има свој циљ – да постане Црква; • Омогућити ученицима да уоче да Христос зове све људе у заједницу са Њим; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. УВОД 2. ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР 3. ХРИСТОС НАС ЗОВЕ 4. ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМ 5. ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА 6. СА НАМА ЈЕ БОГ 	<p>Конгнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса током четвртог разреда; • уочити важност постојања заједнице; • уочити да нас Христос позива у лични однос - заједницу љубави; 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме</p>	<p>Увод – 1 Црква је наш избор – 7 Христос нас све зове – 7 Диван је Бог у светима својима – 7 Значај врлинског живота – 7 Са нама је Бог - 4 Евалуација – 1+2</p>	<p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <p>процењивањем реакције</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; 	

<ul style="list-style-type: none"> • Омогућити ученицима да уоче да су светитељи наши путеводитељи ка Царству Божјем; • Омогућити ученицима да схвате грех као промашај циља; • Пружити ученицима могућност да разумеју да је Црква икона Царства Божијег и да смо са Богом у најприснијој заједници на Светој Литургији; • 		<ul style="list-style-type: none"> • поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; • увидети да се грех јавља као последица одсуства истинске љубави; • уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; <p>Афективни апсект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • желети да активно учествује на часовима верске наставе; • бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве; 	<p>ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p>Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (32 часова)• практична настава (2 часа)•</p>		
---	--	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none">• бити подстакнут да доживети Христа као Личност која нам иде у сусрет;• бити подстакнут да следује светитељима Божјим и да буде добар човек;• бити подстакнут да следује светитељима Божјим;• код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе;			
--	--	---	--	--	--

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

<u>Обавезна настава</u>		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:				ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
Разред:				4. РАЗРЕД 36 часова
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
	<ul style="list-style-type: none"> -Распуст је био, на распусту... -Шта знаш о саобраћају -Сазнавање о себи и правилно вредновање понашања -Прође лето, дође јесен.. -Деца мењају свет -Радови на тему „Здрава храна” -Читао сам, прочитај и ти -Радионица: Чувари осмеха -Ми следимо Вука Карацића -Уз књигу се лепше расте -Растемо уз песму и игру 			

	<p>-Рецитовање и глума -Игра и значај одморима -„Зима, зима, е па шта је ...” -Шта желиш да заборавим -Сви на снег -У сусрет Новој години и новим жељама -Свети Сава-школска слава -Школа без насиља -Развијање пријатељства са другом децом -Изражајно рецитовање-одељенско такмичење -Моја домовина -Моји другови и ја -Мајка биће најмилије(ликовни и литерарни радови) -Песници су рекли о пролећу -Народне песме и игре -Весели час-априлске шале -На игре нове пролеће зове</p>			
--	---	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none">-Ускрс, празник над празницима-Чувари природе-Разлике међу половима и сарадња са супротним полом-Желим, могу, хоћу-Игре на отвореном простору-Ја имам таленат-Видели смо, чули, доживели-ликовни и литерарни радови-Весело дружење за крај школске године			
--	--	--	--	--

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности
Предмет:	Пројектна настава			
Разред:				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ пројектне наставе је да ученик у раду долази до повезивања познатог и непознатог, учења помоћу примера, учења примењивањем, развоја процедуралних знања, коришћења информационих технологија као и комбиновања конвергентног (логичког) и дивергентног (стваралачког) мишљења.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разгледница мога краја 2. Морам,могу,смем и хоћу 3. Од тањира до сувенира 4. Одељенски празник 5. У слављу бринемо о здрављу 6. Од села до града 7. У знању је моћ када треба помоћ 	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • учествује у прикупљању фотографија, материјалних, писаних и обичајних извора прошлости свога краја, • осмисли дизајн разгледнице свога краја, <p>сними видео-клип о знаменитости свога краја и да га опише кроз мини-репортажу.</p> <p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ остварује права и извршава обавезе у школи и кући, ◦ тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свкодневном животу, ◦ учествује у школским приредбама <p>Ученик ће бити у стању да:</p>	<p>Пројектну наставу треба планирати и организовати на начин да садржи све потребне кораке:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; • планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; • реализацију планираних активности; • приказ добијених резултата и продуката пројекта; • вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта). <p>Активности ученика самостално проналажење информација;способност решавања проблема;самостално учење;рад у групи, сарадњу;критички однос према властитом и туђем раду;доношење одлука;аргументовање;усвајање другачијих, нових начина рада;планирање;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разгледница мога краја: 4 часа 2. Морам,могу,смем и хоћу: 5 часова 3. Од тањира до сувенира: 5 часова 4. Одељенски празник: 5 часова 5. У слављу бринемо о здрављу: 5 часова 6. Од села до града: 5 часова 7. У знању је моћ када треба помоћ: 7 часова

		<ul style="list-style-type: none"> • разликује материјале од којих је направљен тањир, • познаје начине употребе тањира о појединих материјала, • практично осликава поједине врсте тањира. <p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује породичне, школске, верске и међународне празнике, • зна како их прослављамо, • зна на који начин их обележавамо. <p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ одржава личу хигијену, хигијену одеће и обуће и простора у коме живи, ◦ зна зашто је важно бити чист, ◦ зна шта значи здраво живети, ◦ користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин. <p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ драмски инпровизује- сусрет на пијаци, ◦ тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу. 	<p>поштовање рокова и преузимање одговорности.</p>	
--	--	--	--	--

		<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none">-разликује именује основна средства за пружање прве помоћи,-познаје поступке правилног пружања прве помоћи у зависности од повреде,-мимиком или телом изражава различита расположења		
--	--	--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА

ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:					Математика	
Разред:					Четврти	
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ додатне наставе је развијање логичког мишљења, поступка решавања проблемских задатака. Развијање способности уочавања битног у задатку, развијање тачности и прецизности при раду, оспособљавање ученика за самостално решавање проблема.	БРОЈЕВИ	– одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу \mathbb{N}_0 ; – састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; – реши једначине и неједначине и провери тачност решења; – реши	-увођење ученике у проблемску ситуацију и истицање важност поступка -давање смернице ка решењу - оспособљава за решавање сложених задатака - указивање на уочавање односа и законитости - подстање наразмишљање јер оно види у одабир једног решења - обезбеђивање стицања знања на вишем нивоу - осмишљавање и уводи ученика у	12	-прати напредак ученика пружа подршку, подстиче и усмерава -објашњава начин правилног израчунавања и примене олакшица - примењује различите методе рада	

	<p>ГЕОМЕТРИЈА</p>	<p>проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину;</p> <p>– црта мреже и прави моделе квадрата и коцке; – препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадрата и коцке;</p>	<p>проблемску ситуацију</p> <p>-Прављење различитих модела - упућивање на примену стечених знања и коришћење у даљем раду - навикава на израду скице као првог корака ка решењу -упућивање на заједничко проналажење решења</p>	<p>12</p>	
--	-------------------	--	---	-----------	--

	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<p>– прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину реши проблемске задатке у контексту мерења</p>	<p>упућивање на повезивање - примери задатке о функционалној зависност површине од дужине - указивање и упућивање на површину код сложених фигура - настојање да знања буду применљива</p>	12	
--	---------------	--	--	----	--

ДОДАТНА НАСТАВА – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

					Додатна настава
Предмет:	Енглески језик				
Разред:	четврти				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација
<p>* Надарени ученици проширују знање стечено на редвним часовима и кроз додатна интелектуално захтевнија вежбања и задатке одржавају константну мотивацију и жељу за учењем. * Продубљивање и проширивање градива са редовних часова. * Развијање и</p>	<p>Грамаатичке и лексичке структуре у складу са потребама ученика</p>	<p>Процес праћења остварености исхода се реализује формативним вредновањем. Формативним оцењивањем током школске године прате се постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.). Формативно вредновање није</p>	<p>дијалогска, индивидуални рад</p>	<p>у складу са потребама ученика</p>	<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета. Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака</p>

<p>неговање другарства, тимског рада, стицање радних навика</p>		<p>само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових</p>			<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег - Прегледање Радног уџбеника - Писане провере - Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p> <p>Вођење евиденције од стране наставника о: - Броју јављања на часовима -Успешности у групном раду, раду у пару -Пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда панона</p>
---	--	--	--	--	---

		<p>постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква организација процеса вредновања</p>			
--	--	--	--	--	--

		и оцењивања омогућава позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик, а уједно помажу ученику да разуме важност и смисленост вредновања и подстичу га на преузимање одговорности за властито планирање и унапређивање процеса учења			
--	--	--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:						Српски језик
Разред:						Четврти
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.	ЈЕЗИК	– одреди основне реченичне чланове; – разликује врсту речи од службе речи у реченици; – поштује и примени основна правописна правила; – правилно пише сва три модела управног говора;	- повезивање граматичких појмова обрађене у претходним разредима са новим - разликовање врсте речи и службе реч, увежбавати у оквиру реченице; -усвајати нове садржаје путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице	6	-прати напредак ученика и пружа подршку - објашњава начин разликовања врсте речи и службе речи у реченици - објашњава поступак примене прав.правила	
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА			6		

	КЊИЖЕВНОСТ	<p>- чита са разумевањем различите текстове; – чита текст поштујући интонацију реченице /стиха;</p> <p>- споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин;</p> <p>- одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; -именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине;</p>	<p>- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама - реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке)</p> <p>-ученици се мотивишу на читав низ стварал. активности које настају поводом дела -ученик треба да разликује опис , приповедање, дијалог</p>	6	
--	------------	---	--	---	--

ДОПУНСКА НАСТАВА МАТЕМАТИКА

<u>Обавезна настава</u>		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	Додатна настава	Допунска настава
Предмет:						Математика
Разред:						Четврти
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.	БРОЈЕВИ	– прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – изврши четири основне рачунске операције у скупу \mathbb{N}_0 ; - реши једначину са једном рачунском операцијом; - одреди и запише скуп решења неједначине са	- Визуелизација бројева и места броја у бројевном низу - увежбавање технике рачунања - инсистирање на усменом објашњењу поступка решавања - разумевање појма разломка радити кроз игровне активности	6	- прати напредак ученика пружа подршку, подстиче и усмерава - објашњава начин правилног израчунавања и примене олакшица - примењује различите методе рада	

	ГЕОМЕТРИЈА	<p>сабирањем и одузимањем; - уочи делове целине и запише разломке</p> <p>– именује елементе и опише особине квадрата и коцке; – прави моделе квадрата и коцке; - користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадрата и коцке;</p>	<p>- цртањеквадра и коцке - уочавање елемената квадрата и коцке на моделу - подстицање ућеника на прављење модела - подстицање ученика да самостално примене формулу и израчунају потребно</p>	6	
--	------------	--	--	---	--

	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	– прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине;	- упознавање са стандардним мерним јединицама применом очигледних средстава - решавање једноставнијих задатака повезивањем са свакодневним ситуацијама - самостално мерење различите предмета из окружења	6	
--	---------------	--	---	---	--

ДОПУНСКА НАСТАВА – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

						Допунска настава
Предмет:	Енглески језик					
Разред:	четврти					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	Праћење и евалуација	
<p>* Усвајање језичких структура које ученици нису усвојили редовном наставом</p> <p>* Развијање и неговање другарства, тимског рада, стицање радних навика</p>	<p>Граматичке и лексичке структуре у складу са потребама ученика и проценом наставника</p>	<p>Процес праћења остварености исхода се реализује формативним вредновањем. Формативним оцењивањем током школске године прате се постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.). Формативно</p>	<p>дијалогска, индивидуални рад, разговор и писани текстови</p>	<p>У складу са потребама ученика</p>	<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета. Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.</p>	

		<p>вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику</p>			<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег - Прегледање Радног уџбеника - Писане провере - Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p> <p>Вођење евиденције од стране наставника о: - Броју јављања на часовима -Успешности у групном раду, раду у пару -Пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда панона</p>
--	--	--	--	--	---

		<p>њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква организација</p>			
--	--	--	--	--	--

		процеса вредновања и оцењивања омогућава позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик, а уједно помажу ученику да разуме важност и смисленост вредновања и подстичу га на преузимање одговорности за властито планирање и унапређивање процеса учења			
--	--	--	--	--	--